

Tartalom

Gyűjtőutak Törökországban	
1988 szept. 26. – okt. 2. Ankara > Adana > Düziçi	2
I/1A kazetta Adana, 1988. szept. 29.....	6
I/1B kazetta Gökçayır, Mehmet Demirci (67), 1988. szept.29.	12
I/2A kazetta Gökçayır, Mehmet Demirci folytatás 1988. szept. 29. este.....	19
I/2B kazetta Karacaören 1988. IX. 30. d.u. - folytatás.....	23
I/3A kazetta Karacaören 1988. IX. 30. este a lagzin, tánc alá, davul- zurna.....	26
I/3B kazetta Karacaören 1988. IX. 30. a lagzi után a teraszon	26
I/4A kazetta Karacaören 1988.IX.30 éjszaka, a lagzi utáni mulatozás a teraszon (folyt.)	27
I/4B kazetta Osmaniye / Akarca 1988 X. 1.	28
I/5A kazetta Devrişiyeh/ Bıçakçı mah., Süleyman Halil (65), 1988 X. 1.	29
Második gyűjtőút, 1988. nov. 28.–12. 6.	32
II/1A kazetta Adana, C. Ü. vízszivattyú állomás, 1988 XI. 29.....	33
II/1B kazetta (II/1A folytatása)	34
II/2A kazetta Yörük sátor a Kozani vár túloldalán, 1988. 12. 1.	41
II/2B kazetta Yukarı Kayhan, a muhtar háza, 1988. 12. 1. este	47
II/3A kazetta Saimbeyli, Beypınar köyü, Veli Özgüner, 1988. 12. 3.	59
II/4A kazetta Saimbeyli, Beypınar köyü, Veli Özgüner, 1988. 12. 3.	66
II/4B kazetta Veli Özgüner (53) Saimbeyli, 1988. 12. 3.	75
II/5A kazetta Adana. Saimbeyli. Kurteli, Ali Kurt (45), 1988. 12. 4.....	82
II/5B kazetta Ali Kurt Saimbeyli folytatás, 1988. 12. 4.	88
II/6A kazetta Kölete köyü 1988. 12. 5.	96
II/6B kazetta (II/6A folytatása), Kölete, Kamil Kurt és beszélgetés	97
II/7A kazetta (II/6B folytatása) Kamil Kurt.....	102
II/7B kazetta Ali Boğaz, Osman Demir.....	129

1987 tavaszán érkeztünk Ankarába, hogy magyar nyelvet és hozzá kapcsolódó tantárgyakat tanítsunk az Ankarai Egyetem Hungarológia szakos hallgatóinak. Sipos János előre eltervezte, hogy folytatni fogja Bartók Béla 1936- os törökországi gyűjtését, be is szerezte a Vikár L. által szerkesztett tanulmánykötetet.

Nagyon gyorsan bejelentkeztünk kutatási engedélyért az ankarai illetékes szerveknél (Emniyet Müdürlüğü, Yabancılar Şubesi), de csak nyár végére kaptuk meg a hivatalos papírt. Az idő nem telt hiába, addig is átnéztük Muzaffer Sarisözen dél- anatóliai gyűjtését.

Akkor kezdődött, azóta is tart a török népzene iránti érdeklődésünk. A gyűjtőfüzetekben lejegyzett szövegek, töredékek, első benyomások, észrevételek mind kendőzetlenül tanúskodnak erről.

A terepmunka közben szerzett tapasztalatok semmivel sem helyettesíthető kulcsot adnak a feldolgozáshoz, valamint az adatközlők minél jobb megértéséhez.

A vidéki török lakosság zöme még a mai napig is tud a hagyományokról, megüli az ünnepeket, átéli azok jelentőségét. A nagyvárosi lakosság gyorsan távolodik felmenői szokásaitól, bár a nyolcvanas évek végén még a fővárosban is tanúi lehettünk áldozati állat transzírozásának.

Mára csak a legöregebbeknél próbálkoznánk helyszíni gyűjtésekkel, elsősorban női adatközlőket keresnénk, mert rohamos tempóban tűnik el a hagyomány.

1988 szept. 26. – okt. 2. Ankara > Adana > Düziçi

(p. 5.) **Szept. 26.** hétfői nap, ma este indulok Adanába. Bejött egy öreg bácsi a kupéba (szívbeteg, Istanbulból Adanába utazik a rokonaihoz, úgyhogy nem tudom folytatni a naplóról).

Szeptember 27.- én 16:50-kor folytatom. A vonaton a szíves bácsin kívül, aki még nagyot is hallott, megismerkedtem az Özdemir család két tagjával. A papa szintén beteg (vese és torok) a fiú nagyon kedves, szerény, segítőkész. Alaattin Özdemir: Ocaklı ilkokulu öğretmen (31600/Dörtüyl Hatay tel.: 9- 8391- 1188) Címet cseréltünk. Állítólag a *kasaba*- jukban vannak *yörükök* 'nomádok', ha levelet írok, megbeszélhetünk egy gyűjtőútját arról. Este 1/2 11- ig teáztunk (rengeteget), ágyazás és alvás (elég jól). 6h- kor ébredés, a vonatablakból Adanától kb. félórára, *yaylacılar* 'a nyarat a nyájaikkal magaslatokon eltöltők' háza és sátrak is vannak.

Alagutakon keresztül ment a vonat, majd ért Adanába 3/4 8 körül.

Taxival a Çukurova egyetemre (Ç. Ü.) mentem. Szép környék a városon kívül (a taxi majdnem 5000 TL). Halil Atılgan már ott volt, beszélgettünk, bár ő nem tartja valami sokra a török tudásomat. Elhívta a Ç. Ü. Kültür Sanat Merkezi başbakanját, Yalçın Yüreğirt is, aki segített Saygunnak a pótyűjtésében. Jól tud angolul, intelligens,

(p. 6.) nagyon gyorsan felfogta a mi szolmizációs rendszerünket is (mintha előzőleg ismerte volna). Beszéltem egy *tambur*- ossal is, aki kazettára játszotta a 24 hangos török skálát (1. kazetta).

Halil Bey elvitt ebédelni, (*kuşbaşı*- t ettünk), egyfajta *kebab* nyárson, nagyon finom, ezt Adana környékén (kb. 20 perc autóval), majd sárgarépa levet ittunk *şalcam*- ot. Ez úgy készül, h. a répát sós lében egy kicsit megfőzik, majd 14 napig áztatják. Nagyon sós, de meg lehet inni. Halil Beyről kiderült, h. rég elvált, van egy kamasz fia, 3. éves az egyetemen, aki az anyjához hűz.

13h körül Halil Bey átpasszolt Ahmet Kamacı- nak, aki fényképész az egyetemen, és az egyik faluban ismerősei vannak. Hál' Isten nagyon szimpatikus. Busszal bejöttünk a városba, majd egy kis gyaloglás után a *misafirhanéba* 'vendégház'. Itt egy 2 ágyas szobát kaptam (ezért Halil Bey elég sokat telefonált délelőtt, de csak sikeredett), ahol este 11:30- ig egyedül leszek, azután vagy jönnek, vagy nem.

Vettem, ill. vetettem 1 elemet (1000TL) 3 film felét (mert Ahmet fog fotózni) – 9000TL, 5 kazettát (15000TL) + ezt- azt. Az eddigi kiadás így kb. 30000TL.

(p. 7.) Holnap egy- két ajándékot is kellene venni. Egyébként elég meleg van, 32fok, de nem zavaró, kb., mint otthon nyáron. Kicsit köhögök, a sok cigaretta, meg a megfázás maradványa.

A legfontosabb: **kaptam 7 kazettát**, ezeket majd a gyűjtőútról visszatérés után másolom át. A kazetták tartalma:

1. Büyük Sofulu – köyün adı, konu: bilmeceler, avcılık, 1.A: k.k. Hasan Özdemir, konu: köyün tarihçesi ve isminin nerden geldiği, k.k.: S. Özdemir, konu: Sinan Tekelioğlu paranın köye gelişi, 1.B: k.k.: H. Özdemir, konu: köydeki kaleler, yatırlar, okullar, tahsil durumu, geçim şartları, k.k.: Salih Cingöz, konu: köy oyunları, düğün oyunları, büyük oyunları, cirit

2. Gökçayır (sohbet + hikayeli türküler)

3. Büyük Sofulu folytatása (1. kazzetta). 3.A: k.k.: Salih Cingöz, konu: halay, horan oyunlarında erkek ve kadınların nasıl oy..., avcılık, bilmeceler, yüzük oyunu tekerlemeleri, k.k.: Hüseyin Eren, konu: türküler (horon havası), kadınların söyl. türkü, kadın oyun havası, kına gecesi, ağlatma türküsü, k.k.: Gülsüm Gençoğlu ve köy çocukları, konu: çocuk oyun türküleri, Arabistan buğdayları, bir çiçek yapalım, k.k.: Veli Hoca, konu: adak, adakla ilgili inanışlar, ber. ve bol. ilgili inanışlar, bayramla ilgili inanışlar, 3.B: k.k.: Veli Hoca, konu: kurt ağzı bağ, kismet açma, evlenme, k.k.: Salih Çingöz, konu: deve oyunu devamı (p. 9.), k.k.: Hüseyin Çingöz, konu: deve oyunu, sey. oyunu, k.k.: İrfan Karakaş, konu: deve oyununda hastaya verilen reçeteyi anlatıyor, k.k.: Hüseyin Eren, konu: düğünlerde oyunlar (körük oyunu), k.k.: Hasan Gören, konu: kız kaçırma, k.k.: düğünle ilgili söyleşi,

4.A: 1. kaynak kişi 'adatközlö': H. Çingöz (Kusgusokulu), konu: köyün kuruluş ve geliş tarihi, düğüne devam, köyü ile ilgili, kendi şiirleri, 2. k.k: konu: Köyün tarihi ve coğrafi durumu, 4.B: k.k.: Tahsin Şeker, konu: Alevilik, Sunnilik, köy okur yazar durumu. k.k.: Nimet Aksoy, konu: kismet açma, k.k.: T. Şeker ve N. Aksoy, konu: ölüm olayında yapılan işlemler, k.k.: K. Şeker, konu: nefes darlığına karşı ilaç tarifi, köy seyirlik oyunları, göçebe oyunu, (p. 8.) k.k.: Sevgi Erdan, Medine Aksoy, konu: kına türküleri

5. Öksüz Ali (?) – más nincs a kazettára írva

6. Öksüz Ali (folyt.) Köroğlu, arabesk

7. Kocavilayet – Ayşe Akgül

(p. 10.) Ahmet Kamacı javasolta, h. keressem meg Atilla Erden Beyt az A. Ü. D.T.C. Fak. Folklor kürsüsüben vesz részt, és sok fényképe van a çukurovai területokról.

18h lett, kicsit pihenni próbálok, mert Ahmet ½ 8 körül jön (*gelecekmiş* 'állítólag jön'), h. egy kicsit sétáljunk. Most kezdem enni az ankarai szendvicseket. - Megjött Ahmet tam

vaktinde 'pontosan', gondoltam, elmegyünk megnézni a Seyhan folyót. Átsétáltunk egy hídon, kiderült, h. ő is szocialista. Szent Isten! – milyen elegendem van ebből! Egy parkban megittunk 2-2 sört. A Seyhanról kiderült, h. egy eléggé büdös, beleömlik az összes kanális, szennyvízcsatorna. Iszonyú sokat beszéltünk törökül. Amikor már nem bírtam a szóáradatot, én kezdtem rá. - Folyó törökül *ırmak* – ezt a szót végre meg kell tanulnom. Az utolsó sört egy futópályán ittuk meg, ahol futni, biciklizni lehetett. Amint leültünk az út peremére, jött egy rendőrkeszi 3 rendőrrel és megállt. Na, gondoltam... A főrendőr végül is segítőkész volt, elcsodálkozott, h. tudok magyarul, megkérdezte, h. igaz- e, h. Attilának van szobra Budapesten. A másik kettő bambán nézett.

(p. 11.) Ahmetnek nagyon vitatkozhatnékja volt, végre talált vkit, aki jól megérti, már amennyire a mai töröktudásomból telet. Én meg ittam volna a sörömet. Mindegy, ez is lezajlott. Ahmet utána még a rendőrállamról filozofált, ő is tudja, amit én tudok, h. 4- 5 év egy ország, különösen egy ilyen távoli ország meg az ember megismeréséhez kevés.

Egy különös illatú virágra leltem a misafirhane előtt: Peygamber kılısı, vagy vmi ilyesmi neve van 'a Próféta szőre'. Vitte a feleségének és két beteg gyermekének. A kapus (ez is egy fiatal gyerek) barátkozásra vette a figurát – az első találkozáshoz képest legalábbis.

Van-e kulcs nálam? Volt. Elhaladva egy *türkü*- t 'török népdal' énekelt, mégpedig nagyon szépen! Este 10h van, reggel 8h- kor indulunk.

Más: ez a belémkarolás, amit Ahmet is alkalmaz, nem nagyon szimpatikus, én mellőzném. Amúgy tényleg furcsa, h. ahány törökkel közelebbi ismeretségbe kerülök, mindnek eléggé naív, talán gyermeketeg képzete támad a társadalmi viszonyokról, és ezt pont nekem akarja elmondani. (A yörükök annak idején felkeltek a nemzetállam ellen is.) Kultúrájuk, az alap törökségi népi kultúra más, és gazdagabb, mint az átlag.

(p. 12.) Anatóliai törökök, ezért nem támogatják az itteni kutatásokat – mondta volt Ahmet. Hosszú nap volt, aludjunk!

Szeptember 28 ADANA Otogar > Düziçi > Gökçayır. Düziçiben találoztunk a Kaymakammal, az általános kutatási engedély csak Ankarára szól, úgyhogy vissza kell menni Adanába, az Adana Valisi- hez, az adhat engedélyt. Várunk a főúrra, aki elment ebédelni, ki tudja mikor jön meg. Itt ül az előszobájában még 3 ember, semmit sem csinál, csak csendben várakozik. Abszolút unalom. Rólam folyik a víz, egy- két teát megittam. A csomagokat a sörözőben hagytuk, ahol egy kólát ittam. Kissé mélypontnak tűnik.

(p. 13.) Ha nem sikerül a valit meggyőzni, h. ez az engedély mégiscsak jó, akkor telefon Halil Beynek, azután valószínűleg vissza Adanába.

Ezt most 28- án este írom: 7:30- kor a *Kaymakam* kb. 'főszolgabíró' röviden elintézt, egyébként egy szimpatikus figura, aki az Angliába ment főnökét helyettesíti. Ha engedély van, akkor mindent megtesz, mondta, szerinte mégiscsak Adanából kell kérni engedélyt. Tanulság: pontosabb, helyre szóló, ez esetben Adana és a környező falvakra, ill. Mersinre vonatkozó engedélyt kell kérnem legközelebb Ankarából.

Így azután *dolmuş* 'minibusz' és vissza Osmaniyébe, onnan egy sikertelen telefon után újra Adana. Az Otogarból telefonáltunk Halil Beynek, aki úriasan közölte Ahmettel, vigyen el

holnap a Valihoz, és az majd engedélyt ad nekem. Ahmet kissé fáradtan elkísért a Ç. Ü. Öğretmenevibe, ahol egyrészt pincérként szolgáló, de hétvégén zenét tanuló pincér megteáztatott, másrészt egy Oğuz nevű Gazi Üniv. - n végzett illetővel találkoztunk. Zongorista egy közeli sörbárban. Ezmét cseréltünk (erre is képes vagyok már?!) a török (p. 14.) zene jövőjéről: çok seslilik veya komali sesler – jelszóval. Fontos a gyűjtés és fontos a továbbfejlesztés is, mondtam. A sör nagyon jó volt, ennyi utazás után meg is érdemeltem. ½ 8- kor mosás, lefekvés.

A buszon Osmaniyéből Adanába két török volt érdekes. 35 fokban mellény, zakó, salvar (egyébként itt ezt a bugyogós gatyát eléggé hordják) és az arckifejezésük teljesen kőkorszaki. Az úton Düziçi felé oda- vissza rendőr (katona) ellenőrzés volt, nem túl komoly, de mégis.

A kaymakam szimpatikus, elmondta, hogy a közeli falvakban yörüök vannak. A zongorista Oğuz szerint a török zene embrionális állapotban van, senki nem ért semmihez (Ahmet egyébként Mehmet Özbek-et nagyon sokra tartja, „M. Sarisözen değil, de ...)

Az Öğretmenevi kissé bizonytalan, ma alhatok itt, holnap ki tudja. Amúgy a hangulatom, durumum gayet iyi... Ennyit törökül még nem beszéltem. Néha felakad a szemük, ha beszélek, de amit nagyon akarok, azt megértem, ill. el tudom mondani.

Düziçi nagyon szép. Egy völgyben fekszik, körötte hegyek (pl. Gökçayır is egy hegyen van...).

(p. 15.)

dere 'patak, mely kiszáradhat'

çay 'patak (állandó)'

nehir 'nagy folyam'

irmak 'nem túl nagy folyó'

kot 'farmer'

Az Öğretmenevibe tilos *kot*- ban (farmer) belépni és alkoholt fogyasztani. Lent egy hall van, ahol kizárólag férfiak ülnek fehér ingben és tavlát játszanak, teát fogyasztanak. Kissé beljebb egy nyitott teázó és dohányzó. Én az V. emelet 28- ban alszom egy kétágyas szobában.

Most jött Halil Atılgan úr, aki azért olyan fenemód nem segít. Elmeséltem neki, h. én mindenre el vagyok szánva, erre mondtam, h. holnap menjünk el a valihoz, szerinte könnyű lesz engedélyt szerezni, de ha nem, akkor legjobb, ha megyek vissza Ankarába. E kellemes csevely után távozott, mondván, a kocsijával rossz helyen parkolt, ezért sietnie kell. Én pedig lementem szappant venni és kimostam.

Valami rettenetesen zúg, (holnap meg kell kérdezni az okát!) Reggel Évának telefon, esetleg Nevzat Bey szóljon le... Maradt 152.300TL.

(p. 16.) **Szept. 29.** csütörtök, a 3. nap. Mint általában, az Öğretmeneviben ½ 6- kor ébredtem, a Çukurova Kültürü újság fénymásolatát olvastam, 7h- kor reggeli két török franciatanárral, akik közül az egyik yörük, de náluk már nincsenek régi dalok, mondtam.

8h- kor megjött Ahmet, aki tényleg mindig pontos. Megittunk egy teát, és indultunk a Vali hivatalába. Ott egy nagyon kedves titkárnőnek a betűket magyaráztam, majd a kérvényünket beadtuk a Vali yardımcısı- nak, aki rögtön aláírta. Innen irány az Emniyet

Müdürlüğü, ahol 4 fénykép és a Vali yardımcısı által aláírt dilekçe + az ankarai engedély elégnek bizonyult. Kb. 1 óra alatt kiadták az engedélyt. Ezután irány az ögretmenevi, majd innen megyünk Düziçibe.

(p. 17.) FONTOS: a) jövö évre Adana, Antalya és Mersin és környékére kell kérni az engedélyt!, b) Az ankarai engedély önmagában kevés, 4 fényképpel és egy dilekçével együtt a helyi valihoz kell menni, majd onnan a rendörségre. Így adják meg a helyi engedélyt, ami addig érvényes, amíg az ankarai. A helyi engedélyt minden kutatás végén vissza kell vinni az Emn. Müd.- be majd újra elkérni, ha újra megyek. (Ez mára lehet, h. megváltozott, ezt utólag írtam!) (p. 18.)

I/1A kazetta Adana, 1988. szept. 29.

Adana délelött - C. Üniv. – tambura hangsora

Tr. 1. Köroğlu tar- on - 25

Este Gökçayır: Adana İline bağı Düziçi ilçesinin **Gökçayır Köyü**ndeyiz. Másik gyűjtöfüzet (p. 11.). k.k. Mehmet Demirci alias Köroğlu (67) ADANA, Gökçayır, Düziçi

Tr. 2. Memleketimizin bir türküsü – szerelmesdal, uzun hava

Bir gün yolumuz uğradı
Gittim Feke'ye, Feke'ye
Feke'de bir güzel gördüm
Adı Zekiye, Zekiye

Acaba gelin mi kız mı
Evli mi bekar mı yoz mu
Toplamış gülünü nergizini
Takar yakıya yakıya

Ayını yayını kaşındaki
Portakal mı döşündeki
Çeşit çeşit başındaki
Saçta tokaya tokaya

Mustafam yolu şaşırdım
Dalgayı baştan aşırdım
Hemen ben beni deşırdim
Koştum Hocaya hocaya

Ay üstünde bir yazısın
Sildir yazını bozulsun
Aslın pek mulla kızısın
Bencileye nazın var mı

(p. 19.)

Güzeller içinde yosma
Ne güzel yakışır başına
Ela gözlü benli Ema
Başkasında gözün var mı

Yönünü niye döndürdün [Yeni ünüye döndürdün]
Dalına kötü kondurdun
Ateş düşündürdün yandırdın
Yandım zalım buzun var mı

Fakir Yusuf yayla yaylar
Sehilde gönül eyle
Hakkı seven doğru söyle
Senin bende gözün var mı

109. Magyarázat az előadótól, elmondja a sirató történetét: Bu türkü yirmi veya yirmibeş seneden beri söylemektedir. Kadırliden Mustafa Asıl'dan alınmıştır. Andırında Kavalcıoğlu Hacı Ahmet Ağa vardı. Gencim diyor, kafam da keldir diyor, kendisi anlatıyor.

Acap evliyim, bir de çocuğum var ismi de Kadira, kadiri de bilirdim ben. Bu Kadir de yeni doğdu diyor. Bir gün baktım ki diyor bizim taze gelin, ordan komşusuna bir genci geçiyor. Gence hçeden hıyar verdi diyor, bunu görüncü cahil kafa hanımı eve çağırıyor. Bu bunun dostu diyerek, çekip kesiyor boğazlaya. Oda emmisi kızı, amma öldükten sonra pişman oluyor amma iş işten geçti bir deha geçti, buna söylüyor gardaş bakıyım ne söylüyor, gendi söylüyor (134.):

Tr. 4. Ağıt - sirató (uzun h.), Mehmet Demirci (67) Gökçayır, Düziçi 1988. szept. 29.

Sabahleyin er uyanır
Kalkar yastığa dayanır oy
Gırmızı gana boyanır
Vay emmimin Durdu gızı oy.

Sabahleyin erken kalkar
Evvelden çırasın yakar
Kırmızı kanları akar

Öldü emmimin Durdu gızı

Ekinlerde olur kıkıl
Kadir olgun taze meyif
Sana diyom gelin Elif
Hani emmimin Durdu gızı oy

(p. 20.)

İnsan nasıl cana kıyar
Belini yastığa dayar
Kadir güççük eller düver
Noldu emmimin Durdu gızı oy

Hacı Ahmet noldu ağladın
Sel gibi coştun çağladın
Kötü tarafın heç görmedim
Öldü emmimin Durdu gızı

Bu da bitti hemşerim! Bu türkünün hikayesi Andırının Araplar köyünden Kabakçı oğlu Hacı Ahmet Aganın hanımı taze gelin iken bir oğlan çocuğu var iken tarlanın yanından geçen bir gence bir hıyar (bostan) vermiş ve bunu gören Ahmet Ağa karısı Durdu'yu öldürmüş ve pişman olup bu türküyü ağıdı başında söylemiştir. Bu ağıdın tarihi yaklaşık 75 yıllıktır. 188

Tr. 5 Kına havası 1988. IX. 29., No 417 Mehmet Demirci (67) ADANA, Gökçayır, Düziçi

Gomşuları gelsin derim
Gelinin gönlünü görün [görelim]
|| : Anasından izin alın
Biz kıza kına yakıcık [yakalım]. : ||

Akrabalar hepsi gelsin/
Halep'ten beyler hepi gelsin
Hayırlı düğünü görsün
|| : Babası da izin versin
Biz kıza kına yakıcık. : ||

(p. 21.) Állítólag 2 órát is eltart egy ilyen hikaye.

Emmi dayı bütün gelsin
Düğünde hayırlı olsun
Gınası da kutlu olsun

Biz kıza kına yakıcık

Doğru kurulmuş binası
Kına hayırlı olası
Ahiri hayırlı kalası
Biz kıza kına yakıcık

- Bu türkü kına havasıdır, yaklaşık olarak 150 yıllık mazisi vardır.

Azt mondom szomszédok, gyertek
Nézzük, milyen kedve van a menyasszonynak
Az anyjától kérjeteK engedélyt
Hennázzuk be a lányt!

Aleppóból minden úr jöjjön
A remek lagzit látni
Az apja is engedje meg, hogy
A lányt behennázzuk.

- 249 bemondás: Mehmet Demirci (67)

Tr. 6. Mehmet Demirci Namı diğer Köroğlu Adana'nın Düziçi ilçesinin Gökçayır köyünden 1926 doğumluyuz.

256 - Szerelmesdal No 408 Mehmet Demirci (67)

Niye emmi dedin, otuzdur yaşım
Heç bir zaman beleden [belâdan] ayılmaz [ayrılmaz] başım, oy
|| : Senin bu diyarda bulunmaz eşin
Ele [elâ] gözlerini süzsem olmaz mı? : ||

Eşin var mı dananın düzünde
Bedel bedel benler var/gonmuş yüzünde
|| : Böyle geyme [giymen] olur şehir gızında?
Al yeşil geyinip [giyinip] gezszen olmaz mı? : ||

Miért hívsz bácsinak, harminc éves vagyok
Egy idő óta nem szabadul fejem a bajtól
Nincs párod neked errefelé
Barna szemedbe kacsinthatok- e?

Van- e párod a marhalegelón?
Szép szeplóket festett az arcára
Igy a városi lányok öltöznek
Vegyél magadra pirosat, zöldet inkább.

Güzeller bilir mi aşğın halın
Bülbül şivesi ile söylesin dilin
Kız seni edelim al yeşil gelin
Benim bu sözüme kızsın olmazmı

İyimi olur güzelleri sevmesi
Dilime yakışır güzeli övmesi
Dar dikilmiş mont kemerin düğmesi
Göğsünden düğmeği çözsem olmazmı

Hoşuma gidiyor sallanıp gezmesi
Oturup karşımda gözlerin sürmen
Var mı sunam senin okuman yazman
Bazı bana mektup yazsan olmazmı

Aşık Mehmet kime eder nazını
Şimdi gönül arz eyledi sazını
Belki görmem gayrı benli yüzünü
Bu sözümde hile sezsen olmazmı

Demiş Ede...

- Mehmet Demirci (Köroğlu) bu türküyü 1957 yılında Adana Cemalpaşa mahallesinde bir güzel kıza sazı(z) söylemiştir. 358

Tr. 8 Dal a hideg idő ellen – uzun hava, No 411 Mehmet Demirci (67), Adana. Düziçi. Gökçayır, 1988. IX. 29.

Düldül dağı duman alır başını [başına]
Dayanılmaz boranına, kışına
|| : Bakın gardaş [kardeş] şu Mevlâ'nın işine
Yazı gelince karı süzülür gider. : ||

Çitli, çotlu Kuşçu köyü sayılır
Bir tarafı ılıcaya eyilir
|| : Eybeyli Karakuz bir köy sayılır

Bu ülke bayındır düzülür gider oy. : ||

Düldül hegye felhőkbe burkolódzott
Elviselhetetlenek a hóviharai, telei
Nézd meg testvér a teremtő művét
Mire jön a nyár, elfogy a hó is.

Karós, deszkás Kuscsu falu haragszik
A {nép} egy része a hóforráshoz megy
Elbeyli Karakuz is egy falunak számít
Ez a hely alkalmas a letelepedésre.

Hemenler, Ağdere ordan boyalı
Gümüş Pirsultanlı buna dayalı
Çerçioğlu köyü de eder hayalı
Bütün araziler bozulur gider

Gökçayır'dan Alibozlu görülür
Tellilerden göllülere varılır
Bostanlarda her çeşidi bulunur
Düziçi önüne yazılır gider

Zindan köyünden inen çatağa
Çatak kardaş iki suyun yatağı
Kurtlar Haruniye dağın eteği
Aralıkta fakirler ezilir gider.

A következőket énekli (a zenei repertoárja kicsi, egysíkú a sokféle „múfajjal” és szöveggel szemben. A *cura* játéka tanulmányozandó!

Mehmet Demirci'nin söylediği türköler:

Karacaoğlan 50 darab

Köroğlu 100 hikayeli türkő (kahramanlı)

Elbeyoğlu 15

Aşık Halil 30 türkő ve uzun bir hikaye

Asman ile Zevcen – hikayeli uzun bir türkő

Deli Boran hikayeli uzun bir türkő

Dadaloğlu birçok türkő

(p. 12.)

I/1B kazetta Gökçayır, Mehmet Demirci (67), 1988. szept.29.

- p. 17 beszélgetés.

- Aşık Hacıdan Cillemlı Hassalı alınmıştır. Aşık Hacı bu türküler şiiir olarak 1. Bandın B yüzüne kaydedildi. Aşık Hüseyin: Göksun Çardak nahıyesi 15 yıl önce öldü. Mehmet Demirci Aşık Hüseyini çocuk iken dinlermiş. Tarihçesi yaklaşık altmış yıl. Bu şiiirler de 1. bantın B yüzüne kayıt edildi.

Tr. 9. (folytatás)

Yeni köyden Karacaören uzanır
Ellek köyü çalışmaya özenir
Belki gayrı yazlamazlı düzleri
Atalan dümbürdek gezilir gider

Der Mehmedim vardır derdi çilesi
Düldül dağı Düziçinin kalesi
Getmez gayrı bu milletin belası
Alnımıza gara yazı yazılır gider

Daha yazılıyor işte...

(beszélgetés: Mehmet Demirci bu türküyü 1980 yılı Aralık ayında köyüne yaya giderken Düldül dağı eteklerinden gelen soğuk havaya karşı söylemiştir.)

26 - Tr. 10. uzun hava (szerelmesdal) Gökçayır Mehmet Demirci 1988. szept. 29.

Ah neylerim Demircioğlu elinden
Burda duramıyom ahu zarından
Gam gasafet çekme nazlı yarından
Ayak selam eder uçlarınan

Uzaktır gardaşım yolların
Bir mektup gönderdin aynını yazak
Bozulmuş sıracı düğmeler dizek
Elif selam eder döşleri ile oy

Yetirdin mor sümbüllü bağlar
Göresim geldi dağların

Yine karasiye indi evleri
Dudak selam eder dişleri ile oy

Her hafta da gittim bir ben yokladım
İş tutmadım has bahçeni bekledin
İskif çektim engellerin okladım
Gözler selam eder kaşları ile oy

İsmi Omar da vurur dizine
Söylerken lezzet katar sözüne
Top zülûfün tellendirir yüzüne
Dostun selamı var saçlarıyınan oy

Kul Būdūrüs kendi söyler sözünü
Demircioğlu ah ediyor gözünü
Benli Elif sana saldı nazını
Dostun selamı var başlarıyınan

Bu türkü Mehmet Demircinin babası askerde iken köyde sevdiği bir Ermeni gelini için arkadaşı olan Ermeni Būdūrüse yazdığı mektuba istinaden Būdūrüs tarafından yazılmıştır.

Ancak Kul Būdūrüs bilir halımdan
Heç mektup gelmiyo kanlı zalimden
Uzaktayım bişey gelmez elimden
Zalim bana neden mektup yazmıyo.

Sevdanın acısı çıkmaz serimden
Heç duramam ahu zarından
Haberin olur mu nazlı yarimden
Zalim bana niye mektup yazmıyo. (p. 25.)

Askerlik gurbetlik çöktü serime
Çöller dayanamaz ahu zarıma
Benden selam söyle nazlı yarime
Zalim bana niye mektup yazmıyo.

- Bu türküyü Mehmet Demircinin babası Fakı Mehmet arkadaşı Ermeni genci Būdūrüse yazmıştır askerde iken. (p. 26.)

Tr. 11. uzun hava (szerelmesdal) Mehmet Demirci, Gökçayır 1988. szept. 29.

Çerçili'de bir gözele uğradım
Ver yine bir yaratmış yaradan
Kaşlar elif i lam gözler bir ayna
Mah cemalin yaratmış yaradan

Sevmeye güzelin beli incesi
Labenin sümbülün gülün goncası
Leylayı kedir günümübarek bayram gecesi
Seher vakti er yaratmış yaradan

Seni seven neyler oğulun balın
Güzellikte değer dünyanın malın
Sandım saçlarını durnanın telin
Sade sırma tel yaratmış yaradan

Aşık hacı der ki minnet kılınmaz
Dünya maliynan satın alınmaz
Adın güllü gürcistan da bulunmaz
Güzellere pir yaratmış yaradan

Gelelim Budaklıya

Budaklıda bir güzele uğradım
Eğlen de burada kaldedi gönül
Gelinmi kızımı varıp sormadım
Utanma güzeli sor dedi gönül

Sabahınan seher vakti yuyandı
Siyah zülfü zahverene boyandı
Baka benim aklım bayandı
Şu güzele beşbin lira say dedi gönül

Bizim köyler yazı değil dağ idi
Etrafı mor sümbüllü bağ idi
Benim gönlüm bir güzele yağudu
Şurda şu güzeli al dedi gönül

Aşık hacı der ki niye bakmıyo
Gönül düştü şu güzelden kalkmıyo
Kör olsun yoksullu halım çıkmıyo
Eşşeği çubuğu ver dedi gönül

(p. 93.) szövegmondás közben magyarázatok, történet Aşık Hacıról: İskenderun ilçesinin Fransız işgalı altında iken Aşık Hacı Dörtüol, İskenderun'dan Belan'a çıkarken Belan'da bir düğüne rastlar. Belan halkı Aşık Hacıyı tanır ve kendisinden birkaç türkü istenir. Ancak köyde ünlü Mehmet Beyin bir kızı var. Bu kız köyde hiç bir aşığa söz söyletmiyor, yani aşıkları alt ederek geri gönderiyor. O anda düğünde halayın başında oynamaktadır. Hacıdan önce bu kıza birkaç mısra söylenmesi istenir. Hacı sazını alır ve tellerinden ince ezgiler çıkarmaya başlar.

Hacı: Güzellere şirin gelse sözlerim
Sizi gördü dutmaz oldu dizlerim
Çoktan beri yeşil benim gözlerim
İki güzel rast gitti gözüme.

Bunu duyan kız davulcuya dur der ve Aşık Hacı'nın yanına gelerek ona „meydanı boş mu buldun” der. Sazını ister ve Hacı'nın karşısına oturur.

Kız: Oğlan yakma ateşini ördünü
İşsiz korum vatanını yurdunu
Eğer aşık isen kaldır perdeni
Otur karşımda söyle yüzüme.

Hacı: Sizi gderler bizim pirimiz
Yad ellere çıkarın da sırrımız
Biz aşığız güzel olmak harımız
Hakkı seven gücenmesin sözüme

Kız: Vakti gelmeyince bülbül mü öter
Yükü kumaş olan eleme satar
Bana parayınan gücünmü yeter
Bakmıyonmu altınma Gazime¹

Hacı: Saçın sümbül zülüflerin sırma mı
Dilin şeker dudakların hurma mı
Sana veren Allah bana vermeme
Bakmıyonmu alnımdaki yazıma

Kız: Elin durmaz güldalını eğersin
Kimini kararsın kimini öğersin
Gördüğün güzele boynun eğersin
Dayanaman civem ile nazıma

¹ Gazime: Gazı Altını, Atatürk, Cumhuriyet Altını – ancak bu altın Fransız işgal sırasında tedavülde yoktu.

Hacı: Mevlam kanat verse gökten uçarım
Dostumunan düşmanımı seçerim
Senin gönlün olsa alır kaçarım
Gözü karam düşer misin izime

Kız: Aşık beri yaklaş benden ırama
Tatlı sözün kar ediyor vereme
Nolur kadını alırım beni karama
Kurban olam kötü deme yüzüme

Hacı: Kötüye yönelmez benim ayarım
Nere gitsem hatır gönül sayarım
Kimseyi karamam güzel överim
Yavaş yavaş düzen verem sazıma

Kız: Oğlan bende mor sünbüllü koruyum
Yer yüzünde arıların balıyım
Annem melek oğlan, ben de hürüyüm
Hiç bir aşık ulaşamaz tozuma

Hacı: Aşık Hacı söyler sözün sağını
Çok severim güzellerin göksü ağını
Senin gibi çapkın kızın çoğunu
Nen çalmış ta uyutmuşam dizime

Bunu duyan kız sazını atar ve boynundaki altınları çıkartıp hacıya vermek ister, zira kendisini

Hangi aşık yenerse altınlarını ona vermek için and içmiştir.

Fakat aşık Hacı korktuğu için bu altınları almaz ve eşşğine biner gider.

Aşık Hacı gidince kızın babası Mehmet Bey gelir ve kızının yenildiğini öğrenir. Ayrıca kızının ne sazını ne de altınlarını almadan gittiğini söylerler. Bunun üzerine Mehmet Bey Aşık Hacıya bir tüfek ve onbeş adet te altın gönderir.

Bunun şükran duygusunun bir ifadesi olarak bahsetmesini ister. Aradan yıllar geçer. Günlerden bir gün Aşık Hacı bir arkadaşı ile birlikte Reyhanlı'ya gider yanına yaklaşan bir genç kendisini Mehmet Ağanın oğlu olarak tanıtır ve davette bulunur. Hacı kabul eder ve Mehmet Ağanın evine gider.

Hacıyı eve getiren genç Aşık kızın kardeşidir ve evlidir hanımı ile ablası yan yana oturmaktadır. Yemekler yenir kahveler içilir ve hacıdan a gece için türküler istenir. p. 254

Tr. 13 Uzun hava (szerelmesdal) Mehmet Demirci, Gökçayır, 1988. szept. 29.

İki güzel gördüm metin eyleyim
Ya hürü ya melek her hal boş değil
Birisi elmas ta biri cevahir
İkisi de bir atacak daş değil

İki güzel gördüm zülüfû sırma
Biri düver ördek birisi durna
Dudak şam bastığı dilleri hurma
İnci mercan ağzındaki diş değil

Güzelleri methetmeli yerinde
Eşi yoktur Antakya'da Helim'de
Ne Arabistan'da ne de Urum'da
İkisi de bir görülmüş iş değil

Ne kadar methetsem o kadar güzel
Gören Aşıkların bağırını ezer
Hamaylı dakın da olmasın nazar
Gözle gördüm rüya değil düş değil

Aşık Hacı derki bu böyle olsun
Sararsa da seni bir giğit sarsın
Gelinin sahibi hayrını görsün
Şo güzel kız bir kötüye eş değil.

(p. 400)

- beszélgetés

Tr. 14 - No 409 Mehmet Demirci (67), Adana. Düziçi. Gökçayır, 1988 szept. 29.

Antep ahalisi geldi, derildi
Yedi yerden gemiklerim gırıldı
|| : Okundu fermanın garar verildi
N'olur Tahsin paşam öldürme beni: ||

Akşam gaçarım, sabahınan [sabahleyin] dutallar [tutarlar]
Cezası olanı hapisə atallar [atarlar]
|| : Öldürürsen nişanlımı satarlar
N'olur Tahsin paşam öldürme beni.: ||

Antep népe eljött, újjáéledt
Hét helyen tört el csontom
Felolvasták a törvényt, meghozták az ítéletet
Könyörgöm Tahszin pasa, ne öless meg engem!

Este megszököm, reggel elkapnak
Börtönbe vetik, akinek büntetése van
Ha megöletsz, eladják a menyasszonyom
Könyörgöm Tahszin pasa, ne öless meg engem!

Oturmuş katipler künyemi düzler
Nişanım geride yolumu gözler
Siz de minnet edin antepli kızlar
Nolur Tahsin Paşam öldürme beni.

Oturmuş katipler künyemi yoklar
Nişanım geride yolumu bekler
Bir kurt sıkışırda bir çalı saklar
Nolur Tahsin Paşam öldürme beni

Şeytana uydumda bir kere kaçtım
Şu yüce dağların başından geçtim
Oğlunu öldürdüm üstüne düştüm
Nolur Tahsin Paşam öldürme bizi

Aşık Hüseyinin belalı başı
Gözümden akıttın kanınan yaşı
Senin gönlün olsa yapan bu işi
Nolur Tahsin Paşa affeyle bizi

Aşık Hüseyinim gezdım yoruldım
Bulanık akardım şimdi duruldım
Öldümde efendim geri dirildim
Nolur Tahsin Paşam öldürme bizi.

419 beszéd és játék a kisfiúval

(p. 12+)

I/2A kazetta Gökçayır, Mehmet Demirci folytatás 1988. szept. 29. este

00 Karacaoğlan (uzun hava) Tr. 1. No 181

Nice güzel gördüm *de amanım*, altun cebelli, *altun cebelli*
Nice yiğit gördüm, heril abalı
Ah, dolaştım ovayı *da* gördüm cebeli
Gediyom [gidiyorum] sevdiğim, kal melül, melül, *oy*
Dolaştım ovayı *da* gezdim cebeli
Gediyom sevdiğim, kal melül, melül, *oy*.

Gelir gelmez diye etme bahane
Gönül guşum uçar benzer şahane [şahine]
Sabır köprüsünden kanlı Ceyhan'a
Akarım sevdiğim kal melül, melül, *oy*.

Milyen sok szépet láttam, aranyos derekút
Milyen sok aba posztós vitézt láttam minden évben
Ah, jártam a síkságot, láttam a hegyet
Elmegyek kedvesem, maradj szomorú.
Jártam a síkságot, láttam a hegyet
Elmegyek kedvesem, maradj szomorú.

Amikor visszatérek, ne keress kifogást
A kedvesed elrepül, mint a vadászsólyom
A türelem hídja alatt a véres Dzsejhan folyóba kerülök
Kedvesem, elmegyek, búsulj utánam.

Gönül ayrılır mı şöyle yarenden
Candır çekiyor da geri kalandan
Harundan Haraptan Karacaörenden
Gidiyom sevdiğim kal melül melül

Diyor Karacaoğlan da gönül havada
Yandı yürek kebab oldu tavada
Büyütmüş gülüm var Kızılcaovada
Gelenden geçenden sor deli gönül

49 beszéd (nincs leírva)

Bu türkü Karacaoğlanın Haruniye’de doğup yaşadığına örnektir.

54 uzun hava, Tr. 2, No 412 Mehmet Demirci

Ey, Çerçioğlu köyünde gördüm bir kuyu
Sırrı kudretten eser sezilir
|| : Bütün canlı mahluk senden su içer
Her daşına bin bir sevap yazılır. : ||

Sana muhtaç bu ovanın kuşları
Yıkılmış temele düşmüş taşları
|| : Buna ağlama sil gözünden yaşları
Şu kalbimde planların çizili.: ||

Csercsiólu faluban láttam egy kutat
Érezni, hogy titka eróbból fúj
Minden élólény belóled vizet iszik
Minden kövedre ezeregy jótettet írnak fel.

E síkság madarainak is szüksége van rád
Összedólt a kút, a kövei a tövéhez estek
Ezért ne sírj, töröld le a könnyeidet
Megvannak szívemben a terveim veled.

Çok yer gezdim ben görmedim eşini
Ördekler gelir de bekler başını
Kimse düşüremez bir tek daşını
Seni harap eden eller büzülür

Sen kara kuyusun kadimden beri
Sana denk olamaz yaylanın karı
Çevrendeki dağlar yaylalık koru
Cevher suyun bu dağlardan süzülür

Der Mehmedim kıymatını bilsinler
Toplanıp ta hep başına gelsinler
Bütün millet senin tatlı suyun alsınlar
İncitme kimseyi yolun bozulur

110 beszéd (+saz) nincs pontosan leírva

Tr. 3 Mehmet Demirci (67), Adana. Düziçi. Gökçayır, 1988. IX. 29. este

Kadirlinin bir köyünden Andırına gelen Mehmet Demirci Andıran'da Kara Ali Mehmet derler bir adam var, kızının adı Fadıma. Bu kızı çok beğenir ve şunları söyler:

Kadirliden geldim de Andırın yolu
Yanımda arkadaş şo Koca Veli oy...
[folytatása Tr. 4]

Tr. 4 Mehmet Demirci (67), Adana. Düziçi. Gökçayır, 1988. IX. 29. este

Ne güzel öğrenmiş erkanı yolu
Her şeyide bülbül gibi Fadıma oy

Açılmış bahçenin bir gonca gülü
Ağzının içinde bal olmuş dili oy
Varsın kölen olsun kumarlı eli
Edepli erkanlı allı Fadıma oy

(p. 28.)

Kime varsan mesut eden kandırın
Ateş vurun nice genci yandırın
Sana hizmet etsin bütün Andırın
Edepli erkanlı yollu Fadıma oy

Böyle cömert kızın çekilir nazı
Yanak elma gibi topolak yüzü
Kurban köyünüzün gelini kızı
Güzeller içinde belli Fadıma oy

Bir gün böyle kalmaz zamanın geçer
Bahçende menekşe sümbüller açar
Yaz bahar ayında yaylaya göçer
Kumarlı elli aşiret elli Fadıma oy

Cömertlikte kız menendin bulunmaz
Kasabayı versem satın alınmaz
Köylün tembelde kız kıymetin bilin
Eli deste deste güllü Fadıma oy

Bir gün sende aşk uğruna koşarsın
Arada cazı var yolda şaşarsın
Korkuyorum bir çapkına düşersin
Ebrişim atkısın telli Fadıma oy

Aşık Mehmet aşk badesi daşırsın
Arada cazı var Allah şaşarsın
Mevlam seni memendine düşürsün
Baklava karışık ballı Fadıma oy

Tr. 5 Szerelmesdal 124

Keşke seni görmeseydim düğünde
Ben güzel görmedim senin tayında
Yaylıya göçülür bahar ayında
Çalar oynatırım sazınan seni

Aşıklar söylerler güzelin hakın
Ne olur sen seni engelden sakın
Sağına soluna hamaylı takın
Çürütür bu millet gözünen seni

Güzeller bilirmi aşğın halin
Nolur bülbül gibi söylese dilin
Otuz ola yaşlı yirmi gelin
Değişmem on tane kız ile seni

Cilve edip nicelerin kandırdın
Noldu şimdi yönün öte döndürdün
Ateş vurup nice genci yandırdın
Mevlam da yandırır köz ile seni

Zülfünü yüzüne edersin perde
Nicesini koydun ah ile zarda
Dostuna kavuşsan bir تنها yerde
İnan bırakmazlar tez ile seni

Diyor Aşık Mehmet bu derdim taze
Can hayran olmazmı cilveye naza
Serilmiş bir sofraya her türlü meze

Gönül eyelendirir naz ile seni

Karacaören 1988. IX. 30. Zenekar + ének – lakodalom. Adana/ Düziçi/ Gökçayır – Karacaören, 1988. IX. 30. A lakodalom előtt csak nekünk, a régi repertoárból. Karacaören köyünde düğün (davul zurna havaları). Az összes zenész Düziçiben született, és Kapçak aşiret-beli abdal. Cigány jellegűek, a papa a főnök, a gyerekek, rokonok játszanak, mind Düziçiben élnek. (p. 13.) (A zöld füzetben p. 26.)

Zenészek

1. zurna: İlhan Kaçmaz (32)
2. zurna: Yusuf Kapçak (24)
3. zurna: Durdu Kapçak (17), (Durdu, Lisan és Nihat az első zurnás fiai)
1. davul: Çavuş Kapçak (43)
2. davul: Lisan Kapçak (24)
3. davul: Nihat Kapçak (15)

- 1- Emrah (yüksek hava - oyunsuz) ceren (davul – zurna)
- 2- Garıp (yüksek hava), Köroğlu (ölçü serbest)
- 3- Köroğlu (5/8 ölçüde) – megszakad

(p. 14.)

I/2B kazetta Karacaören 1988. IX. 30. d.u. - folytatás

4- Göksün Güreşi (Ceren) (güreş/oyun havası) Halebi

Tr. 6 - Ceren, oyun havası (Halay halk oyunları ezgisi)

23 - Köroğlu, değişik oyun (güreş havası) t d r d r d r t d r m m d t d l l

Tr. 7 - Köroğlu oyun havası

34 Tr. 8 - Deli Boran – yüksek hava (szabad ritmusban) d t d sz d t t l l

59 több dallam!

76 Kaba – oyun havası r d r d r d t t d t l l l t l

93 Şirvani (?) d d m d r d d d d d

119 Halebi?

144 Kırıkhan l m r m m r m m r, eléggé elvariálja (= Lorke?)

178 'lehúzás'

Az 1. zurnás levegője elfogyott. Most a 2. zurnás jön. Újra kezdik:

Bekmez – oyun havası (lki keklik) - 181

Tr. 10 Yüksek hava (+3. zurnás)

Tr. 11- Çiftetelli (oyun havası) - 255

Tr. 12- Mevlana - 290

Tr. 13- İpek mendil (Celaloğlan –türkü) - 330

Tr. 14- Ahlatın başındayım – türkü

véget ér a zenélés

(p. 14+)

181 nagyon hosszú (1 dal?) Megj.: nagyon szép intonálások, ezek nem komás hangok, hanem a trillával érik el a lebegést. A 2. fok szinte mindig b2 féle. Ezen dalokat, a sorozatot ki kell elemezni?

(p. 14. és másik füzet p. 33.)

Öszefoglaló az úti naplóból (Karacaören 1988. IX. 30.)

Ömer Sert egy sánta yörük úr, aki meghívott a nyári szabadságra, és tényleg nagyon szépen énekel... De kezdjük előlről! Onnan, h. Düziçibe mentünk. Az út szép volt, tele reménnyel és egy kis aggodalommal. Útközben Yılkale és Toprakkale, majd egy kis megállás. Hátul ültünk a saját vízzel a kis hűtőben, a sofőr nem akarta kiadni a jegy igazolásokat.

Düziçiben irány a Kaymakam! Ő nem volt ott, de a helyettese igen, egy pillanat alatt kiadta az engedélyt. Visszafelé a hotelben szóba elegyedtem egy recepciós fiúval, aki közölte, h. ő is Düziçi- beli. Amikor ez kiderült, akkor (p. 34.) megkérdeztem, h. vannak- e ott rokonai. Mondta, h. sok, ráadásul *düğün* 'lagzi' lesz a falujukban. O.k. buluşuruz! A kaymakamtól

kocsival egyenesen Gökçayır-ba mentünk (6000TL) egy Köroğlu nevű, egyébként nagyon kedves emberhez. Örömmel fogadott, ott volt a felesége és két unokája, szólt a rádió és a TV. Kissé meglepett, h. a híres énekes ilyen közegben lakik. Ha jól értettem, elég tehetős, mindenképpen hatalmas kertje van. Amúgy szépen és nagy lelkesedéssel énekel. Főleg Köroğlu, Dadaloğlu, egész éjjel.

Bağlamán sajátosan játszik, de mégis jó, amit csinál. 9h- éjfél után kb. 1- ig felvételeket készítettünk. Előtte vacsora, meg TV híradó. A kislány virágot hozott, a felesége is nagyon kedves. A ház előtt fűgét aszaltak. A bağlamát kézzel (ujjal) pengeti és lazán tartja. Az arckifejezése nagyon átél. Jó gyűjtés!

Viszonylag jó alvás után reggel kis séta, megnéztük a kertet, majd egy nagy séta Gökçayırból Düziçi felé.

Este lefelé a hegyen érdekes városrendezési kép: dağtaş-ból épülnek házak, közben beszélgetés Tö.o. – M.o.- ról, Európáról, úgy tűnik, h. nem sokat tudnak a külvilágról. Minibuszba szálltunk, utazás Gökçayırba. Ott előbb oda mentünk, ahol a zurnások és davulosok gyülekeztek. Nem tudtunk megállapodni senkivel. Utána az egész délelőtt egy çayhaneban 'teázóban' telt el, ahova a helyi értelmiség egy oszlopos tagja jött, h. ő rendkívül értékes embereket fog nekünk összegyűjteni. Kicsit később visszajött, h. Osmaniyébe kell mennie, majd azután gyűjti össze az embereket....

Köroğlu beynek volt egy zurnás barátja, de ő jött- ment, majd 1h- kor kibökte, h. 30.000 TL kéne neki egy óras zenélésért. Ez sok. Köroğlu egy másik barátja, ismerőse bigott muszlim, a cigaretta Korán szerinti tilalmasságáról értekezett a teázó nyitott részében. Amikor megkérdeztük, h. nekünk mit tudna nyújtani, a kezét nyújtotta és elment. Ismét egy mélypont. Átgyalogoltunk Ahmettel a borzalmasan forró Düziçin (p. 36.) és a teázóba érkeztünk. Ott egy pár környékbeli tanár úcsörgött, akik mondták, h. jó zurnás sok van egy kis rakiért, vagy paradicsomért 1000, max. 5000 TL- ért játszanak.

Haydi gidelim! 'Gyerünk!' Ez azért fontos, mert a törökök Ahmettel együtt nagyon ráérnek. Rámenősebbnek kell lenni!

Találtunk egy motorost, aki körbecipelt a zurnások közt, akik tkp. cigányoknak tűnnek. Minden zurnás düğünben volt. Ekkor jöttem csak rá, milyen butaságot csináltam! Ha esküvő van, gyerünk oda! Irány Karaçali minibusszal! Egy kis gyaloglás után hamar találkoztunk a recepcióssal (aki végül a legjobb segítóm lett). Ahmet ott is elüldögélt volna órákig, de: Haydi gidelim!...

A dob már távolról hallatszott. Kissé fáradtan belógtam a lagziba: 3 zurnás – 3 dobos! Szívesen fogadtak, bár a feszült, ráncos férfiarcokból (p. 37.) kissé elegendem van. Egy kis gyűjtést rendeztem hirtelen, a zenészek neveit leírtuk, egy folyamatot lejátszottak. Ezután kis evés, majd a lagzi. Egy nagyon szép felvételt elrontottam, de később jobb is készült.

Állítólag már eléggé vegyes, amit játszanak, ill. főleg, amit táncolnak. A zene mégis jónak tűnt. A zenészekkel készítettem egy felvételt. Utána meghívtam volna őket egy kis rakira, de nem lehetett keríteni. Ayıp! Helyette 10.000TL- t adtam.

Az első zurnás nagyon jó zenész és láthatólag örömmel játszik, szívesen. A dobos profi, okos, kevésbé lelkes. A 2. zurnás is nagyon szimpatikus. A papa inkább menedzser, de azért

beáll néha zenélni. Szóval egy terasz helyiségben megittunk 1- 2 rakit. Én mindenesetre nagyon jó felvételeket készítettem (remélhetőleg). Sok tánc is volt, csak nekem játszottak, és előkerült egy ember, aki gyönyörűen énekelt: Sert úr. Jól összebarátkoztunk és (p. 38.) érzésem szerint szenzációs felvételeket is csináltam. 24h körül a recepció fiúval + 2 ember (a neveket nem tudom, de meg tudom) hazamentünk. Nagy, modern házuk van, ott írom ezeket. Azt hiszem, h. megfogtam az Isten lábát. Holnap állítólag megyünk a yörükökhöz, este pedig lagzi.

Tervek: Be kell menni Düziçibe (Ahmet!), bőrönd (kazetták, film), telefon Évának reggel + elem, kazetta (+ 5 ab), Hol az engedélyem és a szemüvegem?

I/3A kazetta Karacaören 1988. IX. 30. este a lagzin, tánc alá, davul- zurna

Tr. 1 – ütempáros dallam, 00

Tr. 2 – 12

Tr. 3 – ütempár l r r l l s t l, 28

Tr. 4 – 2 zurna), 72

Tr. 5 – két zurna, nincs nagyon összehangolva, 88

Tr. 6 - İpek mendil, szabad ritmusban, 105, 129, 150

Tr. 7, 218, 232, 268

- néhány szó, utána üres a kazetta

(p. 16+) 1. Ömer Sert (60), 2. Adana, Düziçi, Karacaören 1988. IX. 30. lakodalom, Nagyon részeg és barátságos volt. (p. 17.)

I/3B kazetta Karacaören 1988. IX. 30. a lagzi után a teraszon

Tr. 8 Yörük havası, Ömer Sert (60) Adana/ Düziçi/ Karacaören + zurna, Ö. Sert énekelt egy dalt, de 31- nál lelassult a felvétel, 65- 96- ig üres

Tr. 9 - csak zurna (1. zurnás), 96

Kız anası – serbest, 110

Tr. 10 Ömer Bey + zurna 116- 129- ig, aztán üres

I/4A kazetta Karacaören 1988.IX.30 éjszaka, a lagzi utáni mulatozás a teraszon (folyt.)

(p. 18.)

Tr. 1 uzun hava = 1/3B- 116, zurna + Ömer Sert (60) Düziçi, Karacaöğren, 00

Kızın evlerden çıkışı
Çerana benzer sekişi
Murat olacak coşkun akışı
Benzer meşe sellerine
Murada coşkun akışı
Benzer meşe sellerine

Bunu söyler Deli Varal
Sevdiğine meyil verer
Top top olmuş
Giden yarın yollarına

Tr. 2 uzun hava – van magyar párhuzam! A szöveg nincs jól leírva, Ömer Sert (60) Düziçi, Karacaöğren, 29

No 97

Gittin m'ola şanı l... hurması
Gitti m'ola yara gözü sürmesi
Bana... Telli turnası
Turna nerden aldı, Ah haber yar, Geldin eğlenmeye

Açtı mı ola şanı Gelinin gülleri
Gırıldı mı... balları
Söyler yare şirin Şirin dilleri
Turnam yarın selam Saldın eğlenmeye

Karacaoğlan aşkına

Yeni girmiş onüç- ondört yaşına
Uzak değil Akpınarın başına
Turnam yarin selam saldın eğlenmeye

Tr. 3: zurna + Ömer Sert (60) Düziçi, Karacaören tánc alá fönt, a teraszon, 77

İşte gidiyorum çeşmi siyahım
Evimizden dağlar sıralasa da, sıralasa da
.... servetim, ağım
Karardıkça bahtım hey karalarsa da.

Haydi dolaşalım yüce dağlarda
Dost beni bıraktı, ahı lezarda, ahı lezarda
Ölmek istiyorum viran bağlarda
Mevlanın elinden hey hey parelensem de.
Ölmek istiyorum viran bağlarda
Mevlam elinden hey dost parelensem de.

Tr. 4. Több tánc (jó!)

Tr. 5. Egy motívum végtelen variációja közzátékkal (Csak zurna + dob) aztán üres

I/4B kazetta Osmaniye / Akarca 1988 X. 1.

(p. 39.) Musa Koca (62) nádsíp, furulya

Tr. 6 Mahmut Bey – Urfa

Tr. 7 Konyalı = (Urfa)

Tr. 8 Boğaz havası, nádsípon

Tr. 9 bemondás: Musa Koca (62) yörük Adana, Osmaniye, Akarca 1988 X. 1., 20- 30 éve letelepedett, nádsípon és furulyán játszik. Kis beszélgetés után:

Tr. 10 Boğaz - nádsíp

Tr. 11 Boğaz – nádsíp

- Tr. 12 Uzun hava – nádsíp
- Tr. 13 Karakoyun - nádsíp
- Tr. 14 Karakoyun története – kiírandó
- Tr. 15 Oyun havası – furulya
- Tr. 16 Oyun havası – furulya
- Tr. 17 ... türküsü – furulya
- Tr. 18 beszéd
- Tr. 19 furulya
- Tr. 20 Mehmet Bey – furulya: Garip
- Tr. 21 bemondás: 1988 X. 1.

Az egyik szomszéd, **Süleyman Halil** (65) Devrişiyeli/ Bıçakçı mah. először furulyán, majd kavalon játszik:

- Tr. 22 Çoban – sokszor
- Tr. 23 Karanfilli – majd beszéd
- Tr. 24 Ankara
- Tr. 25 Ankara
- Tr. 26 Yanık Soğutan – boğaz dallamok

I/5A kazetta Devrişiyeli/ Bıçakçı mah., Süleyman Halil (65), 1988 X. 1.

- Tr. 1 Mahmut Bey – kavalon
- Tr. 2 boğaz
- Tr. 3 Karakoyun – uzun hava
- Tr. 4 boğaz (= teke zortl.)
- Tr. 5 Durna havası

Tr. 6. Garip

(p. 41.) Egyesek szerint Sert Bey nem olyan szenzációs. Ezzel nagyon vigyázni kell, állítólag hiteltelen dolgokat is énekelt. Ezzel együtt persze a davul- zurnás kocsmázás különös élmény volt. Másik, amire vigyázni kell, h. mivel túl jól nem tudok törökül, nem kell még nagyon „bratizni” az emberekkel, mert könnyen nevetségessé válhatok.

Reggel elindultunk Karacaörenből Ademmel. Az út melletti teaházban telefonálni próbáltam, de foglalt volt. Ezután Ahmetre vártunk, közben megtanultam az o.k. nevű játékot.

10h körül bementünk Düziçibe, ott Ahmettel találkoztunk, irány a teázó. Hozták a bőrröndöt, vissza Karacaörenbe, tus, borotválkozás, majd irány a nomádok. Előtte a fáról fűgét ettünk. Kicsi, de nagyon finom. Átvágtunk a tarlón, majd egy traktort lestoppolva Ellek kasabába mentünk. Ott egy teázóban leültünk információ gyűjteni. Végül akadt vállalkozó, aki kocsival elvisz Küçük Akarca- ba, Musa Koca- hoz.

A traktor gyönyörű tájakon ment keresztül, az utak viszont helyenként csak traktorral vagy dzsippel járhatóak. Útközben földmogyoró szüret is volt, adtak egy zacskóval.

(p. 42.) A traktor jobbra- balra kanyargott. Olyan út is volt, melyet kis patak szelt át. Végül egy dombra fölkapaszkodva megpillantottam az első yerleşmiş (letelepedett) yörüköket (ill. 3-at, mert kiderült, h. a traktoros fiúk az ottani kavalos gyerekei). A szemük kék, a hajuk szőke!

Leültünk, széket, teát hoztak. Lassan beszélgetni kezdtünk. Kaval, v. vmi más hangszer van-e? Ááá, nincs, de ha lenne is, elfelejtették! Sokára előkerült egy furulya, aztán még egy, meg még egy. Dűdük ve dilli damak. Musa Koca elkezdett játszani nagyon jó régi dallamokat. Bementünk a házba, kb. 20 perces kiváló jó felvétel sikeredett.

Innen traktorral tovább Bıçaklı köyü felé, közben beesteledett, a szemközti hegyoldalon lévő kis tűzvész lángolt, az E5 mellett haladtunk.

Bıçaklı köyben Süleyman Halil beyjel találkoztunk. Ő is letelepedett yörük. A szokásos 1- 2 órás bevezető beszélgetés után azt mondta, h. menjünk át a barátjához Arap Hüseyinhez, ő még jobban játszik. Egy dög meleg szobában ültünk és hosszas beszélgetés után Süleyman végül is előkapta a furulyát, meg a kavalt és játszott vagy ¼ órát.

(p. 45.) Hüseyin bey nem állt kötélnek, izgult. Kár, pedig ő tűnt eddigi a legjobb kavalosnak. A kaval és az öve fémből van, régi, az apjától örökölte és nem adta el, pedig sokan kérték.

A gyűjtés végén 20.000TL- t adtunk a traktorosnak, minket pedig Süleyman beyhez vitt, egy helyi (már öltönyös) yörük. Este ott aludtunk a tornácon. Kicsit esett az eső, amit a szél ránk fújt. Reggel reggeli, kis beszélgetés. (Lassan megtanulom, hogyan esznek a törökök.)

Ismét traktorral a földekre induló amazonokkal, férfiakkal együtt, majd onnan egy ócska kocsival Toprakkale. Ott először egy sátrat találtunk, csak egy öreg néni volt ott, a többi fiú- lány fiatal. Á, már nem tudunk semmit! – mondta, de amikor a Musa Koca által játszott dallamokat meghallotta, nagyon elérezékenyült.

Átmentünk egy másik sátorba, ill. átkísértek egy 3 sátorból álló táborocskába (egy benzinkút mellett). Veli Sarisuy-jal találkoztunk. Először nem akart nyilatkozni, nyilván sok

rossz élménye volt, de idővel feloldódott. Később két barátja is jött. Néhány fotót csináltunk, majd egy nő áthívott (p. 46.) egy másik szobába és ott énekelt egy kicsit. Pénzt is kért, de nem adtam. Azt a sátrat is lefényképeztük gyerekekkel.

Innen Osmaniye, majd busszal Adana. Az Öğretmeneviben nem volt hely, így az állomásra mentünk, ott Ahmettel egy sörözőben 6-7 órát beszélgettünk, végül felszálltam a *Mavi tren-* re 'Kék vonat'.

Most is a vonaton ülök, már reggel van. Este egy itteni figurával (szintén szőke, kék szemű) ismerkedtem meg, itt ül velem szemben. Szív panaszai vannak, kórházba megy Ankarába. Elég sok a beteg ezen a Mavi trenen. Jól lehet rajta aludni a kusetten, a kalauz is nagyon barátságos. Beszélgettünk, pontosabban egy előadásba kezdett, amiből túl sokat nem értettem.

Megjegyzések: a) Ki kell várni, amíg az adatközlők valamit előadnak. Ez 2-3-4 óra is lehet, nem kell elmenni előbb, b) A yörüküket másoknak tartják a törökök, de különösebb bajuk nincs velük, legalábbis a falusiaknak, c) Az ankarai yörük sanatçıt fel kell keresni, hátha segít.

Tr. 6 **1988. X. 2. Toprakkale, sátor**, Ayşe Acaan (32) vándorló nomád nő (yörük)

- bemondás

- boğaz havası

- Kara Koyun destanı

- Eşkiyalara esir olan Ağanın çobanı, Ağanın kızını severmiş.

Kız evin önünde yanık yayarken eşkiyaların eline düşen çoban dilinden yani kavalının dilinden anlayan kıza dağdan kavalı ile durumunu şöyle anlatmış:

Kara köpek kanlar kustu

Kıl bağcık kolumu kesti

Eşkiyalar koyunu bastı

Küçük beli aştılar

Büyük belde önünü kesin

Tr. 7 Garip Süleyman Halil Bey (kaval)

beszélgetés

Tr. 8 töredék, belekezd a dalba majd egy- két rövid beszéd

(p. 47.)

Okt. 3. Elintézendők: telefon Halil Beynek (nagyon köszönöm), még egy hétre kell majd Ahmet. Mehmet Özbeknek: Köroğlunál voltam.

Fontos: a) - Legközelebb sok rekeszes hátizsákkal, hangot adó magnóval kell utazni, b) Sarisözen és Bartók kitől, melyik faluban gyűjtött, c) felvételt is vinni, e) a yörük dalokat lekottázni, ill. a gyűjtés kazettáját is vinni, f) 1- 2 darabot megtanulni, f) kavalt, furulyát venni, g) yörükökről irodalmat beszerezni, h) fényképezőgép mindig legyen!

Tel.: Halil Beynek: nov. 24- 31- ig, Ahmetnek: le nem telepedett yörükökkel is szeretnék találkozni. (p. 48.)

Okt. 24- ig munkák: 1. a, saját gyűjtésről puska, b, Sarisözen gyűjtés – puska, ami érdekes lehet, c, Bartók gyűjtés, d, K. Reinhard katalógus kijegyzetelve, 2. kazetta másolás, küldés Düziçibe (lagzi) - írják meg a táncok nevét, 3. Bartók könyv átolvasása, kijegyzetelése, 4. könyv a yörükökről, 5. Mit neveznek a falusiak makamnak? I. Mehmet Ö. cikke stb., 6. Lista a gyűjtési helyekről, 7. A gyűjtő kérdések összeírása törökül (Bartók, Mansur), 8. A kavalos anyag átnézése! (ellenőrzés), 9. Semahokról puska írása (+ átnézés)

(p. 49.) Adanában teendők: 1. Adana müzesi – yörük kiállítás, 2. Halil Bey írjon egy levelet, h. kísért ad, 3. Düziçiben egy zurnást felgyűjteni, valamint a kazettákról: melyik dal mi?, 4. Ahmet: írja le a szövegeket (Koroğlu, semah), írjon Koroğlu életéről (merre járt, mikor, hol zenélt, mit hol, kitől tanult), 5. Fénymásolat kell az engedélyről, kaval beszerzése, a következő út megszervezése, Halil A. – tud- e kísért biztosítani?

Második gyűjtőút, 1988. nov. 28.–12. 6.

(p. 84.) Áttekintés

XI. 29. Adana Çukurova Üniv. > Emn. Müd. > Çuk. Üniv. (zurna) > Ahmet háza > İmar ve İskan Müd. konukevi

XI. 30. Kozan Halk Eğitim Müd. Ömer Karşlıoğlu > Aşağı Kayhan > Mustafa Özgüner > Nafiye Çabuk > Mehmet Alikurt > Öğretmenevi

12. 1. Kozan > Halk Eğitim Müd. > Çadır Medine Tına, Hüseyin Oruç, Şadiye Oruç > İlkokul çocuklar,

KAYHAN Mehmet Bozkurt (muhtar), Mehmet Kökoğlu, Ramazan Bozkurt (alvás u.ott)

12. 2. Kozan: okul > Mustafa Özkozan (+ lánya, veje) > Öğretmenevi

12. 3. Niğde – Çamardı: Veli Özgüner (alvás u. ott)

12. 4. Kozan - Kölete: Ali Kurt, Yusuf Kurt, Hatice Kurt, Hüseyin Kurt, Kamil Kurt

(p. 51.) **XI. 28.** Utazás Adana > Kozan, a 2. út kezdődik. Nincs kusett (apróság), úgyhogy ülve kell megtennem az éjszakai oda- utat (Mavi Tren), este 19h- től reggel 7h- ig. Milyen sok mindent meg kell még csinálnom, ill. kell még áttanulmányoznom. Nagyon fontosnak tűnik a Vargyas könyv, ill. K. Reinhard írásai. Megj.: legközelebb még kevesebb cuccal kell jönnöm (egy kényelmes táska és kész).

- Adana Imar ve Iskan Md. *Konukeviben* 'vendégházban' írom már ezeket, jó fáradtan. A vonaton hol aludtam, hol nem, de inkább nem. Kimerültem, mire ideértem 6:45- kor. Ahmet sehol. Egy darabig vártam, zsetont vettem, felhívtam. „Majd az étteremben találkozunk!” - mondta. Az étterem zárva volt, úgyhogy vártam 8- ig, aztán egy çayhanéban két teát megittam. Akkor jött Ahmet. Még 2 tea után kibuszoztunk a Ç. Ü.- re. Ott H. Atilgan tanácsokkal és szemrehányással fogadott. Kozan- beli ismerősét Ömer Karslioğlut felhívta, aki állítólag mellém tanítványt rendelt ki, a yörükökhöz visz (sátras).

Ahmettel elmentünk újra az Emniyet Müdürlüğübe, ahol eleinte vissza akartak küldeni a valihoz, majd megjött a főrendőr barátunk (akinek vmi ajándékot kell hozni) és az engedély rögtön kész lett. Az Emniyet M. után kuru fasulyét ettünk, elég jót, majd irány a Ç. Ü.

Még előbb, h. el ne (p. 52.) felejtsem, kazettát kerestünk. Ahmet egy barátja ígérte, h. készít egy kavalt péntekre. Egy hangszerboltba is elmentünk, ahol műanyagból készült kavalt akartak 12.000TL- ért rám sózni. Vettem: egy táskát 5500TL + 2 ... + ... 6.500, taxi 4.000 + zurna 10.000= 26.000TL)

E.M.- ből Ç. Ü., a zenészek vártak, elég jó gyűjtés sikerült.

Ezután Ahmethez mentünk (közben a gyereket felvettük, a taxit ő akarta fizetni). Elég hideg szobában alszanak a gyerekek, hol ezt, hol azt döntött le, csúnyácska feleség, képgyűjtemény és kottagyűjtemény. Halil Bey egyébként Yalçın Bey ellentéte, utóbbival beszélnem kell. Ahmet otthagyná az állását, ha Kamil Bey, vagy Nevzat Bey biztosítana neki egy kutatóhelyet, hogy Adanában maradhasson – utána nézni!

Kis raki, utána „haza” utazás. Egy kedves ... bevisz a szállásra. Gázgyűjtás. Ahmet haza, én még listát készítek a felvételekről, és megírom ezt a naplót. A fürdés jólesett. Tanulság: Ahmet helyzetét tisztázni, és a hangszóró még mindig nem jó.

II/1A kazetta Adana, C. Ü. vízvivattyú állomás, 1988 XI. 29.

Abdalok az egyetemen egy lakodalmi folyamatot játszottak: Hismet Küskün (1955) zurna, Necatin At (1963) davul.

Tr. 1. Sabahi, Dersim és Mahmut Bey davul- zurna ile çalındı

Tr. 2 dob és bemonadás

Tr. 3 Üçayak (gyorsul)

Tr. 4 Kırıkhan aszimetrikus ritmus

Tr. 5 Lorke

Tr. 6 Çiftetelli és Kaba

Tr. 7 Üçayak, Pekmez és Yağlık kenarı

Tr. 8 Kırıkhan

Tr. 9 Halebi

Tr. 10 Şirvani

Tr. 11 Lorke

Tr. 12 Acem

Tr. 13 Çiftetelli

Tr. 14 Konyalı 1- 2- 3. dal

Tr. 15 Kına havası: gelin indirme, gelin bindirme

Tr. 16 Güreş havası (Köroğlu- szerű)

II/1B kazetta (II/1A folytatása)

Tr. 17 Skálák a zurnán majd Karşılama

Tr. 18 Yana- yana

- bemondás: Mustafa Özgüner (25), Kozan, Aşağı Kayhan, sátor 1988. XI. 30. Veli Özgüner az ő nagybátyja, de haragban vannak. Nagyon izgult, leírhatatlanul hamis volt.

Tr. 18 Mustafa Özgüner (1963), Aşağı Kayhan sátorban 1988. XI. 30.

Adaletin seninine
memur mi ister hayın anan
Dün salsın dünü varmı
Bütün aşkı sönesice

A te igazságodért
Hitszegő anyád ügyvédet kér
Tegnap, ha időben odaér
Míg elmúlik a szerelem

Sensiz düştüm gidem yola
En sonunda var bir topala

Nélküled kellett útra kelnem,
Végül menj hozzá egy sántához

Dost kapında olam kölen
Cehennemde yanasıca

Yağmur yağar, eser yeller
Bahar gelir akar seller
Söylemez o datlı diller
Çok sevmişim işten seni

Sanarsın bir datlı sultanı
Bir yoksula yar olasıca
Uça uça git sen aya
Yüzün görem gel tenhaya

Hasret kal bir yavruya
Elde görüp dönesice

Türlü dertler gelsin birden
Vazgeçilmez dostum yarden
Bir sahatta dokuz yirden
Ameliyat olasıca

Saranım yok bak yaramı
O dediğin hiç dermanı
Vücuttan kemik veremi
Kurtulmayıp ölesice

Seni sevdim kimse bilmez
Yanıyorum yüzüm gülmez
Bir kimsecik düğür gelmez,
Kötü evde kalasıca

Bütün figan olsan için
Yazın yansan üçün kışın
Ağzındaki 32 dişin
Çürüyüpte kül olasıca

Der Mustafam ferhat et,
Çık yaylaya seyhat et
Can ümrenim beni affet
Gine benim olasıca

Kapudnál legyek rabszolgád
Pokolban porrá égve

Esik eső, fúj a szél
Jön a tavasz árad a víz
Édes nyelv már nem szól
Szívemből szerettelek

Édes uralkodó
Ahogy egy nincstelent
Repülj bár a holdba,
Lássam arcod gyere velem

Vágyakozz egy babára
Otthon látva megfordulva

Bármilyen baj érjen
Kedvesedről nem mondasz le
Egy órán át kilenc helyről
Műtsenek meg

Lásd, nincs ki bekösse sebem
Nem gyógyír, amit mondasz
Csont tuberkulózistól
Csak a halál ment meg

Nincs, ki tudná, szerettelek
Porrá égek, nem nevetek
Semmi vigasz sehonnét
Míg rossz helyen vagyok

Sóhaj legyen minden dolgod
Égjél nyáron, fázzál télen
32 fogad a szádban
Lyukadjon ki, porladjon el

Musztafám így szól, zokogj
Menj, utazgass, szórakozz
Lelkem, vigaszom, bocsáss meg
Mígnem az enyém lesz

(p. 53.)

Tr. 19 Mustafa Özgüner (25), Kozan, Aşağı Kayhan, sátor 1988. XI. 30.

Ezrail bizim eve döleşti
Uyan ahu gözlüm yavruların bekliyor
Terelide gara haber ulaştı
Uyan ahu gözlüm Aşşen bekliyor, Aşşen bekliyor

Dohtor, dohtor gezdım, derdin bilinmez
Gahpe felek bundan böyle gülünmez
Ömrüm boyu isimlerin silinmez
Uyan ahu gözlüm yavrun bekliyor, yavrun bekliyor

Gice demez gündüz demez çalıştın
Bu dünyayı benimle bölüştün
En sonunda topraklara döleştin, topraklara döleştin
Hiçbir çare bulamadım derdine
Mahsun kuzuları koydun ardına
Nasıl çıkam yaylalardan yurduna
Uyan ahu gözlüm yavrun bekliyor, yavrun bekliyor

Yirmidokuz Nisan vefat ettin
Bu dünyada malı mülkü nettin
Üç tane yavruyu bütün dağıttın
Uyan ahu gözlüm yavrun bekliyor, yavrun bekliyor

Dostlarım gelmiş bütün ağlaşır
Uzanmış toprağa usul boyun
Yıkıldı binam kalmadı evim
Bu yalan dünyada kesildi suyum, kesildi suyum.

Uyan ahu gözlüm yavrun bekliyor, yavrun bekliyor
Gelir mi bu dünyanın baharı yazı
Acı çekenlerin dayanmaz özü
Ana şefkatini görmiyen kuzu
Uyan ahu gözlüm dostun bekliyor

Kissé másképp éneklı.

Tr. 20 1988. XI.30 sátor, (p. 56.), Nafiye Çabuk – yörük nń (27) Kozan, Aşađı Kayhan – jńl énekel

Kız anası dallam

Gız anası, gız anası
Hani bunun öz anası
Çaktılar düğün taşını
Gurdular düğün aşını.

İşte geldim, gidiyorum
Helallaşıp [helalleşip] çık yoldaşlar
Gız anası, gız anası
Hani bunun öz anası?

Kisanyám, kisanyám
Hol ennek az édesanyja?
Felrakták a szabadtéri tűzhely köveit
Előkészítették a lakodalmi ételeket.

Lám eljöttem, el is megyek
Békében haladjatok útitársak
Lányos anya, lányos anya
Hol ennek az édesanyja?

Baba gızın çok muyudur
Bir gız sana yük müyüdü
Gırılısı emmilerin
Hiç oğlunuz yok muyudur
Gız anası, gız anası
Hani bunun öz anası

Tr. 21 Develi 1988. XI. 30., Nafiye Çabuk –yörük nń (27) Aşađı Kayhan sátor – jńl énekel,
kétszer kezdi (p. 57.)

Develi
Bağrıma basarım taşlar
Akıttım gözümden yaşlar
Yavrusu yitiren kuşlar
Sılasına döner gelir

Develerin hihe bilmez
Adamları selam almaz
Gavur Kürtler namaz kılmaz
Vermeng beni develiye

Develi oğlunun inadı
Keklik kafese dünedi
Elalem bizi gınadı
Vermeng beni develiye

Tr. 22 No 324. Emmoğlu 1988. XI. 30. (p. 57.), Nafiye Çabuk – yörük nń (27) Aşağı
Kayhan sátor – jól énekel

Emmoğlu ele benzer, emmoğlu
Boyu fidana benzer, emmoğlu
Emmoğlu dedikleri, emmoğlu
Çayırdır yedikleri, emmoğlu.

Idegenre hasonlít, a nagybátyám fia
A termete friss hajtáshoz hasonlít, a nagybátyám fia
A nagybátyám fia az, akit Emmoğlunak neveznek
Pázsit az, amit esznek, nagybátyám fia.

Tr. 23 Kaşlarım kara kara 1988. XI. 30. Nafiye Çabuk – yörük nń (27) Aşağı Kayhan

Kaşların kara, kara dallam

Kaşların kara, kara
Açtı bağrıma yara
Kaşların karasına
Vurgunum arasına

Koromfekete szemöldököd
Sebet ütött keblemre
Szemöldököd feketéjéért
Odavagyok a közéért

Çok düğürcü gönderdim
O gavur anasına
Gaşların ince, ince
N'olur bize gelince

Több kérőt is küldtem
Hitetlen anyádhoz
Szemöldököd vékony
Velünk mi lesz

Yar aklımı alıyor
Bir kerecik gülünce
Kaşların karasın
Vurgunum arasına

Eszemet vesztem kedvesem
Kis kacagásodra
Szemöldököd feketéjéért
Odavagyok a közéért

Çok düğürcü gönderdim	Több kérőt is küldtem
O zalim anasına	Kegyetlen anyádhoz
O gavur anasına	Hitetlen anyádhoz
Kaşların kara kara	Szemöldököd fekete
Açtı bağrına yara	Sebet ütött szívembe

Tr. 24 bemondás: Aşağı Kayhan 1988. XI. 30. (p. 59.) Saimbeyli'nin Beypınar köyünden 54 yaşında **Mehmet Ali Kurt** (1934), 1934-es születésű a Saimbeylihez tartozó Beypınar falvából: Buna eskiden bizlerde „kadiya kazık söktüren” derlerdi vagyik (Nálunk ezt régen úgy hívták, hogy 'a bírót átverő')

Tr. 25 Kadiya kazık söktüren - Mehmet Ali Kurt (54) kaval, çalgının adı: dilsiz kaval 'a hangszer neve: nyelv nélküli kaval'

Tr. 26 Karsantı – kaval. Buna „karsantı” diyeceğiz – 'ezt karszantinak hívtuk' (Karsantı egy helynév.)

- Çalacağının adı nedir? – 'Mi a neve annak, amit játszani fog?'

- Bozlak. Buna eski zaman „bozlak havası” derler. – 'Bozlak, régen ezt bozlaknak hívták.'

- Yani kavalla çalışan bir havadır. – 'Ez egy kavalon játszott dallam.'

Şiirlerini bilemeyeceğim – 'A szövegét nem tudom.'

Tr. 27 Bozlak – kaval

Tr. 28 Koyunu suya indirmek, kavallal

- Bu bozlak havasıdır – 'Ez bozlak dallam.'

- Koyunu suya indirme. – 'Ezzel hívtuk a birkát itatáskor.'

- Koyunu suya indirelim. Bi de geri dönderek. – 'Vízhez is meg vissza is ezzel hívtuk.'

- Aynı ezgi mi? – 'Azonos a dallama?'

- Koyunu suya indirecek, koyunu sudan döndürecek. – 'A birkát a vízhez, meg onnan vissza is ezzel hívtuk.'

- Ezgi aynı mı? – 'A dallam azonos-e?'

- Bu değişik Bu şimdiki çaldığımızdan değil. Bu daha başka. – 'Ez másık. Ez nem az, amit az előbb játszottam. Ez eltérő.'

- Bi kara koyun var, suyu geçeliyor, şimdi ona çalışacağız. – 'Volt egy fekete birka, későn ment a vízhez, most azt játsszuk.'

Tr. 29 Karakoyun kavallal

Tr. 30 Eski zaman oyun havası (kaval)

- Bu neydi? – 'Ez mi volt?'
- Bu eski zaman oyun havaları mesela. – 'Ez például táncdal.'

Tr. 31 Takivel havası – kaval (Takivel aşireti dallam kavallal)

- Adı var mı? – 'Van- e neve?'
- Adına bunun ne diyelim? – 'Minek is hívjuk ezt?'
- Bu neydi? – 'Ez mi volt?'
- Takivel havası. – 'Takivel dallam.'
- Evet, evet. – 'Igen, igen!'

Tr. 32 Elbeyoğlu – kaval

- Söylenilen „Elbeyoğlu havalarından. – 'Elbeyólu dallamaiból.'

Tr. 33 Kürdün kızı (oyun havası) - kaval

- Bu ne? – 'Ez mi?'
- Konyalı çalak mı? – 'Játsszunk konyait?'
- Evet. – 'Igen.'
- Konyalı'yı mümkün. – 'Konyait lehet.'
- Başka bir şey çalalım. – 'Másikat játsszunk!'
- Neydi adı? – 'Mi volt a neve?'
- „Kürdün kızı” diye bir hava var. – 'A kurd lányá – van egy ilyen dallam.'
- Bu bir oyun hava, öyle mi? – 'Ez egy táncdallam, ugye?'
- Evet, oyun havası. – 'Igen táncdal.'
- Uzun hava mı? – 'Hosszú ének?'
- He, büyük havaları. – 'Igen, <nagy> dallam.'
-

Tr. 34 Ceritler havası – kaval (Cerit aşireti)

- Buna „Ceritler Havası” der. – 'Erre azt mondják, hogy a Ceritek dallama.'
- Evet, uzun hava. – 'Igen, hosszú ének.'
- Hoşunuza gidiyorsa çalayım. – 'Ha tetszik, lejátsszom!'
- Evet, tabii. – 'Igen, kérem!'
- Bu da uzun hava olacak mı? – 'Ez is hosszú ének?'
- Evet, aynısı, aynısı. Devamını söylicem. – 'Igen, ez is, ez is. Folytatom!'

(p. 55.) **XI. 30.** Reggel korán az adanai Imar ve Iskan Md. Konukevi- ben. Az éjszakák már elég hidegek. Onnan irány a terminál, majd busszal Kozanba. Ott találkoztam Ömer Karslıoğluval, aki egy eléggé felfújt hólyag. Kakas a szemétdombon. Fozlott cetliket mutogatott, az itteni kutatás sem tűnt valami komolynak, kivéve Ali ...t, aki siratókat gyűjtött egy faluban. Ha Allah segít, elmehetek vele oda, és felvehetem ugyanazokat.

Dél körül Ömer Bey kivitt kocsival egy közeli kis faluba, ill. előtte egy sátorba. Ott csak egy fiú énekelt (kis füzete volt, abból) a saját szerzeményeit írogatta, (de hogy mennyire saját, nem tudhatom), mindenesetre ő le nem települt yörük volt. A sátorban (kara çadır) más nem is énekelt, de barátságosak voltak.

Onnan egy házhoz mentünk, szintén barátságosak, de énekelni itt sem akartak. Végül csak nekem egy nő énekelt. Innen tovább egy kurd kavaloshoz mentünk, sérvvel operálták, de elég túrhetően játszott. Ezután kocsival vissza Kozanba az Öğretmenevibe, ahol most is vagyok (16:45). Elég fura hely, mindegy, itt kipihenem magamat.

(p. 60.)

II/2A kazetta Yörük sátor a Kozani vár túloldalán, 1988. 12. 1.

Csak egy öreg néni van otthon (Karakoyuncu aşireti).

Tr. 1. No 83. Medine Tina (95), Adana. Kozani vár oldalán egy sátorban.

Bu Mehmet Gizzik Duran arkadaşın eski eşkiyalardan, Medine Tina ninenin ölen kardaşı Mehmet üzerine ağıt (sirató)

Karaahmetin damı yüce
Ölüyorum görmeyince
Mehmet mavzer mi verim
Tatlı canı vermeyince
Hofa Mehmet oğlan Hofa
Gedikli panıkdan öte
Sıra sıra yatırmışlar, biri Mehmet, biri Çete
Sıra sıra yatırmışlar, biri Mehmet, biri Çete

Garabağlın [Karabağlı'nın] ermiş güne [günü]
Can veriyor döne döne
|| : Anası yok, bacısı yok
Gelin ağlar döne döne. : ||

Bebeğin beşiği çamdan
Yuvarlandı düştü damdan
|| : Baban deyyus doymaz ondan
Nenni, ah bebeğim nenni. : ||

Letelt a napja a karabálinak

Forgolódva leheli ki a lelkét
Se anyja, se nénje
Sír- rí a fiatalasszony, ahogy tesz- vesz.

Fenyőfából van a baba bölcsője
Felborult, és leesett a tetőről
Apád disznó, nem tud betelni vele
Tente babám, tente.

- Ísmim: Medine (95 yaşında) szünet

Yüksek çadırdır çardağı
Gelen Allı insin diyi
Mevlam iki oğlan verdi
Muradını alsın diyi
Mevlam iki oğlan verdi
Muradını alsın diyi

Yatma elin eşiğinde
Üstüne örtmezler yorgan
Nasıl kıydın gavur düzmen
Gardeş evli değil Ergen

(p. 61.)
Almadağının başına
Nazar uğramış başına
Selam salsan gelirmi ola
Doğan ayın onbeşine

Çocuk üzerine ninni

Bebek seni aldım gelelim
Yeşil ördek sekisinden
Elleri emmiyen bebek
Bilir ana kokusundan

Bebeğin beşiği şamdan
Yuvarlandı düşdü damdan
Baban deyus doymaz ondan
Nenni bebeğim nenni

egy férfi: Hüseyin Oruç (53) Karakoyunlu yörük

Medina Tına (95)'nin ağzından yine ninni (p. 62.)

Deveyi deveye çattım
Yularını üstüne attım
Kayınbabandan hicap ettim
Bebek kayıp diyemedim

Deve deveyi güdemez
Deve sarpa gidemez
Bin kaygı bir borç ödemez
Gamlenme gönül, gamlenme

Koyun meler, kuzu meler
Sular hendeğine dolar
Ağlayanlar bir gün güler
Gamlenme gönül, gamlenme

Harmancığın gayaları
Zil dövüyor mayaları
Bek mi değdi, Ağ bebeğim
Karkuşun soyaları/pençeleri

Harmancıkta tütün tüter
Cıngardaklı doğan öter
Dert üstüne dert eyleme
Benim derdim bana yatar

bebek seni aldım geldin
Yeşil ördek sekisinden
Elleri emmiyen bebek
Bilir ana kokusundan

(p. 63.)

Tr. 2- 3. Koyun suya indirmek (kaval) Hüseyin Oruç (53)

Tr. 4. No 318 Sadiye Oruç (50), Adana. Kozani vár

Çek deveci develerim yokuşa aman, yokuşa aman
Hanım eller birbirine tokuşa aman, tokuşa aman, tokuşa aman

Refr.: Çek deveci devene [deveyi], Çek deveci devene [deveyi].

Vezesd tevehajcsár a tevéimet föl az emelkedőn, föl az emelkedőn

Női ujjak fűződjenek össze egymásba, haj egymásba

Refr.: Vezesd tevehajcsár a tevét, Vezesd tevehajcsár a tevét.

Tr. 5. Bemondás – No 439 Sadiye Oruç (50), Adana. Kozani vár

|| : Bahçelerde mor kuzu

Çengel mengel boynuzu: ||

|| : Sen koyun ol, ben kuzu da

Kandırırım şu kızı. : ||

|| : Bahçede gezen oğlan

Okuyup yazan oğlan: ||

|| : Babam beni verecek de

Parayı kazan oğlan. : ||

A kertekben barna birka

Csavart a szarva

Te juh legyél, én meg bárány

Csapjuk be ezt a lányt.

Kertben sétáló fiú

Tudsz olvasni és írni

Az apám hozzád is adna, csak

Legyen kereseted fiú!

Karşıda haral durur

Zülüfü tarar durur

Kızın göynü alınca da

Oğlanı arar bulur

Karşıda eleğim var

İçinde meleğim var

Hin deyusun oğlu da

Sana da bir dileğim var

(p. 64.) Karşıda elek olmaz

İçinde melek olmaz

İtin deyusun oğlu da

Dar yerde dilek olmaz

Tr. 6. Hüseyin Oruç (53) Karakoyuncu yürüklerinden, 1988. 12. 1.

- Bunun arkası kısa. Bunu gelin bindirmek – (kaval), gelin bizde..., Ata gelin bindirdik.
Gelin bindirmek, indirmek

- **Yukarı Kayhan İlkokul, 1988. 12. 1.** (p. 65.) (Kb. 10 éves kislányok)

Tr. 7- 10. Tekerleme – kiszámoló, mondókák

Fış, fış kayıkçı
Kayıkçının küreği
Hop hop eder yüreği
Akşama fincan böreği

Kedi eti yerse
Annem beni döverse
Hıı, hıı ağlarım
Babam beni severse
Hah, hah, gülerim.

Arkaya mendil koymak istiyor, istiyor
Birisinin canı dayak istiyor, istiyor
Yağda kaşık, suda zambak
Arkana koydum dön de bak.

Teknede hamur
Tarlada çamur
Ver Allahım ver
Sulu sulu yağmur

Tr. 11. **A muhtar házában Mehmet Bozkurt** (60), Yukarı Kayhan, a felesége és a fia
Yastı Çalı köyü muhtarı, Kozan. (p. 66.)

- M. Bozkurt felesége ritmust üt edényen, dobol

- A muhtar bemondása

- Yastı Çalı köyü - Saçı kara aşiret – 12 kolu var:

- 1- Kelebekli kabilesi
- 2- Güvebakan

- 3- İzmirli
- 4- Çavışlı
- 5- Osmanlı
- 6- Karataşlı
- 7- Hayta
- 8- Cüceler
- 9- Tamballar
- 10- Köpemenli
- 11- Mullah allıllı
- 12- Satılan

Orta Asya'dan gelen Türkler ve Yörükler

Tr. 12. Tekerleme

Tr. 13. Şu dağların – M. Bozkurt (60) (p.67.)

Şu dağların dağı taşı
Sönmez gönlümün ateşi
Şu soğuk kış gününde
Pişer mi çobanın aşısı

Kayhanın arkası dağdır
Geçimi koyun ile kuzu
Bu soğuk kış gününde
Tutar mı çobanın dizi

Yatmam gündüzleri uyumam gece
Ah çeker ağlarım sabaha kadar
Ölüyorum aşkımdan bulunmaz hoca
Ölüsü dağda kalır çobanın

Bahar gelince yaylalara göçmez mi
Çoban bahçesinde bülbül ötmez mi
Sevdiğimde arayıp sormaz mı
Kış gününde halin ne olur çoban

- innen üres a kezetta
(p. 68.)

II/2B kazetta Yukarı Kayhan, a muhtar háza, 1988. 12. 1. este

- bemondás

Tr. 14. No 95 Mehmet Kökoğlu (53, Kayseri, Pınarbaşı),
Konyaaltı köyünde yaşayan aşiret beylerinden bir tanesini geçimsizlik yüzünden mülk,
arazi sebebiyle oğluyla birlikte köyünde vurmuşlar. Bu adama bir deyiş söylemiş orda aşığın bir
tanesi.

Dört yanda kandili yanar
Odasına beyler iner
|| : Duyan eller seni kınar
Dak tüfeğini dallarına. : ||

*Eşin arz ediyor seni
Bacıların yalar kanı
|| : Ver doktora kurtar canı
Gran [kıran] girsin mallarına, ey : ||

Négyfelől világít a mécsese
Szobájába férfiak mennek
Az idegenek, akik hallottak rólad, elítélnek
Akaszd a puskád az ágaira.

Feleséged hívat téged
Nénjeid vért nyalogatnak
Menj orvoshoz, megment téged
Járvány törjön jószágára.

Hacı Osmana can eylemiş
Oğlum kaldır kollarım
Guzum yarana bakardım
Gurşun girdi bellerime

Halil İbrahim başlar tacı
Yürekten çıkmıyor acı
Gülü getmiş mor siyeci
Bülbül konmaz dallarına

Tr. 14. Ağıt Aşık Halil İbrahim'dan, Mehmet Kökoğlu (55, Kayseri/Yaylacı k./Pınar başı)

Yırtık çattırdın çardağı

Gelen attı insin deyi
Mevlam iki oğlan verdi
Muradını alsın deyi
Mevlam iki oğlan verdi
Muradını alsın deyi

Yatma elin eşiğinde
Üstüne örtmezler yorgan
Nasıl kıydın gavur düşman
Gardaş evli döner gelir.

Almadağı'nın başına
Nazar uğramış kaşına
Selam salsam gelir mi ola
Doğan ayın onbeşine

Deve deveyi güdemez
Deve de sarpa gidemez
Bin kaygı bir borç ödemez
Gamlenme gönül, gamlenme

Çocuk üzerine ninni
Bebek seni aldım geldim
Yeşil ördek sekisinden
Elleri emmiyen bebek
Bilir aa kokusundan

Tr. 15. Bana ağlama diyorlar – Mehmet Kökoğlu (55) Yukarı Kayhan, (p. 142.)

Bana ağlama diyorlar
Ben yanıyom gavrılı gavrılı
Hocam şehirden geliyor
Cübbe savrılı savrılı
Emmim şehirden geliyor
Cübbe savrılı savrılı

Ahmet Güççük beni yakar
Mulla Yusuf böynun bükür
El askere ben muayene
Gardaşlarım gitti bekar.

Hoplayıp binerdi ata
At altında dört bükülür
Sana mengil oğlu derler
Alem şerrinden sakınır

Tr. 16- 17. Faydası olmayan – Mehmet Kökoğlu (55) Yukarı Kayhan

Faydası olmayan bahardan yazdan
Yüce dağ başının kişi makbuldur
Cahilin yaptığı sohbetten sözden
Alimin hayali düşü makböldür

Lokuma yeme muhannetin elinden
Sonra kurtulaman acı dilinden
Namerdir kaymağından balından
Merdin kuru yuvan aşı makböldür
Cömerdin kuru yavan aşı makbuldur

(p. 143.)

Hüdai söyler bir ince dilden
Hal ehli olmayan anlar mı haldan
Bilgisiz görgüsüz duygusuz kuldan
Ölülerin mezar taşı makbuldur.

Tr. 18. Kalenin önü tandır (düğünlerde mani) – Mehmet Kökoğlu (55) Yukarı Kayhan

Kalenin önü tandır
Yandır Allahım yandır
Beni bir kuş eyle de
Yarım göğsüne kondur

Garlangıç uçmayınan
Kanadın açmayınnan
Adam yarden geçer mi
Evleri göçmeyinen

Matıramın zenciri
Mıngır mıngır ediyor
Goynuma yarım girdi
Hıngır mıngır ediyor.

Tr. 19. elbeszélés: Zamanında bir genç bir kız ve iki delikanlı bir birine aşık oluyorlar, çok gönül verdilerse de birbirlerini alamıyorlar kız gelin olup başka bir memlekete gidiyor aradan çok zamanlar geçiyor yarım asrın üzerinde bir zamanlar geçiyor. O memlekette bir kişi o kızın olduğu memlekete bir çerçi gibi bir vasıta ile oraya uğruyor. Senem gelin olmuş 70-80 yaşına gelmiş. Hoş beşten sonra bire çerçi nerelisin diyor ben Maraşlıyım. (p. 144.)

Maraşta Yazıcıoğlunu tanın mı - diyor.

Hay, hay tanırım abla - diyor.

Ona benden çok selam söyle – diyor.

Ve zamanı gelir, o memlekete dönüp o memlekete uğruyor, varıyor. Yazıcıoğlunun yanına uğruyor, kine ağa - diyor - , sana filan yerdeki bir kızın çok selamı var. İsmi ... Senem ve dedi Yazıcıoğluna benden çok selam söyle! O zaman efendim Yazıcıoğlu 90- 100 yaşına gitmek üzereymiş orda aşka geliyor şu sözü söylüyor.

Tr. 20. Ağıt: Bir selam geldi, **Mehmet Bozkurt** (a muhtar) (52)

Bir selam geldi nazlı Senemden

Deli gönül şad olmaya başladı

Akmaz iken kör pınarın ayağı

Suyu geldi çağlamaya başladı

Senemin geydiği ipekli sarı

Ölmeden yüzünü görsem bari

Bozuk değirmenin kırık şırgabı

Suyu geldi çağlamaya başladı

Şu görünen Binboğa'nın dağları

Kıçıboran aşıyor belleri

Yazıcıoğlum da tanırının beyleri

Koca tanır şad olmaya başladı.

1988. XI. 30. (p. 73.) Az adanai Imar ve iskan Müd. Konukeviból busszal Ahmettel Kozanba mentünk. Ott találkoztunk az itteni Halk Eğitim müdürüvel: Ömer Karslıoğlu- val. Kissé merev, de jószándékú ember. Hamar kocsiba szálltunk és irány egy közeli kis falu, ahol yörükök is élnek. Először a falu határában (Aşağı Kayhan) találtunk egy sátrat. Állítólag már csak 5- 10 sátor van egy helyen. A sátorban lévőök közt csak egy fiatal fiú, Mustafa Özgüner énekelt 2 dalt, melyeket a saját szerzeményének mondott. Egy kis füzetkébe írja a szövegeket, abból énekelt. Más itt nem sikeredett, a társaság is egy kicsit merev volt, bár a fogadtatás szivélyes.

Mostanában B. B. ötletét használom, miszerint a törökök és a magyarok „Orta- Asya”-ból jöttek, u. az a gyökerük, csak mi kissé elfajzottunk. A sátor után egy falubeli házba mentünk. A sátorban 3 nevet adtak meg (ld. 3. oldal). Nagy kutya volt a ház előtt. Ezek talán veszélyesek is lehetnek, de ha a gazda kijön, akkor semmi sem történik. Bementünk, leültünk, ebéd, beszélgetés, végül egy lány megszánt engem, és mondta, h. ha átmegyek vele a másik házba, egy- két dalt énekel.

Nafiye Çabuk a neve, nagyon szépen énekelt, ahogy mondta a 6 dal között volt 2- 3 „anonym”, vagyis máshol is éneklük. A házba besütött a nap, a papa fogta a kisiút, a mama énekelt, sajnos Ahmet már elment, úgyhogy fénykép nem készült sem most, sem 12. 2.-án.

Ezután visszamentünk a házba, majd Ömer bey, Refik bey a sofőr és én Mehmet Ali Kurthoz mentünk. Épp a szántást nézte (traktorral szántottak), (p. 74.) elénk jött nagyon kedvesen. Betessékelt a házába, elővette a kavalját egy kavaltartó facsóból, és elég szépen, készségesen játszott. Onnan vissza a H. E. M.- be, majd az Öğretmenevibe. A szobatársam is yörük, és egy másik yörük tanár is van itt. Elmesélték, h. 7 évre a tanulmányok befejezése után egy az állam által meghatározott helyre el kell menniük, csak azután választhatnak szabadon munkahelyet. Este pidét és kebabot ettünk, majd az Öğretmenevi társalgójában beszélgettünk. Később a postáról Ahmetnek telefonáltam, azt mondta, h. csak péntek este jöhet. 11h- kor lefeküdtem.

1988. 12. 1. Ébredés után egy teát ittam egy közeli teázóban egy kedves fiúval (Casım Kara, Şeyhmaksut mah. Eyüppeygamber cad. No 100. Şanlıurfa Urfa). Most katona, 3 hónap múlva leszerel, akkor szívesen lát. Állítólag a környékükön sok yörük van. Jönne is velem gyűjteni, levelet vár.

Teázás után irány a H. E. M., ahonnan Ömer bey egy segítővel (Aydın Şener, régebben börtönőr, most memur) elküldött egy másik yörük sátorba – Kozan kalesi arkasına. Az úton Abdal- okkal is találkoztunk. A sátor nagyon szép helyen van, a kozani vár alatt. A hegyoldalban nyájak legelésznek (4 nyája van Hüseyin Oruçnak), igazán nagyon kedvesek voltak. Az öreg mamát (Medine Tina) kapacitálták, ő rögtön el is énekelt egy pár ağıt- ot és ninni- t.

(p. 75.) 95 éves, el is sírta magát az ağıt végén. Éneklés közben rángatózott, nagyon kedves öreg néni. A karaçadır két középső oszlopa között bölcső- függőágy lengett, kilimjeik vannak. A mama lánya Sadiye Oruç nem akart énekelni, de tudta a dalokat, mert gyakran „súgott” a mamának.

Előkerült egy kaval is, Hüseyin bey el is fújta egy- két nótát, majd Sadiye egy lábas kíséretével elénekelt néhány dalt, melyekre ünnepeken táncolnak. Régen az ünnepeken nem davul- zurna, hanem kaval játszott dobkísérettel (ld. még Mustafa Özkozan). Ha jobban tudnék törökül, fantasztikus dolgokat lehetne megtudni, valószínű több szöveggel kellene felvenni az öregtől.

Délben eljöttünk azzal, h. még visszamegyünk fényképezkedni. Ebéd az Ö. eviben a sofőrrel (Hasan) akinek a nagyapja yörük. Most apával, anyjával Kozanban él, de a rokonság egy része Aşağı Akarca- ban. Szombaton vele megyek oda, hátha találunk még ott is valamit.

(A kérdésekkel jobban fel kell készülni törökül, pl. miféle ünnepeik vannak, mikor mit énekelnek, előre tudni kéne!)

A sátorban megadták egy Kozanban letelepedett vak bácsi nevét (Mustafa Özkozan, Karaoglu, Karaevlilerden, Andaç Kavağından).

Aydinnal megbeszéltük, h. odamegyünk délután, de találkoztunk az úton Ömer Beyyel, aki újra Aşağı Kayhan köyübe irányított, h. ott vár már Refik Bey. Nagy reményekkel kirobogtam kocsival, de az (p. 76.) iskolában kellett várni 13-16h-ig, míg a muhtár megjött. Az iskolában Refik beyyel és egy tanár társával beszélgettünk 3 órát, majd átadtak a muhtárnak. A muhtár szobájában gyűltek- gyűltek a fiatalok, öregnek nem akaródzott jönni. Végül az imám jött, meg Mehmet Bozkurt fia és Mehmet Kökoğlu, akinek a fia lisébe jár és szintén megígérte, h. segíteni fog (Iskender Kökoğlu Sariz, Kayseri, Yaylacı köyü – a fiú, ill. a papa címe, nyáron ott vannak, levelet kell küldeni). Július után ott vannak.

Ağit-okkal két kazettát is meg tudna tölteni, mondta. Meglátjuk. Ez az este nem volt túl hasznos, bár a dalokat figyelmesebben meg kell hallgatni. A muhtár éneke kissé modorosnak tűnik, jellemző az is, hogy pl. azt kérte: Iskender írja le a szöveget, ő majd a papírból énekl. Végül is főleg engem faggattak kb. 20h- ig, h. nálunk mi a helyzet a vallási vonalon. Mindezt törökül.

Azért a muhtár felesége (aki egyébként biztosan sok dalt tud), egy táncritmust ledobolt, a muhtar kiizzadt magából 12 törzsnevet, és Mehmet Kökoğlu, Iskender apja egy nagyon kedves szakállas férfi egy- két aşık után egy kayseri oyun havası- t is elénekelt. Ramazan Bozkurt pedig a Kız anası- t énekelte el, ő is biztosan tud mást is, de ez az este nem igazán jött össze. A kis szobában min. 20 fiatal gyerek szorongott a 10- 12 felnőttön kívül. (p. 77.) 20h- kor lefeküdtem, de csak sokára tudtam elaludni. 3h- kor Halil! Halil! kiáltás, a fiú vitte el a nyáját a hegyekbe (sajnos ezt csak utólag tudtam meg).

No 106 Mehmet Bozkurt (60), Adana, Kozan, Alapınar, **1988. 12. 1.**

Yatmam gündüzleri, uyumam gece
Ah çeker ağlarım sabaha kadar
Ölüyorum aşkımdan, bulunmaz hoca
Ölüsü dağda kalır çobanın.

Bahar gelince yaylalara göçmez mi
Çoban bahçesinde bülbül ötmez mi `
Sevdiğim de okuyup sormaz mı
Kış gününde hali ne olur çobanın?

Nappal nem feketem, éjjel nem alhatom
Sóhajtozva sírok reggelig
Meghalok a szerelmedért, nincs rá doktor
A pásztor teteme kinn marad a hegyek közt.

Ha jön a tavasz, nem megy- e ki a nyári legelőre
A pásztor kertjében dalol- e pacsirta
A szeretőm nem kérdezi- e, ha a hírt meghallja
A téli napon mi van a pásztorral?

Tr. 15.

Bana ağlama diyorlar
Ben yanıyom kavrılı kavrılı
Hocam şehirden geliyor
Cübbesi savrılı savrılı
Emmim şehirden geliyor
Cübbesi savrılı savrılı.

Ahmet küçük beni yakar
Mulla Yusuf boynunu büker
El askere ben muayene
Gardaşlarım gitti bekar

Hoplayıp binerdi ata
At altında dört bükülür
Sana Mengillioğlu derler
Alem şerrinden sakınır

Tr. 16- 17 újabb dal:

Faydası olmayan bahardan yazdan
Yüce dağ başının kişi makbuldur
Cahilin yaptığı sohbetten sözden
Alimin hayali, düşü makböldür.

Lokma yeme muhannetin elinden
Sonra kurtulaman acı dilinden
Namerdin kaymağından balından
Merdin kuru yavan aşı makbuldur
Namerdin kaymağından, balından
Cömerdin kuru yavan aşı makbuldur.

Hüdai söyler bir ince dilden
Hal ehli olmayan anlar mı haldan

Bilgisiz görgüsüz duygusuz kuldan
Ölülerin mezar taşı makbuldur

Tr. 18. düğünlerde mani – esküvői ének, Mehmet Bozkurt

|| : Kalenin önü tandır
Yandır Allah'ım yandır : ||
|| : Beni bir kuş eyle de
Yarin göysüne [göğüsüne] kondur. : ||

|| : Garlangaç uçmayınan
Kanadın açmayınan: ||
|| : Adam yarden geçer mi
Evleri göçmeyinen [göçmesiyle]? : ||

Matıramın zenciri
Mıngır mıngır ediyor
Goynuma yarım girdi
Hıngır mıngır ediyor

A vár előtt szabadtéri tűzhely
Büntesd meg őket Allahom
Engem madárrá változtass, {mely}
A kedves keblére leszáll.

Ha nem repül a fecske
Ha nem tárja ki a szárnyát
Az ember elválík- e a kedvesétől
Azzal, hogy elköltözük?

Tr. 19. beszélgetés, pl. Bu neydi acaba? Adı neydi? Bu düğünlerde halk arasında mani olarak söylenir.

Garlangaç uçmayınan
Kanadın açmayınan
Adam yarden geçer mi
Evleri göçmeyinen

Matıramın zenciri
Şıngır mıngır ediyor
Goynuma yarım girdi

Hıngır mıngır ediyor.

- Zamanda bir genç kız ve delikanlı birbirine aşık oluyorlar. Çok gönül verdilerse de birbirini alamıyorlar. Kız gelin olup başka bir memlekete gidiyor. Aradan çok zamanlar geçiyor. Yarım aşırın üstünde zamanlar geçiyor. O memlekette bir kişi, o kızın olduğu memlekete bir çerçi gibi bir vasıtaylan efendim oraya uğruyor. Senem gelin olmuş yukardan 70- 80 yaşına değmiş. Hoş beşten sonra:

- Ula çerçi! Nerelisin?
- Mesela: Maraşlı'yım.
- Ula Maraşta, diyor. Yazıcıoğlu derler bi kimseyi tanınmı? – diyor.
- Hay, hay, tanıırım abla, diyor.
- Ona benden çok selam söyle – diyor.

Ve zamanı geliyor, dönüp o memlekete uğruyor varıyor. Yazıcıoğlu'nun yanına uğruyor kine

- Ağa, diyor, sana filan yerden bir karının çok selamı var, diyor.
- İsmi ne?
- Senem
- Ne dedi?
- Yazıcıoğluna benden çok selam söyle dedi, diyor.

O zaman efendim Yazıcıoğlu 90- 100 yaşına gitmekteymiş. Orda aşka geliyor, şu sözü söylüyor:

dal: Mehmet Bozkurt, a muhtar énekli

Tr. 20.

Bir selam geldi nazlı Senem'den
Deli gönül şad olmaya başladı
Akmaz iken kör pınarın ayağı
Suyu geldi çağlamaya başladı

No 96 Mehmet Bozkurt (63), Adana. Kozan. Alapınar

Senem'in giydiği ipekli sarı
Ölmeden yüzünü görsem bari
|| : Bozuk değirmenin kırık şırgabı
Suyu geldi çağlamaya başladı. : ||

Şo [şu] görünen Binboğa'nın dağları
Kızı boran aşıyor belleri
|| : Yazıcıoğlunda Tanırlı'nın beyleri

Koca Tanır şad olmaya başladı. : ||

A sárga selyem, amit Szenem felöltött
Bár látnám az arcod, mielőtt meghalok
Rossz malom törött vitorlája
Megjött a vize, csobogni kezdett.

Az idelátszó Binboa hegyei
Kidzsıboran tetején nem lehet átkelni
Tanirli urai a Jazıdzsıóluk
Hatalmas Tanir elszomorodott.
Bu evlenirken kına türküsü

Tr. 21. Ramazan Bozkurt (51), çiftçi, Adana. Kozan. Yassıçalı, 1988. 12. 1.
Kına türküsü

Develoğlu [Develi oğlu] dünden göçtü
İçimize yalım (ateş) saçtı
|| : Vermen [vermeyin] beni Develiye
Annem babam benden geçti. : ||

Develoğlu'nun [Develi oğlu'nun] inadı
Keklik kafese dünedi
|| : Vermen [vermeyin] beni Develiye
Cümle âlem bizi gınadı. : ||

Develoğlunu bayırına
At ürkledim çayırına
Vermen beni develiye
Başın gözün hayırına

Régen meghalt a develi fia
Bánatot árasztott közénk
Ne adjatok Develibe valósihoz
Anyám, apám elhagyott engem.

A develi fiának hite
Kalitkába költözött a fogolymadár
Ne adjatok Develibe valósihoz
Az egész világ elítél érte.

Develioğlunun payırına
At örkledim çayırına
Vermen beni Develi'ye
Başın gözün hayırına

1988. 12. 2. Kozan, az igazgatói irodában,
bemondás: Mehmet Bayrakçı (50) Kozan/ Şevkiye mah.

Tr. 22. Ağıt: No 452 Mehmet Bayrakçı (50), Adana. Düziçi. Gökçayır, 1988. 12.

Güzellik Allah'ın emri
Tükendi âşğın ömrü
Adana'da öten gumru
Benim dostum sana benzer.

*Yağmur yağar tolu diner
Gittiği yeri [yerden] geri döner
|| Şu yaylada ala geylan [ceylan]
Benim dostum sana benzer. : ||

Şu yörede ağla eylen
Benim dostum sana benzer
Şu yörede ulu çınar
Benim dostum sana benzer.

A szépség Allah parancsa
Elfogyott a dalnok élete
Az Adanában búgó galamb
Barátom, rád hasonlít.

Esik az eső, szűnik a jégeső
Ahová ment, onnét visszatér
A nyári legelőn barna öz
Barátom, rád hasonlít

- Bu neydi?
- Bu eski Menemence havaları

Tr. 23 Menemence havaları – Mustafa Özkozan (85), Kozan/ Aliboğaz k. Ecevitli aşiret
bemondás

Tr. 24 Eski Karacaoğlan havası (kaval)

Tr. 26- 28 Boğaz havası

Tr. 29. Nenni

Tr. 30. A Karakoyun meséje: oban koyunu tuzlamış. Suyu dökmüş, üç gün susuz. Suyu indirmeden dökmüş. Ağa demiş ki: „Eğer bu koyunu sulamadan geri çevirebilsen sana kızımı vereceğim” demiş. Şimdiki alınan havayı, koyunu suya dökmüş, vurmuş oban. oban koyun suya inerken kavala vurunca koyun susuz 3 gün tuz yemiş. Koyun suya inerken suyu içirmeden geri döndermiş. İirmeden. İirmeden geri dönderince bir kara koyun suya batmış, suyu içemez, deşermiş.

Neden bu koyunun gerisi döndü de bu koyun suya içinde ayağıyla suyu deşip de içmeden duruyor- deyincede, senin kızını ben bu koyuno sağarken bir öpüş aldım mı onun için kaldı orda demiş. Öyle deyincede, ağa, kızını çobana vermiş. Ve de kara koyunu suya indirmek budur.

- Ama vuramadık, vuramıyoruz.
- Bizim aşiretimiz Antalya, Alanya'ya yerleşmiş. Ordan da sonra dağılmış bizim şimdiki dedelerimiz. Bizim şimdi Antalya'da 70- 80 kökümüz, orda dedemin göbeği var.

1988. 12. 2. (p. 77) Rövid reggeli után búcsú a muhtártól és Iskenderrel vissza a H.E.M.-höz. Ömer Bey ott volt, rövid telefonálás után kiderült, h. Ali , aki egy közeli faluban ađıt-okat gyűjtött, mégse tud velem oda eljönni. Úgyhogy kocsival mentünk megkeresni Mustafa Özközt. Útközben egy illetővel találkoztunk, aki ismerte és elvezetett hozzá. Amúgy egészen a város (Kozan) szélén lakik a hegyek lábánál egy kétszintes házban. A ház előtt a nők lepényt gyúrtak. Bementünk, a bácsi is kijött, mosolygott, megörült nekünk. Régi szép kavalja volt kavaltartóval, és egy nagyon érdekes kaval tisztítóval (nyílszerű). Szépen énekelt. Valaha rendkívül jó kavalos lehetett. Amikor elfáradt, eljöttünk. (egyébként ő morgott a kaval alá a legjellegzetesebben).

Egy vasárnapi találkoztunk meg a bácsi keresztfiával. Vissza az Ö. Evi-be, ebéd, piacnézés, majd kazettarendezés, katalógus és naplóírás. Most ½ 5, megpróbálok mosni és várom Ahmetet. (p. 78.)

No 55 **Mustafa Özközt** (85), Adana. Kozan. Ağlıboğaz, 1988.12. 7

Fatma'nın kahrı da yüce dağlardan, *ey, ey aman dağlardan*

Dağda bitmiş *de mor* sümbül *de yavrum* kara döşünde, *aman döşünde*

Ah ya ondört yavrum, *ya ondört*, ya da onbeş yaşında, *aman yaşında*

Borcu [burcu] borcu kokar *da yavrum*, yanağı güzel, *ey*.

Fatmát is tönkre tették magas hegyeken, ej, ha, ajaj hegyeken
A hegyen kinyílt a kék jácint kicsikém, a fekete földön
Jaj, tizennégy éves kicsikém, tizennégy vagy tizenöt éves korában
Édes virágillatú kicsikém, bájos az arca, ej, haj.

- Bu bu havanın türküsüdür. Bizim geleneğimizin atalarımızın türküsüdür.

- Yani belli bir ismi yok yani?

- Karacaoğlan

- Karacaoğlan türküsü oluyor.

- Evet.

- Şimdi bu yapacağım iş Ata- yı Ezzed'den gelenlerin boğaz havaları, ağıt havaları.

Dumanlandı da yavrum gine dağlar
Nasıl kıydın gavur düşman

İki aylıcak gelin idim, gelin idim
Garsantı'yı gezer idim

Evlerinin önü tütün
Ben ağlarım yavrum sıtkı bütün
Gelin ağlar aman bebek yetim
Haram oldu dağlar bize
Kesesinde tütünüydüm, döşeğinde hatınıydım
Kimseler değmesin bana
Ben Ahmet'in yetimiyim

II/3A kazetta Saimbeyli, Beypınar köyü, Veli Özgüner, 1988. 12. 3.

Tr. 1. Eski oyun havası (kaval) – **Mustafa Özkozan** (85) Kozan, Aliboğaz köyü

Bemondás: Adım Mustafa Özkan, 85 yaşında. Aşireti: Ecevitli. Horasan'dan gelme. Aydın'dan gelme. Antalya'nın Alanya'dan dağılmadır. Bu söyleyeceğim eski Karacaoğlan havası.

Tr. 2. beszélgetés a vak yörük bácsival a régi hangszerekről

Tr. 3. bemonadás: **Ali Kurt** (45) Yastı Çalı köyü, Saimbeyli, Kozan. Majd elbeszélés útközben a yörükök múltjáról.

Tr. 4. bemonadás: **Veli Özgüner = Kara Veli** (53) Saimbeyli Beypınar faluból Kara Veli (1935) Karahacılı aşiret. Aşiret ilk kez Antalya–Alanya yöresinde yaşamış, oradan Kozan'a göçülmüş. 10-éves kora óta kavalozik.

Tr. 5. Avşar Bozlağı –bunun szöleri de vardır, kavalon – 2x, közben beszéd

Tr. 6. Teke oyun havası (Antalya yöresi),

Tr. 7. Oyun havası

- Tr. 8. Askerden kaçan Kara İbrahim ağıdı. Garip Rahimi asker kaçacağı olduğu için asmışlar. Bu ezgi ona söylenmiş:

Ankara'dan çıktım boyuna yazı
Asker ile doldu İzmir'in düzü
Duyarsa validem kırılır dizi
Zorumuş yolları Bayır efendim

Bu emri duyunca yoruldu kafam
Yalan dünyaya geldim sürmedim sefa
Söyleyin emriniz edeyim ifa
Neyise emriniz buyurun efendim

Adımı sorarsan adım İbrahim [bahtım karalı]
Yağlayın kendirimi boynum yaralı
Daha böyle oldu mu dünya duralı
Herhalda aslınız Yunan efendim

Bu ağıdın adı Kara İbrahim ağıdıdır.

Tr. 9. Kıza anası kavalon, furulyán, No 226 Veli Özgüner (53), Adana. Saimbeyli. Kayarcık, 1988. 12.03

Gır ata vurdun gınayı
Atladın geçti mi Tuna'yı?
Gız gelin olmuş, gidiyor
Ağlatmayın garıb anayı
Gız anası, gız anası

Elindedir al gınası.

Behennáztad a szürke lovat
Ugrattál- e vele át a Dunán?
A lány menyasszony lett, elmegy
Ne ríkassátok meg a szegény anyát
Lányos anya, lányos anya
Kezedben a piros henna.

Kız gelin olmuş gidiyor,
hani bunun öz anası

Tr. 11. 6. Yayla güzelleri için (Derin sevda'nın türküsü)

Avcı pınarına geldim (dağıldı merak)
Bir yayla güzeli gördüm yanıyor yürek
Aşk ile şaka olmaz dalgayı bırak
Hilal kaşlı güzeli vardır yaylanın

Çukur kışlaya geldim dutuldu dilim
Güzellere bakınca kırıldı belim
Gizlardan üstündür o sarı gelin
Melek güzeli vardır yaylanın

Yamanlıya geldim etrafı otludur
Güzellerin ağzında dili datlıdır
Gızları şirin olur yanağı etlidir
Şışman güzeli (kızları) vardır yayalanın

Ben derin sevdayım bitmiyor sözüm
Yanıktır güzele dayanmaz özüm
Yanaklar elmadır gözleri üzüm
Güvercin güzeli vardır yaylanın

Tr. 12. Halk oyunları arasında söylenen bir türkü

Ala gözlü nazlı dilber
Halimden haberin var mı
Senin eller alıyorlar
Zulümden haberin var mı

Güzeller yola dizildi
Aşığın bağı ezildi
Altın kemerin çözüldü
Belinden haberin var mı

Karacaoğlan budur halim
Neylemeli dünya malın
Bin Boğadır benim elim
Elimden haberin var mı

Yedi oğlu yedi kızı olan bir ağanın çobanı vardır. Ağanın kızı ile çoban birbiri severler birgün yanık yayan (ayran yapan) ağanın kızına çoban kavalı ile, eşkiyaların kendisini ve sürüyü rehin alarak götürdüklerini bildirir.

Bölümleri: a, çobanın haber verdiği bölüm, b, Kızın yanık yaydığı bölüm, c, karakoyun bölüm.

- Kara Veli'nin evelden beri dostu, arkadaşı Batı Alman Hamburglu Dr. Ulla Johansen Hamburg Müzesi müdürü (rendszeresen jár ide)

Tr. 13. Ceritler havası - kaval

(p. 80.) Bebek ağdı

Tr. 14-15. kaval dallamok

Tr. 16. Oba yaylaya göçerken devenin üzerine sarılan küçük bebeği kara kuş alınca olay için söylenen türkü. Veli Özgüner (53), Adana. Saimbeyli. Beypınarı, 1988.12.03 - No 161

Bebek ağdı

Karaman'ın kayaları
Çan dövüyor mayaları
|| : Çok mu vurdu yavru bebek
Kara kuşun soyları? : ||

Avcılar gezdirmedim kolumda
Bekçi yoktu sağ solunda
|| : Ben bebeği kayıp ettim [kaybettim]
Zalim yaylanın yolunda. : ||

Karamandan çıktım yayan

Dayan dizlerim acıya dayan
Bebek seni aramaya gitti
Beşyüz atlı beşyüz yayan

Böyle imiş yazıları
Kayıp gitti kuzuları
Ben bebeği kayıp ettim
Yüreğimde sızıları

Karaman sziklái
Kolomp verdesi a tevécskéket
Nagyon csapkodott- e baba
A fekete madár karma?

Vadászok nem kísértek
Nem volt őr jobbról- balról
Elvesztettem a kisbabát
A nyári legelő kegyetlen útján

Tr. 17. Kara koyun mesével, kavallal

Tr. 18. Ben bir çobanın (madem çoban değilsin) – kaval

Tr. 19. Veli Özgüner'in Kara Mustafa Özkozan için söylediği türkü (ağıt)

Evvel sen de yücelerden uçardın
Şimdi enginlere endin mi gönül
Derya deniz dağ daş demez geçerdin
Garadan menzilin aldın mı gönül

Yiğitliğim elden gitti yel gibi
Dadı galdı dudağında bal gibi
Hoyrat eli değmiş gonca gül gibi
Bozulmaz bağlara dönmüş gönül.

(p. 81.)

Ateş saldın derin sevdanın özüne
Duman mı çöktü perde mi çekildi gözüne
Gıya gıya niçin bakan yüzüme
Derin hülyalara daldın mı gönül

Régen te is magasan repültél

Most a széles földre ereszkedtél- e szív?
Óceánon, tengeren, hegyen, sziklán átkeltél
A szárazföldön célba értél- e szív?

Elszállt szélként a vitézséged
Méz íze maradt meg a torkodban
Durva kéz érintett meg a rózsabimbóként {virulót}
Leszüretelt kertbe tértél- e vissza szív?

Tr. 20-23. Dallamok furulyán

Tr. 24. Dadaloğlu, Türkmenoğlu (türkünün adı) – kaval, majd ének

Bindiğin at aşgarı mıdır ya doru
Rengi...
Eyrelen kıratı mahsur kalması
Biner döğüşürüm der türkmenay

Gara Ahmet der ki de gel etme inat
Dedem dedem giden yıl sınadı
Benim golducuğım galmaz ganadı
Çekerim çenemi der türkmen

Elinde kargışı uylukla satır
Uylukta kesilen kelleler hep yerde yatır
Korkma beyim korkma sefaret getir
Arkamızdan gelen koş Türkmenoğlu.

- Köroğlu türküsü, düğün havası, teke yöresi, oyun havaları – flüt

Tr. 25. Dadaloğlu ezgisi - Dadaloğlu sözleri, kaval

Bindiğin at aşgar mıdır ya doru
Rengi bozadır da der Türkmenoğlu
Eğerlen kır atı mahsun kalmasın
Biner döğüşürüm der Türkmenoğlu

Kara Ahmet der ki gel, etme inadı
Deden dedenizi giden yıl sınadı
Benim kolducağımın kalkmaz kanadı
Çekerim çeneni der Türkmenoğlu

Elinde kargısı uylukta (belinde) satır
Kesilen kelleler hep yerde yatır
Korkma beyim korkana selavet getir
Arkanından gelen koç Türkmenoğlu

Tr. 25+. Gündeşlioğlu türküsü, No 462 Veli Özgüner (53), Adana. Saimbeyli. Kayarcık,
1988. 12.3 (nincs a CD-n!)

Usandım yokluk senin elinden, vay senin elinden
Düşüp ayagıma düşek olursun
On sekiz maya gatar çekerken
Şimdi baş bineğim eşek oluktur.

*Usandım yokluk ben senden gayrı, amanım gayrı
Gısraklarım yayılırdı da vay gulunlu taylı
Beşyüz çiftim dönerdi ortaktan ayrı
Şimdi baş biderim başak oluktur.

(p. 82.)
Getir hanım getir şu kiralık eşeği
Yükleyelim taşladığımızın başağı
Eveli beyenmedik kumaş yüzlü döşeği
Şimdi kuru yerler döşek oluktur.

Depe depe harmanlarımız savrulurdu
Namlu namlu buğdaylarımız devrilirdi
Gündeşlioğlu diye ismim çağrılırdı
Şimdi gapılarda çırak oluktur.

Elegem lett belőled szegénység
Elestem és béklyó lettél a lábamon
Még tizenyolc tevét vezettem
Most, amire felülhetek, csak egy számár.

Elegem lett belőled szegénység
Kancáimat legeltetted kis és nagy csikókkal együtt
Ötszáz páromat {pár ökrömet} hoztad vissza a közösből
Most, amire felülhetek, csak egy fatuskó.

Tr. 25++. İsmi olmayan bir türkü (Kara Veli: Derin sevda)

történettel, majd megszakad

Megjegyzések:

Veli bey rokonai/ismerősei címe:

Niğde – Çamardı / Ayas – Sugözü köyü Yerleşik Halil Çolak, Mustafa Hodullar,

Doruk – Ceyhan Yerleşik Çakal Ömer

İmamoğlu, Gümürdülü, koyunevi, Eğriçam, Yenimah. Aydınköy Sakartaş

Ceyhan – Kurtkulağı Nah. yerleşmiş

kışın: Karadepe – İncirlik – Ceyhan

İsim: Karamulla oğlu Çavuş

Sugözü köyü: Osman Şan (Veli dayının dayısı)

Ayrıca Ali Kurt – Kadirli Karadepeyi biliyor

Oraya Ali Kurt ile beraber gitmek gerek

- İsmi olmayan bir ezgi – kaval

II/4A kazetta Saimbeyli, Beypınar köyü, Veli Özgüner, 1988. 12. 3.

Tr. 1. Taş bebek

Getir hanım getir şu kiralık eşeği

Yükleyelim topladığımız başağı

Evvel beğen beğenmezdik kumaş yüzlü döşeği

Şimdi kuru yerler döşek oluktur.

Depe depe harmanlarımız savrulurdu

Namlı namlı buğdaylarımız devrilirdi

Güneşlig diye ismin çağrılırdı

Şimdi kapılarda çırak oluktur.

1. Veli Özgüner–Kara Veli: Derin sevda (Adana. Saimbeyli. Kayarcık), 1988. 12. 3.

Çocuğu olmayan bir kadının türküsü

Haktan dilek dilediğim

Dülbendime doladığım

Mevlam buna bir can versin

Her harflerin başım inkar
Bilmiyenler eder inkar
Konya'daki molla hünkar
Mevlam buna bir can versin

Yoldan giden yolcu baba
Sirtında var yeşil aba
|| : Osmancık da goyun baba
Mevlâm buna bir can versin. : ||

Çalkan [çalkalan] Garadeniz, çalkan
Gemilerde olur yelken
|| : İstanbul'da Eyüp sultan
Mevlâm buna bir can versin. : ||

Úton járó dervis apó
Hátadon zöld posztó
Oszmánkának nevezd el apám
Bárcsak életre keltené a teremtóm!

Dühöngj Fekete- tenger, hullámozz
Van a hajókon vitorla
Isztambulban van Eyüp szultán
Bárcsak életre keltené a teremtóm!

Yükseğinde şahin yuvası
Engininde Avşar obası
Gelsin Kamil'in babası
Uyu yavrum, ninni, ninni

Bebek uyandı bakıyor
Hemali ümran okuyor
Ak mememden süd akıyor
Emzireyim yavru ninni.

Aktaş diye belediğim
Haktan dilek dilediğim
Dülbendime doladığım
Mevlam buna bir can versin

Tr. 3. No 223: Nuriye Özgüner (50) Adana. Saimbeyli. Kayarcık, 1988. 12. 3.

Kına türküsü – menyegzón éneklik

Çattılar ocak taşını
Gurdular düğün aşını
Ağlatman [ağlatmayın] gızın gardaşını [kardeşini]
Silin gözünün yaşını.

Gız anası, gız anası
Başında mumlar yanası
Gız gınayı yaktırmıyor
Hani bunun öz anası?

Felrakták a szabadtéri tűzhely köveit
Előkészítették a lakodalmi ételeket
Ne ríkassátok meg a lány testvérét
Törüljétek le a könnyét!

Lányos anya, lányos anya
Égnek a gyertyák a fejednél
Lány a hennát nem keni föl
Hol ennek az édesanyja?

Atladım geçtim eşiği
Sofrada buldum kaşığı
İşte geldim gidiyoru
Büyük evin yakışığı

Atladım geçtim Tunayı
Kırata yakın kınayı
İşte geldim gidiyorum
Ağlatman sefil anayı

Kız anası kız anası
Başında mumlar yanası
Gız kınayı yaktırmıyor
Hani bunun öz anası

Yeşil ördek yeşil ördek
Kanadını deşir ördek

Çift geldin de tek gidiyn
Haniñ senin eşin ördek

Kız anası kız anası
Başında mumlar yanası
Gız kınayı yaktırmıyor
Hani bunun öz anası

Babam kızın çok muyudu
Bir kız sana yükmüyüdü
Kör olası emmilerim
Hiç oğlunuz yokmuyudu

Kız anası kız anası
Başında mumlar yanası
Gız kınayı yaktırmıyor
Hani bunun öz anası

Biner atın dorusuna
Sürer yolun kıyısına
Kız gelin olmuş gidiyor
Çağırın gelsin gelsin dayısına

Biner atın eyisine
Sürer yolun kumlusuna
Kız gelin olmuş gidiyor
Çağırın gelsin emmisin

Kız anası kız anası
Başında mumlar yanası
Gız kınayı yaktırmıyor
Hani bunun öz anası

Ali Özgüner (19), Adana. Saimbeyli. Kayarcık, 1988. 12. 3.

Feke'nin dağları yüce
Ünü gitmiş uçtan uca
Senin öldüğünü duymuş
Düğün çalar gündüz gece
Öldüğünü Halep duymuş
Düğün çalar gündüz gece.

*Ördeği koyverdim göle
Tüyünü yoldurdum ele
|| : Galk Osman Mersin'den gelmiş
Duran seni sora sora: ||

Magasak Feke hegyei
Híre járt egyik csúcstól a másikig
Halálhíred meghallotta
Éjjel- nappal vigadoznak
Halálhíred meghallotta Aleppó
Éjjel- nappal vigadoznak.

A kacsát a tóra engedtem
Megkopasztottam
Kelj fel, Oszmán, megjött Merszinből
Duran, és folyton felőled kérdez.

Değirmenin çifte gözü
Şirin Hasanımın sözü
Babalar kanlı yatar
Uyansana körpe kuzu
Arkadaşım çok diyorum
Hani ya biri gelmedi
Baş güvercin ırtlaz idi
Ondan da indin durmadın

Tr. 4. Ali Özgüner (19) Saimbeyli, Beypınar Köyü 1988. 12. 3.

Gizik Duran'ın ağdı

Arkasını vermiş taşa
Al kanları akmış taşa
Senin öldüğünü duymuş
Ankara'da Kemal Paşa

Kekih bakın kekih
Kekih yüzüne döküle
//:Seni vuran kadı Osman
Evi başına yıkıla://

Sok barátom van,
Egy sem jött el.
A főmadár ... volt
Tőle is elmaradtál

Sziclának vetette hátát
Vére hullott a sziklára
Meghallotta halálhíred
Ankarában Kemál Pasa

Kakukkfüvet nézd a kakukkfüvet
Arcodra az hulljon, kakukkfű
Oszmán kádi lőtt meg téged,
Szakadjon rá a háza

- Bu neydi? – 'Ez mi volt?'
- Gizik Durağının Ağıdı. – 'Gizik Duran siratója.'
- Ve nerden öğrendin? Kimden öğrendin? – 'Honnét tanultad? Kitől?'
- Halk arasında duydum. Ondan öğrendim. Hasan isminde bir arkadaştan öğrendim. Yazdım ve ondan öğrendim. – 'A nép közt hallottam meg. Tőlük tanultam. Leírtam és megtanultam.'
- Adın ne? – 'Hogy hívnak?'
- İsmim Ali Özgüner. – 'A nevem Ali Özgüner.'
- Kaç yaşındasın? – 'Hány éves vagy?'
- 19 yaşını bitirdim. İlkokul mezunuyum. – 'Most töltöttem be a 19- et. Alsó tagozatot végeztem.'
- Bu türkü kaç senedir söyleniyor? – 'Mikori lehet ez az ének?'
- 70 seneyi bulmuş abi bu türkü. – 'Bácsi, lehet ez, vagy 70 éves is.'
- Ben daha önceleri duymadım yeni duydum. – 'Régebbe nem hallottam, újonnan hallottam.'
- Bize 60- 70 sene önce belki de 30 sene belki 10 sene oldu. Arkadaşların yardımı ile biz de öğrendik. – 'Az is lehet, hogy 60- 70 éves, de az is, hogy 30, vagy 10. Hála a barátainknak, mi is megtanultuk.'

Tr. 5. Ali Özgüner (19) Saimbeyli, Beypınar köyü 1988. 12. 3. bağlama kísérettel

Kına türküsü

Evimizin önü kavak
Zalım kızım ufak tefek
Sanki bende gelin mi oldum

Elim kına yüzüm duvak
Kız anası kız anası
Başında mumlar yanası

Baba kızın çok muydu
Bir kız seveyük müydü
Körolası emmileri
Hiç oğlunuz yok muydu?
Körolası komşuları
Hiç oğlunuz yok muydu?

Nyárfás a házunk eleje
Zsarnok lányom kicsi még
Tán menyasszony lettem
Kezem hennás, arcom fátylas
Kisanyám, kisanyám
Gyertyák a fejem körül

Sok volt- e a lányod apa?
Nem szeretnivaló- e egy lány?
Átkozott nagybácsik
Nem volt egy fiatok sem?
Átkozott szomszédok
Nem volt egy fiatok sem?

Elimi yudum arkla
Belimi verdim dutlar
Aha gelin gidiyorum
Silip süpürdüğüm yutlar
Kız kına yaktırmıyor
Çağırın gelsin kız anası

- Öğrenebilir miyiz nereli olduğunu?

- Aslen Kozanikoğlu Hilmi isminde bir arkadaş cinayet işler ve kaçak olur. Burdan Kayseri yöresine Tomarsan'ın Eşepınar köyüne çıkar. Eşepınar köyünde bir Avşar köyünde Avşar Beyi'nin kızı Hilmi'ye aşık olur. Hilmi'yi orada vururlar. Şöyle bir ezgi söylenmiş Hilmi'nin üstüne.

Tr. 6. Ağıt Hilmi'nin üstüne – Veli Özgüner, Saimbeyli, Beypınar Köyü 1988. 12. 3.

Düşünde gördüğüm düşünde

Kara kalpak var başında
Hilm' efendmi vurmuşlar
Eşepınar başında
Hilm' efendmi öldürmüşler
Eşepınar başında

Evlerinin önü höyük
Bilmem nasıl şeytana uyup
Öldürmüşler Helm' efendimi
Kaytan gibi karabıyk

Odasında oynar köçek
Hilm' efendim bir top çiçek
Kurşunlara göğüs geriyor
Ben görmedim böyle kaçak

Şu gözümü sürmeyinin
Kefin edin başımdaki yazmayı
Öldürmüşler Helm Efendimi
Kört körök kazmayile

Álmomban láttam, lálmomban
Fekete kalpag a fején
Hilmi efendit lelótték
Esepınar mellett
Hilm efendit mególték
Esepınar mellett.

Földkupacok a házuk elótt
Nem tudom, hogy utánozták a sátánt
Mególték Hilm efendimet
Szép fekete bajszosomat

Szobájában táncol a táncos
Hilm efendim csokor virág
Mellét feszíti a golyóknak
Ilyen lököttet sem láttam még.

Ne fessétek ki a szemem
A fejkendőmbe takarjátok
Meggyilkolták Hilm efendimet

Sírt ássatok a lapáttal.

- Ağzım çalışmaz, çalamıyorum. –'Nem tudok most énekelni.'

Tr. 6-7. Ağıt Hilminin üstüne

- Bu neydi? –'Mi volt ez?'

Hilmi'nin ağdının ezgisini söyledik ya. – 'Hilmi siratódalát mondtuk el.'

- Şimdi ne diyeceğiz? –' Most mi következük?'

- Oyun havaları var mı acaba? – 'Táncdalt is tudna?'

- Bitene çalak bayım benzeri. – 'Egy hasonlót játszom a végére.'

Tr. 8. Konyalı'yı çalıyor Veli Özgüner kavalon

Tr. 9. Teke havası

- Bu neydi Mehmet dayı? – 'Ez mi volt Mehmet Bácsi?'

- Bu da Teke havası. – 'Ez egy Teke dallam.'

- Oyun havası. –'Táncdal.'

Tr. 10. Kavalon: Hokara, Veli Özgüner Saimbeyli, Beypınar Köyü 1988. 12. 3.

- Bu neydi?

- Bu eski oğlağı peşine düşürüp giderken oğlayın yanındaki çobanın hokara çalması

- Kara Veli sevdiği bir arkadaştan ayrılmış.

- Kara Veli dediğimiz. Aşık derin sevda sevdiği bir arkadaştan ayrılır. Günler geçer, haftalar, aylar geçerderken bir gün karşıdan gelirken görür ve şöyle söyler

Tr. 11. Veli Özgüner (53), Adana. Saimbeyli. Kayarcık, 1988. 12. 3.

„Kara Veli” – szerelmes dala

Keklik gibi daştan daşa sekerek
Gerdan açıp gelişini sevdiğim
Sağa sola taksim etmiş örgüsün
Onar onar bölüşünü sevdiğim.

Mint a fogolyamadár, kóról- kóre szökellve
Szeretem, ha nyitott ingben érkezel
Jobbra- balra elváasztott copfod
Tíz- tíz fonat mindkét oldalon szeretóm.

Onaltıya kara ettim yaşını
Yenice sevdaya salmış kaşını
El yanında yıkar gider kaşını
Tenhalarda gülüşünü sevdiğim

Tizenhatra saccoltam a korát
Frissen esett szerelembe
Idegen mellett mossa a szemét
Halk nevetését is szeretem

Hasret kıyamete kaldı diyerek
Sarardı gül benzim soldu diyerek
Hani dertli derin sevdam ne oldu diyerek
Arayıp da buluşunu sevdiğim

- Ben söyleceğim
- De bakım kuzum hadi, hadi çal

II/4B kazetta Veli Özgüner (53), Saimbeyli, 1988. 12. 3.

Tr. 12. Derin sevda – Nagy szerelem

Aman ey, aman ey
İlk avradın kavgası yaman
Sanki harbe girdi Bulgarla Yunan
Sende ne din kaleyi ne de iman
Yandım iki hain elinden
Öldüm iki hain elinden

Aman amanin
Vay yandım aman
İkisi de iyi ikisi de hastır
Hoş gününde ikisi de dosttur

Yavrum biri kızılçin bir kominist rustur
Yandım iki avrat elinden
Öldüm iki hain elinden

Amanin genç yaşımda ben çöktüm oturdum
Yiğid idim benliğimi yitirdim
İki elimlen bir ocağımı batırdım
Öldüm iki avrat elinden
Yandım iki avrat elinden

Ben bir derin sevdayım ağladım güldüm
Zararımı karımı yenice bildim
Ah çeke çeke bağrımı deldim
Amanin deldim
Öldüm iki avrat elinden
Yandım iki karın elinden

- Be neydi?

- Derin sevdanın iki hanım elinden çektiği cezanın ezgisi

Tr. 13. Derin sevda - Veli Özgüner (53), Adana. Saimbeyli. Beypınarı, 1988. 12. 3.

Bu dünyanın güzel devranı
Bizden yana döner bir gün
Şu yüksekte uçan gönlüm
Enginlere iner bir gün, iner bir gün.

*Düşme sakın yad eline
Gurbanım ağzında şirin diline
Dost bağının gonca gülüne
Gönlüm bülbül gonar bir gün.

E világ szép kereke
Egy nap a mi kedvünkre fordul
Magasan repülő szívem
Széles síkságra ereszkedik egy nap,
ereszkedik egy nap.

Nehogy idegenbe vetődj
Odavagyok édes nyelvedért
Barátságod bimbó rózsájáért
A szívem csalogány, leszáll egy nap.

Tr. 14. Kara İbrahim'in ağıdı – Veli Özgüner, Saimbeyli, 1988. 12. 3.

Ben bağrırma taşlar basam taşları
Hilal hilal kalem gaşlar
Akar gözlerin kanlı yaşlar
Olur gözün pınar bir gün, pınar bir gün

Aşka sesi doldu daştı
Gamze vurup bağrım deştı
Nazlım benden uzak düştü
Eller alır sarar bir gün

Bizim bağlar viran oldu
Ciğerim verem oldu
Derin sevdam kerem oldu
Ateş alır yanar bir gün

- Bu neydi?

- Bu kavallan çaldığımız ezginin temel nedeni. Birkaç arkadaş geyik avına giderler. Geyik avına gidince kayada geyik avlarken geyik kaçır bunlar kovalıyorlar ve nihayet Hakkın hikmeti a dağın suratına bir yalçın kayanın yüzünden kalır.

Arkadaş ve diğer arkadaşları inip giderken bu arkadaş bu ezgiyi söylüyor. Ezgisi: kavalla çaldığımız bu ezgimiz bu ezginin sözü şöyle oluyor:

- İki beyitte Gizik Duran'ından söyleyeceğim, devamını unuttum
- Bunu ne zaman duydun Veli Dayı?
- Şimdi kız asılmış, ona söylemişler
- Tarihçesi belli değil
- O İbişin kızı olmasın
- Ağıt oluyor
- Başka ağıt var mı?
- Gezik Duran'da mı ağıt?
- Evet

Herekliye geldin de yıldız parladı
Sağını soluna da düşman bağladı vay
Hınç aldın da tabancanı ateş almadı vay
Yürü Duran yürü dostun galmamış

Herklinin altına da gondurmayın bazar
Yeşil sinekler gonmasın vay yaralara
Duran öldü diye gardaş kırat bap gezer
Yürü Duran yürü dostun kalmamış

Bu da Saimbeyli harbini Ermenileri sürüp kıran Gezik Duran Mansurlu'dan. Onun türküsü.

- Müzik hakkında hiç ders aldınız mı?
- Hiç almadım.
- Okur yazarlığım da yok. İlkokul 1. sınıfa hiç gitmedim. Yalnız kendi kendime bellemişim.

Arkamı verdiğim goca sarıncaya goca sarıncaya
Bağrımı yiyor sarı karınca
Söylemen anama eve varınca
Gidin arkadaşlar yolda değen beni

Sarıcın dibine çadır kursunlar, aman kursunlar
Nişanlımı küçük kardeşime versinler
Çifte davul çifte saza vursunlar
Gidinler arkadaşlar yolda değen beni

Gayada kaldığım kimse görmesin, aman görmesin
Bana beddua eden murada ermesin
Nişanlımın anası yad ele vermesin
Gidin arkadaşlar yolda değen beni

Tr. 15. Kız anası (Kına türküsü) - menyegzón éneklik a nók. Nuriye Özgüner (51)
Saimbeyli, 1988. 12. 3.

Ne yatıyon arkadaşım
Yolumuza gitmeyek mi
Memetliye varamazsak
Daş göprüde yatmıyak mı

Bugün Çarşamba oldu Salı
Ne yatıyon gardaş Ali
Silahını götürdün mü
Seni vuran gavur dölü

Dabanca...
Gardeş gızın kör müyüdür
Gurbet elde öldün gardaş
Anan baban var mıyedir

Gurşun cana gıydın oğlan
İki üç dedi saydım ola
Gurbet elde öldün gardaş
Anan baban duydun mu ola

- Bitene gelmezse niyedem ki?
- Başkaları da yardım edebilirler

Gurşun vermez soluk
Başın etmiş delik delik
Şimdi havuzun gırarım
Sebebin şirşir oğlu

Bir cahillik genç yaşımı
Ondant ez getsin işimiz
Sorarlarsa ne diyem ben
İşte geldi yüzbaşımız

Gelen bakar geçen bakar
Birgün galsa cesat kokar
Gasvetli kul Mustafam
Her ölene destan yakar

Tr. 16-19 Kavalon boğaz dallamok

- Bu neydi? - Bu da boğaz havasıya, Veli Özgüner

Tr. 20-21 Gizik Duran'ın ağdı

Bir destan söyleyen tiryakilere tiryakilere
Acab tiryakiler darılıp mı ola
Kızıl üzüm olsa koysam dizine
Gözü tabakadan ayrılır mı ola
Gözü tabakadan ayrılır mı ola

Tiryaki tütünü gayet pek çok sever, gayet pek çok sever
Birini sarmadan birini neyler
Tütün tükenince de hey gardaş
Garıyı döver
Erkeğimdir der oy, oy gurulur mu ola

Tütün tükesine hey, hey
Garıyı döver
Erkeğimdir der vay vay gurulur mu ola
Galın kağıt kaba verir dumanı
Aman dumanı öksürük gelince Vermez amanı
Çene tambur çabar
Döşte kemanı
32 makam çalınır mı da

A fenti napok összefoglalása:

(p. 86.) 1988. 12. 3. Tegnap kimostam, megjött Ahmet, elmentünk együtt vacsorázni. Nagyon fáradt és kimerült voltam, hamar lefeküdtem. Reggel vártuk Mehmedet, aki 10h előtt nem került elő, később kiderült, h. ez nagy szerencse volt.

Így Aşağı Kayhanba elindultunk először Ahmeddel minibüs-szel, ott találkoztunk Mehmet Alikurttal, a kavalossal (sérv) és még egy ember volt ott, Ali Kurt amca. Kiderült, h. övé az a sátor, ahol először voltunk. Míg vele mentünk, útközben elmesélt egy történetet a yörükökről. A sátor előtt fotó készült, majd autóval elvittek Veli Özgünerhez. Közben megálltunk egy háznál, ahol Ali Kurt ismerősei gyászoltak. Veli Bey rövid faggatózás után szívélyes lett, elmentünk hozzá.

Niğde Çamardı- ban lakik az iskola fölött egy sátorban, melynek a falai félig fonottak, tapasztottak. Nyolc gyereke van. Hosszas beszélgetés során kb. 2 kazettát megtöltöttünk, egész este ott voltunk. A felesége nem akart énekelni, de kitartó unszolás után végül is a Kız anası- t elénekelte (igaz, h. kétszer, és elég hosszasan).

Eleinte a középső „szobában” voltunk, majd bementünk a hálóba, ahol egy kályhába begyújtottak, az idő közben fölmelegedett, nagyon kellemes lett. Valamelyest sikerült a szimpátiáját elnyernem. Egyébként neki is van füzetkéje, amibe beírja a „szerzeményeit”.

Ahmet jó párat felismert, másoktól is hallott. Neki is gyönyörű kavaltojka van, a kavalja is jó hangú.

5- 6 óra körül gyülekeztek, (p. 87.) a gyerekei is, megtelt a szoba, közben folyt a felvétel és a beszélgetés. A felesége a felvétel alatt nagyon izgult, egész megizzadt, a fia pedig mindenáron bağlamán akart játszani, órákig hangolgatta. Végül egy- két dalt tőle is felvettünk. Míg a felvétel készült, a gyerekek tanulgattak, pl. angolul. Nagy tanulság, h. ezek az emberek épp olyanok, mint mi, ezt sohasem szabad szem elől téveszteni.

Áram, víz nincs, petróleumlámpa meg kályha van, amibe a fát a hegyből csákányozzák ki. Veli Beynek nincs nyája, mert a gyerekek sok pénzbe kerülnek. Nagyon kedves nagyfia és szép kislányai, kisleányai vannak. Ilyen időben, főleg, ha kályha is van, szépen ki lehet bírni egy sátorban.

A WC följebb egy sövénykerítéssel elkerített, faráccsal borított lyuk. Veli Bey éneke nem olyan feszített, magas erőshangú, mint a többi felvételen hallott énekesé. Kaval repertoárja bő, amerre járt- kelt, ott tanult. Sok darabról nem tudja, h. mi. A boğaz énekből

(torok ének) ő is, Özkozan is játszott kavalon, de énekelve még csak Toprakkalében hallottam. Ismét előkerült a nagy tál vacsorával. Birkahús, savanyúság és a szokott lepény- kenyér. Rengeteg tea és tütün. A felvétel 12. 3.- án kb. 12h- 23:30- ig tartott, persze hatalmas szünetekkel. (p. 88.) a földön egy vékony matracon aludtunk egymás mellett, én elég rosszul.

12. 4. Reggel 7h. ébredés, reggeli, kis beszélgetés és séta a hegyen. Ahmet lefényképez egy fát, én gyűjtök egy követ. Fényképezkedés, majd Veli Beyyel lemegyünk a faluba, onnan pedig az Aşağı Kayhan köyü közelében lévő sátorhoz, a tegnap megismert Ali Kurthoz. Én rögtön a lényegre térek: sıra sizde 'rajta a sor', énekeljen! És énekelt, mégpedig úgy, ahogy a felvételeken hallható. Kezét a fülére téve –gelenek– mondta a dalt, nagyon hangos 'kiáltással' kezdte, teljes erőbedobással. A strófa végén egy pillanatnyi szünet után ismét nekifeszült. (v.ö. K. Reinhard). Kb. két órát töltöttünk el, ezalatt egy kazetta szinte teljesen megtelt. Azt mondta, h. elvisz egy helyre, ahol mindent gyűjthetünk.

Hétfő reggeli találkozót beszéltünk meg. Kezdek babonás lenni, és ez is olyan jól hangzik, h. nem is hihetem, h. sikerülni fog. Nagy hír, h. ő is, Veli bey is azt mondja, hogy ha Karatepe-be megyünk, segítenek. Ez lesz a következő út. Veli Bey velünk is jön, ha van autó. A sátorban levő nők megint csak nem énekeltek, de egy ismerős igen, sőt (p. 89.) ott volt a „besteci” fiú is. Ali bey azt mondta, h. azon a helyen, ahová megyünk, nőket is fogok találni, akik énekelnek. Nagyon várom!

Délután Kozan, öğretmenevi Ahmettel beszélgetek, ebéd, jegyvásárlás Ahmettel és irány az öğretmenevi, ahol most ezeket írom.

No 232 Veli Özgüner (53), Adana. Saimbeyli. Kayarcık, 1988. 12. 4.

Tiryaki tütünü gayet pek çok ister, gayet pek çok ister

Öksürük bir birine ardını göster

|| : Nefes kesilir çıkmaz olur sesler

Serbest bir soluk oy alınır m'ola [mı acaba]? : ||

A dohányos a dohányt, de nagyon kívánja, de nagyon kívánja

Egyik köhögés a másik után

|| : Kifogy a lélegzete, nem jön hang a torkán

Egy mély lélegzetet tud- e venni vajon? : ||

Nefesi kesilir çıkmaz olur sesler

Serbest bir nefes Alınır mı ola

- Veli Dayı bunu ne zaman söyledin?

- Bilmiyorum ki günlük bugünlük dünkü değil ki.

- Yeni değil yani?

- Yok

- Oldu, şimdi de ezgisini dinleyebilir miyiz?

- Gerçekten çok değişik geldi.
Ezgi var, çalar - kaval

II/5A gazette Adana. Saimbeyli. Kurteli, Ali Kurt (45), 1988. 12. 4.

Tr. 1. No 110 Ali Kurt (45), Adana. Saimbeyli. Kurteli, 1988. 12. 4.

-
- Bemondás- Eski aşiretlerden Ecevitli aşiertlerinden göç edip Adana'ya gelen Koçalı Kurt'um. Saimbeyli'nin Kurt eli köyüne kayıtlıyım.

Dadaloğlu – történeti ének

Ayağını bastın *da* telin üstüne
Ağlayarak çıktın dalın üstüne, *ey*
A kız derinden *ay* yazın salın üstüne, *ay*
Hayatıma boyun büktüm ağladım.

Dalın üzerinde *de* biraz oturdum
Ağlayı ağlayı *da* kendimi bitirdim
Kendiri boynuma *pek* yakın getirdim
Bir de boğazıma *daktım* ağladım, *daktım ağladım*.

A lábad ráhelyezted a sziklára
Sírva másztál fel az ágra
Aj, lány írjátok a koporsóra
Belenyugodtam a sorsomba, sírtam.

Ültem egy kicsit az ágon
Elemésztettem magam a sok sírással
A kötelet a nyakamra illesztettem
Felkötöttem a nyakamra, sírtam.

Tr. 2. Dadaloğlu – kicsit összevissza, Saimbeyli 1988. 12. 4., Mustafa Özgüner (85)
Kozan, Aliboğaz köyü

Hın, Der Dadaloğlu *da* hile yoktur işimde
Yiğit olan yiğit *te* görür düşümde, *oy*
Hın, At dördünde de güzel onbeşinde *ah, ah*

Severim *tarla gırı bir de tarla güzeli [güzelini], oy.:* ||

Dadalólu azt mondja, hogy nincs csalás a dolgomban
A délceg legények vitézt látok álmomban
A ló négyéves, a szépség tizenöt, aj
A mezei szürkét és a mezei szép lányt szeretem.

Hın, atın başı tutmaz da çıktığı zaman
Yağlı kavak gibi vah yuttuğu zaman
Hın at dördünde de güzel onbeşine yettiği zaman
Severim taylak kırı of yine bir de güzelin en güzelini

Alışık dağlı da kırdık meşeleri
Sarı çiğdem de mor menevşe döşeli, yurdum hey
Hala oldu da kaba belden aşığı
Çukurun kilidi de beyler nice oldu
Hala oldu da kaba belden aşığ
Çukurun kilidi de aslanlarım şimdi nice oldu

- Bu neydi?
- Bu Dadaloğlu.

Tr. 3. Mustafa Özgüner (85), Saimbeyli 1988. 12. 4.

Gelin üzerine – menyasszonyrak éneklik

İpekli yorganı da eyy götürmeli
Bir gelin ağlıyor da gözleri sürmeli
O gelini de bir soysuza vermeli

Elindedir de lülincinin kermanı
Daşı değer de marağının yalmanı ehh
Hakkımızda da verdi, devlet fermanı, fermanı ay
Ferman sizinse dağlar bizimdir off dağlar bizimdir oy.

- Bu neydi?
- Dadaloğlu
- Adım Mustafa Özgüner

Tr. 4. Mustafa Özgüner (85), Saimbeyli 1988. 12. 4.

Szerelmes ének egy lányhoz

Avcı pınarına vardım dağıldı meret
Bir gürcü kızı gördüm yanıyor yürek
Aşk ile şaka olmaz dalgayı bırak
Hilal kaşlı güzeli vardır yaylanın, vardır yaylanın
Aman kavak derler, aman kavak derler
Güzeli hoştur

- Bu neydi?

- Bir kıza söylenmiş ezgi. Bunu bir gelinin üzerine söylediği bir adam. Melek gelin, ona söylediği.

Tr. 5. Ali Kurt, Oyunların arasında – tancıközi ének

Avcı pınarına vardım, avcı pınarına geldim
Avcı pınarına geldim dağıldı meret
Bir Gürcü kızı gördüm yanıyor yürek
Aşk ile şaka olmaz dalgayı bırak
Hilal kaşlı güzeli vardır yaylanın,
Arnaç kavak derler, eğlenip kalınmaz
Orada garibin kahrı sorunmaz
Güzeli hoştur bakmaya doyulmaz
Suna güzeli vardır yaylanın

Kazıklı köyü dediği avşar
Güzelleri gençlerin peşinde koşar
Avşar kızını gören helalini boşar
Doyulmaz güzeli vardır yaylanın

Şükür ki oraya vardım dutuldu dilim
Vay, güzellere bakınca gırıldı dilim
Gızlardan üstünü o sarı gelin
Melek güzeli vardır yaylanın

Suna güzeli vardır yaylanın
Kirevli yurt derler güzel kapçıt
Kirden görülmüyor ayak topuğu
Çalışkandır güzeli, her işi yapak
Kahraman güzeli vardır yaylanın.

Kirevli yurttan kalktım astım oluğa
Coştı yüreğim soluk soluğa
Hayran oldum guluç Hacı Veliye
Nazlı güzeli vardır yaylanın
Gayacık köyü ovanın yüzü

Aklım alıyor gelin kızı
Daima dışarda gençlerin güzeli
Hovarda güzeli vardır yaylanın
Yamanlı derler etrafı otludur
Güzellerin ağzında dili datlıdır
Kızları şirin olur yanağı etlidir
Şişman kızları vardır yaylanın

Yaman idi nefesi dwdiler hasta eyy
Bakınca kızlara mestan eyy
Gördüğüm güzele yardım destan eyy
Suna güzeli vardır yaylanın

Şehirine vardım Mahran iline
Avşar kızı şal bağlamış ince beline
Şaştım kaldım ağzındaki diline oy
Bülbül güzeli vardır yaylanın

Şöyle bir dolaştım höketcem merkezi
Arzım var gezerim akpınar çerkezi
Görünmez güzeli hürmetli gelini
Kızın allı güzteli vardır yaylanın

- Bu neydi? - Aşk üzerine olan bir ezgi.
- İsim lütfen? - Mustafa Özgüner

Tr. 5. Oyunların arasında söylenecek türkü, Ali Kurt (45) Saimbeyli 1988. 12. 4.

Hın, ahh gözüm yaşı da oldu bir ırmak
Haram oldu Leylam bize bu ilde durmak.

Tr. 6. Oyunların arasında söylenecek türkü, Ali Kurt (45) Saimbeyli 1988. 12. 4.

Hın, aktı gözüm yaşı da Leylam oldu bir ırmak
Haram oldu da bize bu ilde durmak

Ne müşkülümü de off yardan ayrılmak
Hele söyleyin şu güzele gelmez mi bize vay
Gelip gelip de off bizim ilimize dönmez mi
Hele söyleyin şu güzele dönmez mi bize vay

Leylam senin bu sözlerin daha kayaramaz aman, yaramaz
Sözünde durmayan yiğit olmaz, ah aman olamaz
İlde güzel çoktur da bize yaramaz, ah aman yaramaz
Hele söyleyin şu güzele off dönmez mi bize vay
Dönüp dönüp de bizim ile gelmez mi
Dönüp dönüp de off bizim ile gelmez mi ah aman gelmez mi az.

- Bu neydi?

- Bu eski ezgilerden, tarihten. İsmi bu düğünlerin arasında halay çekerken bizim Türklerin düğün alayında davul zurna sırasında söylenen türküler.

Tr. 7-8 Ağırım Yakup Dinler

Açılmaz başımda dumanda pustan
Melsin boz geyik oh durulmaz sestem
Sağ yanım saracıkta, sol yanım bustan, bustan
Elin avşarda kendin cerit bingova eyy

Havası, ah aman havasını vay
Gola bin govada alalım atını
Bu gece de Bingova'da alalım atını

Maraş'tan ötesi de bir uzak yol derler
Tatar deresine varınca off ez dizginini kaldır
Öğlen namazını da off göğsün de kıldır
Bu gece de göğsünde yatalım atın oyy

Üç öğrekte doku tayım atın avlunu oyy
Üç güzele ördüreyim senin kolunu eyy
Sam gümüştan döktüreyim nalını vay
Bu gecede öğrekte kalalım attık oyy, oyy

- Bunu söyleyen de Ali Kurt

- Bu neydi?

- Bu eskiden tarihten söylenti bir türkü, Gezinti havası, yolda söylenmiş.

- Adın?
- Yakup Dinler
- Kaç yaşındasın?
- 40 yaşında varım

Tr. 9. Elbeylioğlu, Ali Kurt (45) Saimbeyli 1988. 12. 4.

Irak yollardan dayanamadım geldim
Dadlı dillerine bağlandım, kaldım
Sevdiğim bu ayranı taze mi yaydın
Allahın aşkına da doldur ayranı

Kız senin adın da Cemile mi Cennet mi?
Bir kaşık ayranın cana minnet mi?
Ana danışmak farz mı sünnet mi?
Var git oğlan, var git, vermem ayranı

Yedi yıldır garip gurbet elde gezerim
Çeker seni dabancayla vururum
Ya bu ayranın alır ya da ölürüm
Allah aşkına doldur ayranı

Tr. 10.

- Bu neydi? - Türkü, eski zaman türküsü. Bu geyik avına gidiyor. Avda kayada kalıyor
gardaşı da gelince. Tüfeği ora kaya oluyor. Tüfek sıkılmış imiş orada kayada kalıyor.

Onun arkası daha var da

Tr. 11. Ali Kurt folytatja - Elbeylioğlu

Tüfeğim kayada asılı kaldı
Elbisem bavulda basılı kaldı
Nişanlım sılada küsülü kaldı
Beklemem annem kaldım kayada.

Kayanın dibine de çadırı kursunlar
Sazı davulu da birden vursunlar
Nişanlımı gardaşıma versinler
Beklemem annem, kaldım kayada ey

Gidin arkadaşlar da gidin

Anneme haber edin/verin
Annemden gerisi yalan ağlasın

II/5B kazetta Ali Kurt Saimbeyli folyatası, 1988. 12. 4.

Elbeylioğlu (folyt.) Ali Kurt Saimbeyli 1988. 12. 4.

El ben oldum da hey of
Çekildi sözüm
Kırıldı teli de
Ötmüyor sazım

Bir yazın ağlattın da bir de bu güzün
Ah aman bu güzün
Ben gidiyorum da elin gızı gavgalar
Ah gavgalayın

Ben gidiyorum da
elin gızı gavgalan
Kara gözlüm gavgalayın

Ben öldüm de bre/ çekildi kalem
Ben öldüm de bre/ çekildi kalem
Bir ben ölmeye de / tükenir mi hale ey
Ah annem
Bir ben ölmeye de / biter mi hale ey

Ben gidiyorum / da kaşı karam
Ben gidiyorum / da kaşı karam
Galgalayın, ah galgalayın

Bir gürşun da koyverin, uçsun havaya
Güvenin de goyverin, uçsun havaya ey
Gırıldı ganadım da düştü yuvaya ey

Kimi yüklettin de üç- beş deveye
Yükümü yüklettim de üç- beş deveye
Kimbilir gider nerde kalır şimdi bizim ölümüz
Ah ölümüz oy

Efendim efendim daya benim efendim
Peygamber vekili de bre bir diye geldim
Aman geldim of
Oy, oy
Ah bir deyip geldim
Efendim zinure boynuma vur diye geldim
Oy oyum of
Ya zinciri boynuma vur deyi geldim oy of
Ah geldim

magyarázatok az Elbeylioğlu történetéhez. Ali Kurt (45) Saimbeyli 1988. 12. 4.

- Bu neydi?
- Devamı var. Bu Elbeylioğlu.

Ahmet Bey Antep'in Barak ovasından göç edip Düziçine gelmiş Harniye'ye. Orada yerleşmiş bir zaman kalmış, burda babası ölmüş Ahmet Bey'in. Emmisin oğlu Ali Kadioğlu ile ikisi bir emmioğlu olarak kalmışlar. Bunlara köylü demiş ki: 'Ağam'ın oğlu, babanöldü, ağamız yok, seni gene köye Ağa tayin edeceğiz deyince bunlar gene Ahmet Beyi Ağa olarak köy Tanımış. Köyün geliri giden Ahmet Bey'den sorulmuş, hepsi Ahmet Beyin üstünde kalınca misafirler kırk atlı gelmiş, evlatlı gelmiş, bağlanmış, yenmiş içilmiş.

Bir gün evin içini şöyle bir gezinmiş siçan düşse başı yarılaçalı hiç bir şey kalmamış. Varmış o köylüleri çağırması, Siz bizi Ağa tayin ettiniz ama bizim hiçbir şeyimiz kalmadı. Bir varlık kalmadı, babamdan kalan bitti, deyince Ahmet Bey'e demiş ki o gelen köylü arkadaşları yanında halk senin baban, yerde alır, gökte yedi.

Kırk atıyla gezerdi, demiş. Pekiyi olduysa öyle kırk atlı bir çete düzmüş, gitmiş Halep yoluna oturmuşlar, oradan kervan gelirken, yoluna çıkmışlar, kervanı soymuşlar. Kervanı soyunca Ali Kadioğlu sağlam olarak Emmisinin oğlu ya nöbetçi koymuş malın başına, gece altın külçelerini kaldırmış, götürmüş saklanıp.

Herkese de kendi şeyine göre birşeyler hazırlamış, o pırtıdan gece hazırlamış. Sabahleyin: Kim bilir? Kim bilir? –deyince Ali Kadioğlu bilsin demişler (Emmisinin oğlu ya)

Ahmet Bey çok tüm ve safkanlı bir insanmış, doğru bir kişiymiş. Ali Kadioğlu hepsine kendine göre kumaş, para neyse verdikten sonra kendine de beş- altı tane kendir gındap birşeyler hazırlamış. Kura çekmişlermiş, kendine o düşmüş.

Elbeylioğlu Ahmet Bey demiş ki: Olmaz benim emmimin oğluna bu düşer mi?

Demiş ki: Yok, herkes kura çektii, şahsıma benim gındap düştü, kendir düştü, ben bunları alırım. - demiş.

Ali Kadioğlu ondan gidince.

Tabii herkes yükünü almış gittikten sonra. Ali Kadioğlu geri gelmiş, bir beygire yüklemiş altın külçeleri götürmüş.

Elbeyli oğlunun elbağlarına demiş ki: - Ya bu siktiğimin iti kaç paralık adam izoz bu ki da bunun yanına gidiyorsun siz benim yanıma gelin – demiş.

Bunu Elbeylioğlu Ahmet Bey duymuş tabii, böyle diyor, Ali Kadioğlu deyince (Emminin oğlu), bunu ordan kovmuş, sürmüş. Maraş'a Kör Paşa'nın yanına gitmiş.

Para çok, Maraş'ın altsuyunun üstüne varmış. Bir kızla evlenmiş, ismi Muzu. Kendi de Kör Paşa'nın yanına varmış, atı bağlamış, tarlaya oturmuş, kuşları da (ikisinin de şahini varmış) Körpaşanın da Ali Kadioğlunun da kuşları da etbağlara demiş ki: - Kuşlara da bakın- deyince, bir gün, beş gün deyince bu Elbeylioğlu'nun emminin oğlu kovduğu, sürdürdüğü zoruna gitmiş.

- Emmimin oğlunu bulacağım- demiş.

Kırk atıyla yola çıkmışlar. Aksu'ya varmışlar. Maraş'ın oraya, varınca orada efendi Maraş'ta olduğunu anlamış. Maraş suyunun üstünde bir apartman yapılmış. Böyle büyük bir bina vlla bugünün devrine göre, geleneğine göre, bir içinde hanım var ki böyle ayın 15 gibi o kada güzel mi güzel.

- Bu ev kimin? – deyince Hanım

- Bu Ali Kadioğlu'nun evi – demiş.

Atları bağlamışlar, yemlemiş, etbaylarına emretmiş hanım, sabah olunca demiş ki atların geminden, eyerinden bir şeyler saklayın bakalım bu hanım ne deyecek- demiş.

Elbeylioğlu saklatmış bunu, saklatınca aynen söylemiş Hanım abla böyle böyle bizim atların birazının gemi yok, torbası yok eyeri yok falanı yok gilani yok.

- O, olur mu Ali Kadioğlu duyarsa bizi sürer?

Hemen yerine yenisi yad olmuş, gelmiş binmişler yola giderkene, sazını çekmiş Elbaylioğlu:

- Ağa şu geline bir türkü söyle de dinleyelim – demiş.

Arkadaşları olur demiş.

Şimdi burda ağlıyor:

Tr. 12. Elbeylioğlu, No 189. Ali Kurt (45), Adana. Saimbeyli. Kurteli, 1988. 12.

Ey, Muzu'yu dersin de zatin [zaten] de zatin

Gördüm eğlini [iyiliğini] de diyemem gardaş [kardeş] kötü, ah kötü

Encidir [incidir] dişlerden, incidir dişlerden nazlı bir kutu, oy,

Ağzının içinde de dili var bal gibi, ah dili var bal gibi.

Ey, Muzu'yu dersin de zatin de zatin

Ey, Muzu'yu dersin de nazlıdır nazlı

Usludur boyları da golları bazlı, oy

Esas doğan duruşlu da tor şahin gözlü,

Muzu'yu gördüm bugün Aksu'da ye, Aksu'da, oy.

Akit Muzunak hívnak, közismert

Nem mondhatom, hogy jó tulajdonságát is láttam, rossz ő, rossz

Hófehér a fogsora, kényeskedő gyöngydobozka
Mézédes nyelve van a szájában, mézédes nyelve.

Akit Muzunak hívnak, közismerten kényeskedő
Akit Muzunak hívnak, közismerten kényeskedő
Szép a termete, a karja telt és hófehér
Igazi sólyom testtartású, vad héja tekintetű
Muzut láttam ma Akszuban aj, Akszuban

Engin ovalarda kız oğlanın oldu sandım
Muzu sana bu güzellikte Yusufu kelimden mı kaldı

Mum sana bu güzellikte Yusufu kelimden mı kaldı oy, kaldı oy
Elbeylioğlu da dalgalandı gene sel gibi

Ordan efendim Maraş'a geliyor. Elbeylioğlu Ahmet Bey Maraş'a gelince emmisinin oğlu Kör Paşa'nın yanında oturuyor, nergizleri dakmışlar, çekiyorlar, lokum datıyorlar efendim, selam vermiş hiç adam, hesesine bile almamış yani götünü bile kıpırdatmamış yerinden.

Gelen it mi köpek mi bile dememiş yani 40 atlı etbayisi varmış Ali Kadioğlunun da demiş ki, Ahmet Bey'e söylemiş güzel de türkü söyler demiş. Elbeylioğlu demiş.

Kör Paşa demiş ki: - Ahmet Bey güzel çağırır mısınız? Bir türkü söyleyin de dinleyelim demiş. Yayında gelen arkadaşları, yeğeni çoban Ali varmış. Çoban Ali'de demiş ki dayı be, gelirken yoldaki geline söylediğin türkü söyle demiş. Bilmiyor ki Ali Kadioğlu'nun Hanımı olduğunu.

Şimdi orda çalışıyor Elbeylioğlu, aynı obaya kız söylediği Muzu'nun türküsünü söylüyor.

Onu söyleyince: - Tamam, bu bizim hanıma bir şey yaptı- diye şüpheleniyor bu güzel at koşu da yapar yani değnek oynar diyor (eskiden cirit). Çıkıyorlar şimdi Maraş altına bir değnek oynuyorlar Kör Paşa'nın etbayları atın altından girip üstünden çıkıyor, üstünden girip altından girip altından çıkıyor efendim, kamçı bunları hep yeniyorlar diyor ki Kör Paşa: - Bizim atın yerine senin atı bağla da bizim atı çek götür sen Ahmet Bey, - diyor.

Elbeylioğlu'nun atını alıyor, kuşunu da alıyor. Elbeylioğlu ordan Kör Paşa'nın kuşunu, atını alıyor, yola düşüyor, diyor ki tam karar veriyor, arkadaşlarına diyor ki bu yoldan gelir Ali Kadioğlu.

Kelle kesmeyen kellesini ben keseceğim. Onlar 40 atlı, gelirken, tam üsütülerine gelirken Elbeylioğlu kalkıp şimdi hücum ediyor, bunlar orda çarpışıyorlar. Herkes kovduğu atının kellesini kesiyor. Getiriyor, 40 atın arkasına 40 kelleyi bağlıyor. Orda kesince emmisinin oğlunun gözü gözüne rast geliyor. Orda da bir kaç beyit söylüyor amma onu söyleyemecem, bilemem, yanlışım var. Ondan sonra da efendim bunu tüm götürür deyince. Arkadaşın biri diyor ki: - Ben götürürüm- diyor. Bunu Kör Paşa'ya götürene bacımı vereceğim- diyor.

Elbeylioğlu diyor ki: - Ya ağam senin bacın bizim bacımız, senin bacını biz alamayız. Yalnız bacının hizmetçisini verirsen, ben götürürüm- diyor.

- Peki, oldu! – diyor, ona söz veriyor. –Verdim sana bacımın hizmetçisini, - diyor. Alıp götürüyor. Varınca - Sana ne verdi? –diyor bahşış olarak - Bacısının hizmetçisini- diyor.

Oda biraz gutmu – kumaş bir heybeye dolduruyor, bahşış olarak Kör Paşa geri gönderiyor. Burdan İstanbul’a Padişah’a bildiriyorlar.

Elbeylioğlu’nun da düğünü varmış tam düğün zamanı, geliyor oradan iki vezir. Padişahın veziri, gelince o da efendim düğün bitene kadar seslenmiyor. Bir gün yatıyor, iki gün yatıyor, üçüncü gün canını dişine alıyor. Zaten bizim kellemizi vermeye keser Ahmet Bey, ama diyelim, - diyor.

Diyor ki İstanbul’dan Padişah’tan ferman gelir de nasıl gitmem diyor Ahmet Bey.

Tr. 13.

İstanbul’dan ferman geldi nideyim
Başım alıp diyar diyar gideyim
Gideyim, gideyim
Ben gidiyorum gün neşli gızını gavgalayın

Söylüyor efendim atına biniyor kırk atlı burdan sür ediyorlar ağa. Arkadaşlarına diyor ki - Sizin ne kabahatiniz var deyince senin öldüğün yerde biz de ölürüz, senin gittiğin yere biz de gideriz- diyorlar.

Kırkı birden buradan gidiyorlar İstanbul’a varıyorlar efendim, bu iyiliğe hürmete göre vezirler diyor buna: - Eğer biz seni çocuklarımızın su testisini daha satıp seni biz vermeyeceğiz diyorlar

101 sene mahkum bir ermeni varmış onun kellesini kesiyorlar Padişah’a getiriyorlar.

- Elbeylioğlu’nun kellesi bu efendim – diyorlar. Ondan bir zaman sonra yedi sene yattıktan sonra zindanda bunları bit – pire yiyor, elbise kalmıyor vezirler iflas ediyor deyince, bu anda Padişah’da ordan camiye gidermiş. Hapisin, zindanın yanından:

- Bre Elbeylioğlu- diyorlar. – Bu şöyle de zaten acımızdan öldük – diyorlar. Orada ağlıyor.

Tr. 14. No 188 Ali Kurt (45), Adana. Saimbeyli. Kurteli, 1988. 12. 4.

Acımızdan *da* yüreğimiz bayınık
Yiğid olan yığitten arkacı mı soyunur, *oy*
Sirkint [sıkıntı] olo [olur] bize yesalar [yaslar]
Dost dostun gayrı atını gütmez mi *dersin, oy of dersin?*

A bánattól kábult a szívünk
Elcsábítja- e a vitéz a másik vitéz segédjét?
Bajunk lesz belőle, gyászunk
A barát a barátja lovát már nem is legelteti szerinted?

Bunu söyleyince Padişah duyuyor, hemen vezirleri çağırıyor. Bu Elbeylioğlu'nun kellesi kesildi yedi sene oldu.

- Bu nedir? – diyor.

Gelince vezirler saklayamıyor. O kadar iyi bir insan ki, kıyamadık efendim, zindanda ermeninin kellesini kestik 101 seneye mahkum, sana bunu getirdiydik biz,

- O da iyi bir insandı – deyince geliyor efendim bunu çağırın da o gelsin – diyor

Şimdi varınca Ahmet Bey'e asılmaya gidiyor, - diyor. O ben giderim, o ben giderim – diyor.

Kırk arkadaşının kırkı da sarılıyor ama ne olur arkadaşlar,

- Ben gideyim – diyor. Elbeylioğlu varıyor, Oraya varınca diyor ki efendim sazımla sözümle söyleyeyim de siz dinleyin. Orada da söylüyor efendim ve Elbeylioğlu'nu beraat ediyor. Sevincinden fermanı almak, masanın üstünde kalmışmış. Atını, elbisesini herşeyini veriyor, eskisinden daha iyi hamama götürüyor, traş ediyor, pırıl pırıl gönderiyor, ferman orada kalıyor, sevinçlerinden unutuyorlar, Adana'ya gelince Ömer Bey isminde de bir arkadaşı varmış. Adana'nın o zamanki Paşa'sı. Bineydim kıratıma da dolanaydım Adana'nın çölünü, inip bir Ömer Bey'in içmeyince bir dolusunu. Arkadaşları diyor ki:

- Haydi gidelim de, Ömer Bey'in de bir dolusunu içelim Kör Paşa'da ordan Adana'ya tayin olmuş. Var avara varsalar ki Kör Paşa bunları hapsediyor efendim.

Zindana heye yine aynı Maraş Kör Paşa. Bunlar iki sene de orda yatıyor. Ordan günlüğüne bir kırmızı lira veriyorlar, bir adam gönderiyorlar atınan İstanbul'a fermana, adam günlük bir kırmızı lira orada gün geçiriyor, iki sene gidiyor daha varmıyor.

Ta İstanbul'a yetişmiyor, İstanbul'a varmadan bu herif burda bir gün dayanamaz oluyorlar. O anda gene bu kasvetleniyor Elbeylioğlu eli- kulağı atıyor efendim.

Bir iki türkü söylüyor (Gel Bayram!)

Orasını da biliyorum ama sesim çıkmaz oldu Ahmet Bey. Kusura bakma, gabahatım böyle.

Velhasıl ordan da çıkıp geliyor evine gene birleşiyorlar hanımıylan.

Tr. 15. folyatás

- Diline sağlık – dedi Ahmet Bey. – Şimdi bunların türkülerini daha detaylı, daha teferruatlı alırız, o zamana kadar tabi senin eksik kaldın (hani biraz önce) yerleri tamamlarsan daha iyi olur, daha teferruatlı olur.

- Aç bakalım, nasıl olmuş?

- Bunda ne gibi ağıt, ninni başka neler olabilir?

- Efendim düğün halaylarında söylenebilir.

Allı gelin al olaydın

Al yanakların bal olaydı

Gocan öle dul kalaydın

Gene de bene yar olaydın

Derler efendim, bunlar var.

Düğün alayında söylenir. Ceren var, düğün halayında söylenir. Leyla var, Ezo gelin var, düğün halayında söylenir.

Bunlar da düğün halayında söylenen bir türkü halayda. Bizim buranın Adana'nın genellikle böyle dakarlar elele halay çekerler o arada davul zurna o arada söylenir.

- Ve evde kadınlar örneğin ne söylüyorlar?

- Kadınlar işte bu türkülerden bildiklerinden söylerler yani. Ağıt havası, bilmem işte eski ezgilerden

- Ondan kaldı mı, var mı?

- Ben de mi? Benim kafamda mı? Benim kafamda bilmiyorum şimdi iyice, eskittim kafamı

- Ama öyle şeyler bilen kişi var mı? Bulunur mu?

- Buluruz, bulacağız dedik işte, bugün gitsek buluruz.

Tr. 16. A Koreában harcolt hős török katonákról, No 111 Ali Kurt (45), Adana. Saimbeyli. Kurteli, 1988. 12. 4.

Gara derse de gayada [gayet] yırak [uzak]

Galbimize düştü amanım *bir* merak

|| : Radyo dinlersen dayanmaz yürek

Ezelden kahrıman [kahraman] Türk'ün askeri: ||

* Gara derse de gayata [gayet] yırak

Tahsin Yazıcıoğlu derse *ya* çataldır yüreğ [yürek] *ay*

Atatürk kalkmış geliyor *oy, of*

Fevzi Çakmak ta [da] gerene [gelene]

Gorkmayın arkadaşlar

Ezelden kahrıman Türk'ün askeri.

Bár szárazföldön vagyunk, mégis távol {tőled}

A szívünkbe fészkelte magát egy vágy

Ha meghallgatod a rádiót, elérzékenyülsz

Mindig is hősök voltak a török katonák.

Bár szárazföldön vagyunk, mégis távol

Ha Tahsin Jazidzsiólu azt mondja, hogy [...]

Atatürk elindult, közeleg

Fevzi Csakmak még oda sem ért

Ne féljetek barátaim,

Mindig is hősök voltak a török katonák.

Dışına çektik te bir büyük sarga
Suyumuz düşecek amanın arkaya vay
Başıma birikti gorgunulan garga
Korkmayın arkadaşlar nusret bizdedir

- Bu da Kore'den Türklerin can beri patlatıp Koreli leri kıldıkları yerin ağıtı efendim.
Kahramanlık

Összefoglalás:

(p. 89.) (Erdemli, Silifke) Most már nagyon sokan mondták, h. Mersinben (Mut) van sok yürük. Ennek alaposan utána kellene néznem, az itteni hagyomány valóban kissé romlottnak tűnik, bár sok szép anyagot találtam.

Este haját mostam, lemosakodtam egy dézsában és kimostam. Casim Kayával és egy barátjával elmentünk egy çorbát inni. (Érdekes, h. ők is mindig mondják: ez vagy az a lokanta tertemiz.) Egyébként az ögretmeneviben lakni hasznos, ott az ember könnyebben szerezhet ismerősöket. Különben megszerzi ezeket az aktuális segítőm, csak éppen magának. Casim barátja azt mondta, h. van egy ismerőse Erdemliben. Ez az Ö. Evi- beli ismerős: Bülent Adanalı 50 Yıl Lisesi Edebiyat ögretmeni. Barátja, Yusuf bey ugyanott tanár, állítólag holnap, 12. 5-én elhívja és akkor ki lehet faggatni.

(p. 90.) Más: Ezek a yürük énekesek, de a többi sátorbeli is intelligens, beszélni szerető és tudó embereknek tőnnek. Ez általában igaz a törökökre a magyarokkal összehasonlítva, bár mi is beszélünk eleget.

A sátorbeli élet sokkal emberibb, mint kívülről tűnik. Persze az árnyoldalaival együtt. Itt pl. tanulni (leckét legalábbis) elég nehéz feladat. Viszont rengeteg mást megtanulnak, pl. jól beszélni, a különböző korosztályok viselkedését közlről. Igaz, ezt nemigen lehet a karrierben kamatoztatni, mert oda általában apránként összeszedett speciális tudás kell. De ez az életforma jól magyarázza a hagyományok öröklődését.

Este még fölmentem egy- két teára a katona „haverjaimmal”, akik 3 hónap múlva leszerelnek. Az egyik nagyon elvinne inni Ankarában. Sajnos a címemet is megadtam. (Lehet, h. csak májusban szerelnek le?)

Tervek, feladatok: Aydın Şener gelebilir mi?, Pazartesi ve Salı kalabilir miyim?

Hétfő: Ömer bey: Araba var mı?

Salı Mustafa Özkozan'a, Adana İl Haritası, Fotoğraf makinesi doldurmak

venni: 5 kazetta + 8 pil, filctoll, tütün,

magnófej tisztítás

(p. 91.) Öz Tapan Seyahat, Hacı Karakılçık, A magnójavítónál mondták, h. ez a yürük sanatçı ebben a faluban található

Aydın Şener: a Kozanban lakó segítőm lenne (volt börtönőr), Tufanpaşa Mah. Barbaros sok. Ev No: 14. Kozan

Kölete'den Yusuf Kurt (78), Ecevitli aşireti

Saimbeyli'den Hüseyin Kurt – şimdi söyleyeceğim ağıttır, Gözleri sürmeli bir gelin ağlar
(p. 92.) Bu söylenen ağıt: Bir gelin eve giderken
Söylenen ağıttır bu bizlere Ala deste
Yusuf Kurt'un Hatice Kurt'un ağzından, yaşı 63, Ecevitli aşiretinden
İslam dininin şartı, Eşhedü Enbia, La ilahe illallah, ve eşhedü enne Muhammet
ennesulullah
(p. 93.)

II/6A kazetta Kölete köyü 1988. 12. 5.

Tr. 1. Beszélgetés a yörükük múltjáról, Yusuf Kurt (78) letelepedett 30 éve

Tr. 2 dal (YK) + beszélgetés

Tr. 3 2. dal (YK) + beszélgetés

Tr. 4 3. dal (YK)

Tr. 5 beszélgetés + Hatice Kurt – bemondás (65 éves)
ağıt – csak szóban

Tr. 6 4. dal ağıt (közben beszélgetések) (HK)

Tr. 7 5. dal Yusuf Kurt – nenni (YK)

Tr. 8 Hatice Kurt – csak szövegmondás + beszélgetés

Tr. 9 6. dal – nenni (HK)

Tr. 10 Hüseyin Kurt – bemondás (Ali Kurt testvére)

Tr. 11 7. dal ağıt + magyarázat az előző dalhoz (HK)

Tr. 12 8. dal Kız anası (HK)

Tr. 13 9. dal (Karacaoğlan) + bemondás + Hatice Kurt – csak beszél

Tr. 14 10. dal Yusuf Kurt Kozanoğlu + szövegmondás (HK)

Tr. 15-16 11. dal Elbeylioğlu + (YK)

Tr. 17 bemondás Kamil Kurt – Yusuf Kurt fia

Tr. 18 12. dal – elbeszélés-féle sazzal (KK)

II/6B kazetta (II/6A folytatása), Kölete, Kamil Kurt és beszélgetés

(p. 94.)

Tr. 18 folytatása: 12. dal – elbeszélés- féle saz – zal (KK)

50 – mi volt

60 – „Adana’ya... (KK)

Tr. 19 15. dal Develi oğlu (KK)

Tr. 20 4. dal Hatice Kurt

180 - szövegdiktálás

Tr. 21 17. dal (ağıt – benim dostum) Kamil Kurt saz + ének (már hallottam)

Tr. 22 ağıt 18. dal

Tr. 23 19. dal – (kendi yapmış bir beste)

megszakad

Evde kirmen oğlakları sürersin
Uçan kuştan kulunu sorarsın
Obruğun beline çadır kurarsın
Daha öte gitme küçük yörük gızı
Biçilir mi yaylanın şahası

Yemyeşil yapraklar kokar yazı
İşte geldik Erciyes’in yaylası
Oralara var da seç yörük gızı
Dört az ordan alın temiz havayı
Yık kara çadırı yüklesin
Unutma bizleri Çukurova’yı

Kış geliyor galam kaç yörük gızı

Yaradan yaratmış sizleri güzel,
Yemyeşil yapraklar hep okur gazel,
Garib Kamil der ki böyle bir güzel
Daha görmemiştim hiç yörük gızı

- Bu neydi

- Bu hani aşiretler yayladan göçerken, yaylasına giderken
yani gidişatına söylemiş. Kız güzelmiş, ağıt yakmışlar, söylenmiş.

14. dal Kamil Kurt (24) 1988. 12. 5.

Adana'ya vardı mıdır,
var mı uzun boylu
Acep bana gösterir mi?
başındaki çavuşları

Tarlalarda ot yolarım
Ayak yalın başı kabak
Allah sabırın versin
huzurlu gecen olsun!

Adana'ya vardı mıdır,
trompetler tatlı mıdır?
Kurban olam üzen gelin
görümçeni verme ele!

Bandolusu selam salmış
onun huzuruna
Kurban olam Cennet bacı
vurdun başıma başıma.

Beni kuzu mu sanır sen
kurban olurum eşine
Hoşgeldin Hacı Dayısı
Biz olduk başı karası
Kızlarına kıran gelsin
olur belki bizim

- Ama bu eski değil.

Tr. 19. 15. dal Kamil Kurt (24) 1988 12. 5.

(No 230 Ramazan Bozkurt (51), Adana. Kozan. Yassıçalı, 1988. 12.)

Develoğlu'nun [Develi oğlu'nun] inadı

Keklik kafese dünedi

|| : Vermen [vermeyin] beni Develiye [Develi'liye]

Cümle âlem bizi gınadı. : ||

Develoğlu [Develi oğlu] dünden göçtü

İçimize yalım saçtı

|| : Vermen [vermeyin] beni Develiye [Develi'liye]

Annem babam benden geçti. : ||

A develi fiának hite

Kalitkába költözött a fogolymadár

Ne adjatok Develibe valósihoz

Az egész világ elítél érte.

Régen meghalt a develi fia

Bánatot árasztott közénk

Ne adjatok Develibe valósihoz

Anyám, apám elhagyott engem.

Develi'nin bayırını

At öklerler çayırını

Vermeyin beni Develi'ye

Baban, deden hayrına

Develi'nin yükü şeker

Şehirden şehire çeker

Vermeyin beni Develi'ye

Arası dul oğlu bekar

Sığ göllü kepir taşlı

Allah evirip çevirip versin

Osman bilmem Abdullah mı?

Kara bıyık kalem kaşlı

Salın iyice

Abdullahım salın

Üstüne örtmüşler kilim
Senin uçun gelmiş oğlum
Hem ayrılık hem ölüm

Kuyulukta olmuş dövüş
Martini al da savuş
Dünya sana kalır mı ola
Bayatoğlu Mehmet Çavuş

Tr. 20. Hatice Kurt – Adana. Saimbeyli. Hayvacık, 1988. 12. 5.

Osman çıkmış tümseğine
Enginine bozuluyor
Zekeriye yener Ali
Kurşun değmiş sızılıyor

(Hatice Kurt – csak szöveget mond) Adana. Saimbeyli. Hayvacık, 1988. 12. 5.

Kabirimi derin kazın
Kaputumu düzgün yazın
Halil Beyim sevdi gardaş
Yıkıldığım geldi geri

- Türküsü var mı? Yani ezgisi?
- Yok benim deyeceğim kısa kalp yetersizliği var bende.

Tr. 21. 17. dal, No 451 Kâmil Kurt (24), Adana. Saimbeyli. Hayvacık, 1988. 12. 5.

Ördeğimi saldım göle
Tüyünü yoldurdum ele
Gad' [kadi] Osman Mersin'den gelmiş
Duran seni sora sora.

Arkasını vermiş taşa
Al kanların akmış taşa
Senin öldüğünü duymuş
Ankara'da Kemal Paşa.

A kacsámat vízre engedtem
Kitépettem egy idegennel a tollát
Oszmán bíró Merszinből jött

Folyton rólad kérdez Duran.

A hátát a sziklának vetette
Piros véred ráfolyt a kőre
A halálhíred meghallotta
Ankarában Kemal pasa.

Teke'nin dağları yüce
Ünün gitmiş uçtan uça
Halep öldüğünü duymuş
Düğün eden gündüz gece

Kekile bakın Kekile
Kekit yüzüne döküle
Seni vuran kel kadı Osman
Evi başına yıkıla

Kele dudu Kele dudu
Kanlı gömlek yağdurdular
bebekleri pişirmişler
Kuzu eti ye! diyorlar
Hani dostum çok diyordun
Hani ya kimse gelmedi
Başgüvercin İrtlaz idi
Ondan da faydan olmadı

- Bu neydi? - Ağitti.

Tr. 23. 17. dal: No 103 Kamil Kurt (24), Adana. Saimbeyli. Hayvacık, 1988. 12. 5.

Dokuz ölü canı canda [cana] götürdün [getirdin]
Allah'tan kolaylık diledin anam
Hak emriyle bu dünyaya getirdin
Toprağını kızdırır beledin anam, *anam*.

Kundağımı beyaz bezle bağlardın
Ninniler söyleyip bizi eğlerdin [eğlendirdin]
Hasta olsak için için ağlardın
Ağlasak gözümüzü silerdin anam, *anam*.

Kilenc holt lelket keltettél életre

Könnyebbséget kértél Allahtól
A gondviselés jóvoltából világra hoztál
A földet is nagy nehezen megművelted anyám.

Fehér vászonnal burkoltál be anyám
Altatókat dúdoltál, így szórakoztattál minket
Ha megbetegedtünk, befelé sírtál
Ha sírtunk, letörölted a könnyünket anyám.

Gece kış gününe ocağı yakar
Ağlamasın deyip hep bize bakar
Gece emzirmeye on defa kalkar
Tatlı uykuların bölerdin anam.

Sakızlar sarardın çatlasa elin
Kalmadı başında siyah bir telin
Döküldü dişlerin, böküldü belin
O halında bostan sulardın anam

Yoksul bir hayatta çok uğraş verdin
Gene de halına şükür ederdin
Asker ettin, gelin aldında verdin
Torununu gördükçe gülerdin anam

- Bu da ağıt öyle mi? Nerden öğrendin?
- Bunun anası ölmüş.
- Bir arkadaş anasına yakmış
- Kendim yapmış olduğum bir beste bu.

II/7A kazetta (II/6B folytatása) Kamil Kurt

Tr.1. No 190 **Yusuf Kurt** (78), Adana. Saimbeyli. Hayvacık, 1988. 12. 5.

(Kölete, Ecevitli aşiretinden, Saimbeyli, Armağanlı köyü - Çırşamlı eski adı).

- İran'dan biri geçtiğini, Aydın, Söke, Alaşehir, Manisa'ya kadar, İstanbul'a kadar yerleşmiş yörükleri bütün anlatacağım, öyle sen kese den parmaksızları anlatmayacağım (önemsiz şeyler anlatmayacağım demek istiyor).

- Evet, şimdi hani mahallemizde olan hadiseleri anlatıyorum. Onun sürgünüyük ya onların yani kabatiylen gelmişik tabi bizler yoğuduk o zaman gardeş, bizler yoğuduk. Bunlar bi de orman yakmışlar, devletin ormanını yakmışlar, iki suç olmuş. O zamanda kaza haricine geçersen hükümet gelip seninle ilgilenemezmiş. Öyle kalırmış. Bunlar göçmüşler, Adana'ya gelmişler, ondan sonra biz meydana gelmişik efendim.

Burlardan atmışlar, eğermişler, vurmuşlar, kırmışlar o zamandan beri malcılıkla hani seyyar olarak. Orda bunların yeri, mülkü herbişeyleri mevcut. Hala da şimdi gelirler giderler hani. Bizim emmilerden görüşürler ve konuşurlar. Diyeceğim de işte o zamandan beri gardeş bizim hani geldiğimiz memleket orası.

- Kaç yaşındasın?

- 78.

- Kaç sene aşiretlik yaptınız, gondunuz, göçtünüz bu 78'in içinde?

- 78'in içinde mevsime ait ben 30 sene yerliyim, 30 senedir, evet.

- 30 sene evvel aşiret idiniz

- Evet aşiret idik. Konar göçerdik, devemiz vardı efendim, davarımız vardı. Koyun daşıyan koyun daşıda dediğimiz şimdiki de bu esirde herkez yerlendi efendim, kimse kalmadı.

- Şimdi mi hayatından memnunsun, o zaman mı?

- Bu hayatımdan memnunum

- Çadırda yaşayan kişi kaldı mı?

- Çadırda yaşadık.

- Şimdi o yürükcülüğün zamanında yaylalara göçüp efendim eski büyük Toros dağlarına çıktığın zaman böyle söylediğin türküden ezgiden bir iki beyit söyler misin?

- Hiç hatırımda birşey yok ki.

- Gene de bilmen lazım. Gene de bir düşün de bir iki beyit söyleyiver bakalım.

Eee candarmadan kalmadık ne, ne, ney

Şo dünyada ey muraz olmadım

- Bak işte bura hatırıma gelmeyiverdi.

- Ama çok güzel bu

Aldım aman ey, atı aman ey

Bunları arkan arkasına getirmeli ki biz de bunlar kalmamış.

- Senin sohbetin yine yeter.

- Söyle bakayım dayı söyle.

- Hatırıma gelmiyor gardaşım.

- Hatılat yenge, hatırlat yenge

- Geliyim tercümana kendi de söylesin

- Gelsene tabii, söyleyecek tabi, kızına söyle

- Ötekine söyle bakalım.

Çekin atımı da eyy binem
Alem bilir sevdiğimin enkereyini
Bugün de dellahlar çağırttın da
Beş kere satılmaz kumaşın gözden düşkündür...

Tr.2. No 190 Yusuf Kurt (78), Adana. Saimbeyli. Hayvacık, 1988. 12. 5.

Bu başın gafası ey, gapısının altın tokalı
Kimse yaptırmamış ey, felek yıkalı ey
Çifte şadırvanlı da eyy, altın tokalı, of

E fej teteje, ej, a kapu arany kilincse
Senki sem csináltatta, ej, a balsors elrontotta
Dupla víztartályos, arany kilincsű
Hol marad az ünnepre hívók szava?

Çağırışın da eyy, çağırış tellallar hano [hani]?
Derlerler hani oyy

Tr. 3. beszélgetés

- Bu neydi ağam? - Bunlar işte çekilerin türküleri yani, eski adamların yani, makamları, türküleri böyle gidermiş.

- İsminizi söyler misiniz? - - Yusuf Kurt

- Kaç yaşındasın? - 78

Tr. 5. bemonadás

- Adım Hatice Kurt (65)

- Yaşın? - 65

- Nerde doğdun? - Saimbeyli'de.

- Hangi köyde?- Hayvacık köyünde

- Bir ağıt söyle

(a siratót csak szóban adta elő)

Hasta ananın az vaktı
benim kızım al duvaklı
Sağda kalsın dedi beyli

Mor sümbüllü gül gayaklı
- Ezgiyle söyle, azcık canlandır

Tr. 6. sirató Hatice Kurt (65) Adana. Saimbeyli. Hayvacık, 1988. 12. 5.

Hastana köşe köşe
gelmedin emminin Eşe
Kırk gün demeli gittin
Memeciğim gitti koğuşa

- Aklıma gelmez ki...

Hanan oda oda
garı bir gurban çıkarta
Kızım dövdü, eşim dövdü
Kime gidem imdi aba

Ağaç gürler dalıyla
Dere akar seliyle
Ben kızıma minnetçi oldum
Hacıların eliyle

- Çok güzeldi, acaba ninni var mı?

Tr. 7. 5. dal: altató Yusuf Kurt (78) Adana. Saimbeyli. Hayvacık, 1988. 12. 5.

Kadının alayım sultan,
Hani da gelmedi Selver
Benim kızım böyle gezer
Yeşil ceket kara şalvar

- Üstüne daha söylersen János daha rahat eder.

Tr. 8. No 90 Hatice Kurt (65), Adana. Saimbeyli. Hayvacık, 1988. 12. 05.

Harmanca'nın gayaları
Çandırıyor [çaldırıyor] mayaları
Beg [bebek] mi dedin oldu begim [bebeğim]
Gara guşun soyaları.

Oğlansız evde duman mı tüter

Susuz yerde karnış mı biter?
Benim derdim bana yeter
Nenni bebek, nenni bebek.

Harmandzsa nagy szikláí
Dalokat szóllattnak meg
Babát mondtál- e, jól van babám
Fekete madár fattya.

Fiatlan házban felszáll- e füst?
Víz nélküli helyen kihajt- e a sás?
Elég nekem a magam baja
Aludj baba, aludj baba.

Harmançıkta tütün tüter
Zingirdeki doğan öter
Çok sallanman ağabeyin böğön
Benim derdim bana yeter

Deveyi deveye çattım
Yuların üstüne attım
Diyemedim ağabeyim beni
Kayınbabamdan inkar ettim

Dağa çıktım yayan
Dayan hey, dizlerim dayan
Şimdi gelir emmilerim,
Uyan ağabeyim, uyan

Tr. 10. bmondás: Hüseyin Kurt (38) Adana. Saimbeyli. Hayvacık, 1988. 12. 5.

- Ben Saimbeyli'nin Beypınar köyünden Hüseyin Kurt (Ali Kurt testvére). Kadirli'nin Akçataş köyünde oturuyorum. Şimdi size bildiğim kadarınca birşeyler anlatmaya çalışıyorum.

Tr. 11. Hüseyin Kurt (38) Kölete köyü 1988. 12. 5.

7. dal sirató (No. 98. Kâmil Kurt (24), Adana. Saimbeyli. Hayvacık, 1988. 12.05)

Gözleri sürmeli bir gelin ağlar
Ağlamış ta [da] gözlerini silmemiş
|| : O da benim gibi yardan [yarden] ayrılmış

Ağladığın yeter gadersiz gelin.: ||

Mendilini ıslatmış gzn yaşından
Beş senedir ayrı eşinden
|| : Grenler zanneder yetmiş yaşında
Goca gıymetini bilmemiş gelin. : ||

Sır egy szép szem menyecske
Sirt, de a szemét nem törlte meg
Elvált a kedvesétől ő is, mint én
Eleget sirtál már szerencsétlen menyecske.

A zsebkendőjét telesírta könnyel
t éve távol van a párjától
Aki látja, hetvenévesnek véli
Nem tudta, hogy mennyit ér a férje.

Gller açmadan sararmış solmuş
Aslanın payını çakallar almış
Dn gelin almadan ne hale gelmişsin
Genç yaşta saçların ağarmış gelin
- Bu neydi?
- Mersin'li İsmail'den almışım

Tr. 12. menyasszonysirat: Hüseyin Kurt (38) Saimbeyli, Kölete köyü, 1988. 12. 5.

8. dal Kız anası

Baba gızın çok muyadır
Bir gız sevemyl müydü
Körolası emmileri
Hiç oğlunuz yok muyudu?
Kız anası kız anası
Hani bunun öz anası
Kız kına yaktırmıyor
Çağır gelsin anası

Evimizin n kavak
Dalları ufak tefek
Sanki bende gelin mi oldum
Elim kına yüzüm duvak

Kız anası kız anası
Hani bunun öz anası

Bahçeye bostan ekerler
Dibine çapa çekerler
Gurbet ele giden gızın
Gözüne sürme çekerler
Kız anası kız anası
Başında mumlar yanası

Belim verdiğim dutlar
Elimi yudum arklar
İşte geldim, gidiyorum
Silip süpürdüğüm yurtlar
Kız anası kız anası
Hani bunun öz anası

Tr. 13. 9. dal Karacaoğlan (történeti ének) Hüseyin Kurt (38) Saimbeyli, Kölete köyü,

Küçükken görmedim de yar yar ana kucağını
Koç yiğit yatar derler de yar yar dağlar bucağı
Ah bir ben ölmeyince söner mi ocağı
Gülüm, gonca iken söndürdün felek.
Ahrete beni yaralı gönderdin

Orda aldılar da yar yar, Selvi dal gibi kılıcı
Derin ördüler de Leylam sırma tel gibi
Ah bir ben ölmeyince söner mi ocağı
Gülüm, gonca iken söndürdün felek.
Ahrete yaralı gönderdin beni

Orda obalar üstünde de yar, bir kara bulut
Ah ana ben gidiyom da sen beni unut!
Anadan babadan aldım intizar
Ahrete yaralı gönderdi beni

Tr. 14.

- Bu neydi? - Karacaoğlan, babamdan öğrendim.

- bemondás: Kozanoğlu (a szöveget Hatice Kurt diktálta, csak beszéd) Saimbeyli, Kölete köyü, 1988. 12. 5.

Der Buldanoğlu da secerem çoktur
Sever eyle beni de akranım yoktur
Seyre kılıcı Avşar'da yaşarken hikmettir
Ala kanlının adı neye dögmen var

Der dayımın oğlu da hasmım durur yüzüne
Goca samur dört görünür gözüme
Çadırı kurarsam da Tulan özüne
Nispetim var şuraya da bir taş dikmem var

Karadeniz akıp gider kenarını yıkıp gider
Ünü büyük Kozanoğlu boynunu büküp gider
Karadeniz akmam demiş kenarımı yıkmam demiş
Ünü büyük Kozanoğlu ben yerimden kalkmam demiş.

- Bu neydi? - Bu Kozanoğlu

Yeşil sandığını açtığım ağır altınını seçtiğim
Bugün Kozan'ın günüydü yayla yoluna göçtüğüm

- Bundan gayri yok.

Tr. 15. Elbeylioğlu

10. dal: No 191 Yusuf Kurt (78), Adana. Saimbeyli. Hayvacık, 1988. 12. 5.

Elbol [Elbeylioğlu] indiğin dağın başına derildi [devrildi]
Gitme dedi yar boynuna sarıldı
Bizim *gismet* te [de] yad ellerden verildi
Hey, ben gediyorum [gidiyorum] *gaşı gara galgalayın, galgalayın.*

Elbeyliólu a hegy felé fordította a fejtét, amiról lejöttél
Kedvesem, monda, ne menj el, nyakába borult
A mi sorsunkat gonosz ellenségek szabják meg
Hej, én elmegyek, fekete szemöldökű készülj, ej.

Tr. 16. Elbeylioğlu, Yusuf Kurt (78) Adana. Saimbeyli. Hayvacık, 1988. 12. 5.

Elbeylioğluydum da çalındı galem
Bir ben ölmeyle de tükenmez alem
Gidem dedim de gurbet eldi kalam

- He deydim bu bir karı kader olamıyok
Ulan karı kafan sağlam karı

Elbeylioğluydum da çalındı galem
Bir ben ölmeye de tükenmez alem of
Gidem dedim de gurbet elde kalam
Ben gidiyorum da gaşı garam
Galgalayın ez galgalayın
Aman galgalayın

Tr. 17. bmondás: Kamil Kurt (Yusuf Kurt fia) Adana. Saimbeyli. Hayvacık, 1988. 12. 5.

- Hoştur aşığım, işte ancak bu kadar yapabiliyom
- Nerelisin? - Adana ilinin Kadirli kazasından Armağarlı köyünün Yebcendere
amhallesinde oturmaktayım, 24 yaşındayım, ismim Kamil Kurt.

Tr. 18. 11. dal: Kamil Kurt (24) Yusuf Kurt fia, Adana. Saimbeyli. Hayvacık, 1988. 12. 5.

Yine bahar geldi dağlar yemyeşil donunu giydi
Sarı çiğdem, mor menekşe, yeşil sümbül boyun gösterdi
Aşirette Çukurova'da durur mu?
Davarını, ağlaşını, koyununu kuzusuna katar
Develerini birbirine çatar
Çıkar soğuk sulu pınarların başına
Aşar kara çadırını zevk i sefasına bakar

12. dal elbeszélés- féle saz kísérettel, No 104 Kamil Kurt (24), Adana. Saimbeyli,
Hayvacık, 1988. 12. 5.

Nasıl methetmeyeyim şöyle güzeli
Dökülmüş vurunca saçı Yörük kızı
Yine geldi ilkbahar ayları
Gatarın başındayım Yörük gızı.

Hogy dicsérjek egy ilyen szépséget
Jörük lány, csak úgy omlik alá a haja
Újra itt vannak a tavaszi hónapok
Jörük lány, én a karaván élén haladok.

Ana varsa Toprakkale durağın
Genç Kozan dağından da gitsin merağın

Su verin de suver soğur yüreği
Orda elek sırta götür kızı

Aşiretler göçün çekmiş yaylaya
Taponak çakılmaz garip köylüye
Kiras yaylasından Sayınbeyli'ye
Varınca bir ayran iç yörük kızı

Yavaş gidin daha uzak yolunuz
Bacından üç gecelik yolluk alınız
Sakın orda suya gitme yalnız
Alırlar vallahi kaçırılar yörük kızı

Gönül ister sizin ile gitmeyi
Çimenler üstünde oğlak gütmeyi
Severim yaylada sohbet etmeyi
Düğmelerini orda aç yörük kızı.

13. dal az elbeszélés közben

Evde kirmen oğlakları sürersin
Uçan kuştan kulunu sorarsın
Obruğun beline çadır kurarsın
Daha öte gitme küçük yörük gızı
Biçilir mi yaylanın şahası

Yemyeşil yapraklar kokar yazı
İşte geldik Erciyes'in yaylası
Oralara var da seç yörük gızı
Dört az ordan alın temiz havayı
Yık kara çadırı yüklesin
Unutma bizleri Çukurova'yı
Kış geliyor galam kaç yörük gızı

Yaradan yaratmış sizleri güzel,
Yemyeşil yapraklar hep okur gazel,
Garib Kamil der ki böyle bir güzel
Daha görmemiştim hiç yörük gızı

- Bu neydi

- Bu hani aşiretler yayladan göçerken, yaylasına giderken

yani gidişatına söylemiş. Kız güzelmiş, ağıt yakmışlar, söylenmiş.

14. dal Kamil Kurt (24) 1988. 12. 5.

Adana'ya vardı mıdır,
var mı uzun boylu
Acep bana gösterir mi?
başındaki çavuşları
Tarlalarda ot yolarım
Ayak yalın başı kabak
Allah sabırın versin
huzurlu gecen olsun!

Adana'ya vardı mıdır,
trompetler tatlı mıdır?
Kurban olam üzen gelin
görümceci verme ele!
Bandolusu selam salmış
onun huzuruna
Kurban olam Cennet bacı
vurdun başıma başıma.
Beni kuzu mu sanır sen
kurban olurum eşine
Hoşgeldin Hacı Dayısı
Biz olduk başı karası
Kızlarına kıran gelsin
olur belki bizim
- Ama bu eski değil.

Tr. 19. 15. dal Kamil Kurt (24) 1988 12. 5.

(No 230 Ramazan Bozkurt (51), Adana. Kozan. Yassıçalı, 1988. 12.)

Develoğlu'nun [Develi oğlu'nun] inadı
Keklik kafese dünedi
|| : Vermen [vermeyin] beni Develiye [Develi'liye]
Cümle âlem bizi gınadı. : ||

Develoğlu [Develi oğlu] dünden göçtü
İçimize yalım saçtı
|| : Vermen [vermeyin] beni Develiye [Develi'liye]
Annem babam benden geçti. : ||

A develi fiának hite
Kalitkába költözött a fogoly madár
Ne adjatok Develibe valósihoz
Az egész világ elítél érte.

Régen meghalt a develi fia
Bánatot árasztott közénk
Ne adjatok Develibe valósihoz
Anyám, apám elhagyott engem.

Develi'nin bayırını
At öklerler çayırını
Vermeyin beni Develi'ye
Baban, deden hayrına

Develi'nin yükü şeker
Şehirden şehire çeker
Vermeyin beni Develi'ye
Arası dul oğlu bekar

Siğ göllü kepir taşlı
Allah evirip çevirip versin
Osman bilmem Abdullah mı?
Kara bıyık kalem kaşlı

Salın iyice
Abdullahım salın
Üstüne örtmüşler kilim
Senin uçun gelmiş oğlum
Hem ayrılık hem ölüm

Kuyulukta olmuş dövüş
Martini al da savuş
Dünya sana kalır mı ola
Bayatoğlu Mehmet Çavuş

Tr. 20. Hatice Kurt – Adana. Saimbeyli. Hayvacık, 1988. 12. 5.

Osman çıkmış tümseğine
Enginine bozuluyor

Zekeriye yener Ali
Kurşun değmiş sızılıyor

(Hatice Kurt – csak szöveget mond) Adana. Saimbeyli. Hayvacık, 1988. 12. 5.

Kabirimi derin kazın
Kaputumu düzgün yazın
Halil Beyim sevdi gardaş
Yıkıldığım geldi geri

- Türküsü var mı? Yani ezgisi?
- Yok benim deyeceğim kısa kalp yetersizliği var bende.

Tr. 21. 17. dal, No 451 Kâmil Kurt (24), Adana. Saimbeyli. Hayvacık, 1988. 12. 5.

Ördeğimi saldım göle
Tüyünü yoldurdum ele
Gad' [kadi] Osman Mersin'den gelmiş
Duran seni sora sora.

Arkasını vermiş taşa
Al kanların akmış taşa
Senin öldüğünü duymuş
Ankara'da Kemal Paşa.

A kacsámat vízre engedtem
Kitépettem egy idegennel a tollát
Oszmán bíró Merszinből jött
Folyton rólad kérdez Duran.

A hátát a sziklának vetette
Piros véred ráfolyt a kőre
A halálhíred meghallotta
Ankarában Kemal pasa.

Teke'nin dağları yüce
Ünün gitmiş uçtan uça
Halep öldüğünü duymuş
Düğün eden gündüz gece

Kekile bakın Kekile

Kekit yüzüne döküle
Seni vuran kel kadı Osman
Evi başına yıkıla

Kele dudu Kele dudu
Kanlı gömlek yağdurdular
bebekleri pişirmişler
Kuzu eti ye! diyorlar
Hani dostum çok diyordun
Hani ya kimse gelmedi
Başgüvercin İrtlaz idi
Ondan da faydan olmadı

- Bu neydi? - Ağıttı.

Tr. 23. 17. dal: No 103 Kamil Kurt (24), Adana. Saimbeyli. Hayvacık, 1988. 12. 5.

Dokuz ölü canı canda [cana] götürdün [getirdin]
Allah'tan kolaylık diledin anam
Hak emriyle bu dünyaya getirdin
Toprağını kızdırır beledin anam, *anam*.

Kundağımı beyaz bezle bağlardın
Ninniler söyleyip bizi eğlerdin [eğlendirdin]
Hasta olsak için için ağlardın
Ağlasak gözümüzü silerdin anam, *anam*.

Kilenc holt lelket keltettél életre
Könnyebbséget kértél Allahtól
A gondviselés jóvoltából világra hoztál
A földet is nagy nehezen megművelted anyám.

Fehér vászonnal burkoltál be anyám
Altatókat dúdoltál, így szórakoztattál minket
Ha megbetegedtünk, befelé sítál
Ha sirtunk, letörölted a könnyünket anyám.

Gece kış gününe ocağı yakar
Ağlamasın deyip hep bize bakar
Gece emzirmeye on defa kalkar
Tatlı uykuların bölerdin anam.

Sakızlar sarardın çatlasa elin
Kalmadı başında siyah bir telin
Döküldü dışlerin, böküldü belin
O halında bostan sulardın anam

Yoksul bir hayatta çok uğraş verdin
Gene de halına şükür ederdin
Asker ettin, gelin aldında verdin
Torununu gördükçe gülerdin anam

- Bu da ağıt öyle mi? Nerden öğrendin?
- Bunun anası ölmüş.
- Bir arkadaş anasına yakmış
- Kendim yapmış olduğum bir beste bu.

Tr. 24. Dadaloğlu, Kamil Kurt (24) 1988. 12. 5. (No 268 Hasan Tekin (42), Adana. Karataş.
Veysiye, 1938)

Gadirli'den çıktım uzadı yollar
Ağaçlar ağlıyor, yas çeker dallar
Geçim davasında perişan hallar [haller]
Sorun yağ basanın hali perişan, hali perişan.

Mehmetli'den çıktım gece yarısı
Tarlada çalışır gızı, garısı
Düşmanlar başına olsun darısı
Sorun, Zencirli'nin yolu perişan, yolu perişan.

Kadirliból indultam el, hosszúnak túnt az út
Sírnak a fák, gyászolnak az ágak
Borzasztó nehéz a megélhetés
Kérdezzétek meg a vajköpülőtől, milyen szörnyű az élete.

Mehmetliból indultam éjféلكor
A földön dolgozik a lánya és a felesége
Az ellenséget is ez az öröm érje
Kérdezzétek meg, Zendzsirlinek az útja is borzasztó.

Sana ne ettiler de kara boynunda

Tilki derisini saklar koynunda
Yarın mahşer günü Hak divanında
Yalan söylemekten dili perişan, dili perişan

Garip Kamil der ki bu kadar yeter
Bülbül feryadı gülünde biter
Avşar uşağına da sevdalı yeter
Onun kafasının teli perişan, teli perişan.

Sefil baykuş ne yatarsın bu yerde, aman bu yerde
Yokmudur vatanın illerin hani
Küskünmüsün selamımı almazsın
Öter şeyda bülbül dillerin hani, dillerin hani

Árva bagoly, miért fekszel itt a földön?
Nincs neked hazád, otthonod?
Haragszol e, hogy nem fogadod a köszönést
Órült fülemüle hangjára hasonlít a beszéded.

Bir koyun bir kuzu divana durdu, divana durdu
Yanmaz mı dağların kuşuyla kurdu

Elde değil elem geldi baziler
Akar çeşmi göz yaşlarım ne deyim.
Sana selam savurmuştu bu ağa
Zivan eyler dağlar benden nedeyim, dağlar ne deyim

Gelin yarilerim Eymir'e gelin
Sağ götürmeyin beni, bir kuru çalım
Sekizyüz hanede sekizyüz gelin
Kızlar kara bağlar nedeyim, bağlar ne deyim

Deh bre deh bre de aldın bu atı
Yastık atımda kürküm pusatım
Gelinler dul kaldı yavrular yetim
Şeker babam deyip ağlar nedeyim, ağlar nedeyim

- Bu neydi?

- Türküydü. Eski aşiretlerin ya harbe gidipte *Dadaloğlu*'nun heraldi. Gene geri dönünce bir kişini ne dönüyor. 800 tanesi kırılıyor. Gelince.

Megjegyzések a fenti gyűjtéshez: Yusuf Kurt - 6 dal, Hatice Kurt - 3 dal, Hüsseyin Kurt - 3 dal, Kamil Kurt - 7 dal, összesen: 19 dal

- (p. 95.) Ruhi Çıbık, Tufanbeyli, most Kozanban dolgozik, a következő információkat adta

1. Kadirli – itt is vannak sátras jörükkök a falu közelében, Tufan Beyli és Opruk yaylasi közt kb. 20- 30 km a táv.
2. Ceyhan, Sarımazı köyü – télen itt vannak, tavasszal indulnak március – áprilisban 40- 50 ház, tiszta yörük falu
3. Urfa – Siverek (100 km- re egymástól). Siverekben él Karacadağ yöresi, Karakeçili köyü, Karakeçili aşiret – nyáron. A yayla tehát: Karaçadağ, kışlak a téli szállás: a faluban és a környékén vannak.
4. Avcıpınarı köyü, idegenek (pl. görög, bulgár stb.) lakják, nem yörükök, a közelében 15- 20 sátor található nyáron. A yayla neve Obruk.
5. Mersin – Mut környékén is sok yörük van állítólag.

Ruhi 1988. 12. 5- én a kozani Öğretmeneviben este teázás közben közölte a fentieket.

(p. 97.) **1988. 12. 5.** Jó hosszú alvás után elindultam a Halk Eğitim Merkezibe. Útközben vettem két üres kazettát és kettőt yörük sanatçı-val. Meg is teáztattak. Mondtam, h. sietek, de ha késsel fél órát, mi van? - kérdezték. Ömer beyről mindenki azt mondja, h. jó ember, tényleg segítőkész, de ma, hétfőn is toplanti volt, a kocsni nem szabad. Nosza, kerestünk egy taxit, amely 35 ezerért elvisz Aydınnal. Először Ali Kurt sátrához mentünk, majd onnan tovább. Ali Bey, akiről kiderült, h. nem rajonganak érte, puskával felszerelve szállt be. Útközben egy régi falat néztünk meg, állítólag azon a részen sok kincset találtak, egy fémdetektor kellene neki. Ezt már nemigen vállalom. A sátor különben Kayhan köyü után van, Kozanból jövet éppen a Kayhan vége táblától balra fordulva, a benzinkúttal szemben. A benzinkúttól jobbra, a főútról lekanyarodva pedig Yassıçalı. Az iskola Kayhanban van. Ali Kurt tud olvasni.

Kayhanból tovább, Bucak mahallesi, Sıtır köyü, Armağanlı köyü (Çırzamlı – eski ismi), Mehmetli köyü, Kölete mevki. (p. 98.) Kölete mevki a hegytetőn van, gyönyörű környéken. A Kurt család lakja. Yusuf Kurt (78), a papa Hatice Kurt a mama, Kamil Kurt a fiuk. A házban Ali Kurt (a kayhani sátorból), a sofőr, Aydın (a segítóm), Yusuf bey, Hatice néni, Hüsseyin Kurt (Ali Kurt testvére) és én voltunk.

Yusuf bey végtelenül szimpatikus öreg bácsi. Nem nagyon emlékezett vagy nem akart, túl sokan voltunk megint, és mintha Ali Kurttal sem lettek volna olyan jóban. Végül énekelt 6 dalt. A felesége kissé beteg, de őtőle is sikerült 3 dalt gyűjteni és néhány szöveget.

Egyébként is sokat tudhat, a férjét állandóan emlékeztette a szövegekre. Az is kiderült, hogy a letelepedett yörükök valóban elhagyhatják a hagyományokat.

Az öregek már nemigen éneklık, a fiatalok pedig vagy egyáltalán nem ismerik, vagy csak egy- két dalt tudnak a régiek közül. Érdekes az is, h. sokan mondanak saját szerzeménynek olyan dalokat, amelyek öregektől felvett dalokra hasonlítanak. A szövegeket is meg kell vizsgálni e vonatkozásban. A füzetben összegyűjtött szövegek is előfordulnak (pl. Mustafa Özgüner, vagy Veli bey).

Ezenfelül Ali Kurt pl. Elbeylioğlu könyvéből akart (p. 99.) egy példányt azon kívül, h. szerezzek neki még egy feleséget Magyarországról.

A hangerő is problémás: ki üvölt, ki nem. Pl. Veli bey és Yusuf Kurt nem torokszakadtából, hanem normál hangerőn énekelt, ahogy Mehmet Özkozan sem. Ezzel szemben Ali Kurt és Yusuf Kurt fia Kamil kifejezetten hangosan. A nők mind normál hangerőn.

A házban leültünk, folyt a gyűjtés. Először az öregek (összesen 9 dal) + Hüsseyin és Kamil Kurt. Ali Bey kissé beteg is, a szemével is baja van, magas a vérnyomása. Ezzel szemben az öregek (főleg a férfiak) korukhoz képest, de egyébként is, egyáltalán kitűnő kondíciónak örvendenek.

A gyűjtés 10:30- kor kezdődött. Yusuf bey 14h körül elment, utána Hatice néni még egy- két dalt énekelt, majd főleg Kamil és a fia. Ő régieket nem nagyon ismer - mondta, bár amit játszott, annak a jelentős része réginek tűnt. Az előadásmódja is nagyon hangos, nagyon díszített. Most már semmi kétség, h. a komás hangokat használják, legalább is ő. De a Develioğlu dallamban is sok helyen észrevettem. Valószínű, nem pont ugyanoda éneklé mindenki, de mindenesetre európai fül számára idegen magasságban. Kamilról mindenki azt mondta, h. nagyon szépen énekel, még Ali Kurt is. Egyébként szon is érzéssel játszott. (p. 100.)

Sajnos a fényképezőgépet nem hoztam, ez még egyszer nem fordulhat elő! Másik fontos: minden helyen a Halk Eğitimi Merkezi- t kell megkeresnem (persze előzőleg vkivel oda kell szólítani)! Ezek főnöke a Kültür ve Turizm Bakanlığı, úgyhogy Kamil Toygar bey nagyon hasznos lehet, ha akar!

Az ebéd a szokott volt, a nagy kerek tálcán bulgur, joghurt, hagyma vagy savanyúság és lepénykenyér. Általában egy kis húst is belefőznek a bulgur pilavba. A házakban kályha van, amit fával fűtenek, általában egy szobát. A fő kínálási fogás a tea.

Sajnos Aydinnek, de a sofőrnek is sietős volt, pedig állítólag este mások is várhatók voltak. Azután kiderült, h. a várt vendég nem jön. Úgyhogy útnak indultunk kocsival hazafelé. Útközben Ali bey vadászni akart, a sofőr nagy buzgalommal világított neki, de semmit sem talált. - Fontos: olyan segítőtvel kell menni, aki este is ráér!

(p. 101) Aydin a taxiköltséget lealkudta 35 ezerre, így is elég sok.

Este 18h körül az Öğretmeneviben kazetta listákat készítettem a mai napról, ill. ezt az összefoglalót írom. Közben a társalgóban a régi ismerőseimen kívül Ruhi Çibik-kel ismerkedtem meg, aki Tufanbeylibe való. Oda Sarımaz köyüből yörükük jönnek nyáron az Opruk yaylára. Állítólag Kadırlı környékén is vannak, ezen kívül az Urfa környékén lévő Siverekhez közeli Karaçadağ köyüben a Karakeçili aşiret található (p. 95). Este 10h körül még egy teára fölmentem, lassan vége a napnak.

(p. 101.) **1988. 12. 6. – a gyűjtés utolsó napja**

Reggel az engedélyről fénymásolat. Tervek: Ömer bey –kis ajándék, fényképezőgép-hogyan lehet, Adana İl Haritası, Halil beyt is lefényképezni, Aydin: Mustafa Özkozan címe, yörükökről kérdezni, kaval van- e?, d.u. telefon Ahmetnek, jegyvásárlás (p. 102.)

- Ismét az igazgatói irodában ülök. A Halk Eğitim Merkezi-ben különböző kurzusokat hirdetnek: pl. könyvelői, gépírás stb. Naponta 4 óra, összesen 240 óra (kb. 2.5 hónap) egy tanfolyam. A legnehezebb nekem h. törökül túl jól nem tudok, ráadásul olyan nagyon dumálni sem szeretek. Itt pedig a folyamatos üldögélés, teázgatás, beszélgetés folyik.

Az Emmioğlu kvintváltónak tűnik, ezt alaposan meg kell nézni és kutatni, más ilyen van-e?

8h- kor nem érdemes sehová se menni, ilyenkor még nem nagyon folyik az élet.

Mustafa Özkozan címe (ez Aydın faluja): Ağlıboğaz köyü, Urumeli mevki

Farettin Göbelek, Ağlıboğaz köyü. Kocsija van, ma 12. 6- án megy Ankarába szívműtétre sajnos. Nagyon szimpatikus. Nem yörük, de befogadtak, szerettek.

Toprakkale környékén sok yörük van: pl. Ali bey (80) Odabaşının oğlu, Osman Demir (Eyilpler aşierti Antalyából jöttek) mondta. (p. 103)

Nagyon fontos: Mehmet Özkozanoğlu/ Kozan, (Mehmet Özkozan nagybátyja) a vak énekes, Beypınar köyü (yayla), Saimbeyli, Mayıs'ta Kozan > Beypınar (kocsi van)

Mayıs 15- 20- án Kozanba jöjtek, együtt kocsiival mehetünk: Karacaoğlan, Elbeylioğlu, Kozanoğlu, Cerit oğlu - majdnem mindenki tudta, nenni, ağıt.

Mehmet Özkozanoğlu'nun adresi: Rumeli mah. Palmiye sok. No. 52. KOZAN. Azt beszéltek meg, h. írok egy levelet, azután várom a választ. Ha mehetek, akkor május 15 és 20 közt Kozanból Mehmet Özkozanoğluval együtt az ő kocsijával megyünk. Beypınar köyü- ben (ami a yayla, állítólag sok ismerős, öreg ember, sátor is van. AYDIN mondta, h. ezt komolyan gondolták. MENNI KELL! (p. 104.)

Ez a mai nap (12. 6.) gyűjtés szempontjából nem volt túl hasznos, de egyébként igen. Ezek a yörükök nagyon ismerik egymást, úgyhogy fontos a neveket tudni, ill. előzetes feltételeket vinni. Aydın erre a munkára nem túl jó, egy nagy előnye volt, h. Ağlıboğaz falvából származik, most már Kozanban lakik, úgyhogy sok embert ismer. A yaylára egyedül kellene mennem és jól kellene tudnom törökül. Szóval Ömer bey túlzottan már nem akart segíteni, de Aydınt nagy nehezen még a rendelkezésemre bocsátotta.

Aydinnal elindultunk, h. Özkozan bey ismerősét (rokonát) megkeressük. Őt nem találtuk, de egy végtelenül szimpatikus emberrel találkoztunk, a neve Farettin Göbelek, ő is Ağlıboğaz faluból való. Maga nem yörük, de a yörükök befogadták, láthatólag szeretik. A kocsijával rögtön kivitt a faluba, ahol az első öreg nem volt otthon, a másodikkal úton találkoztunk, túl sokat nem akart közölni, bár nagyon kedves volt. Végül is a 3. öreg házába mentünk.

Osman Demir a földön feküdt, a fején összecsavart vmi, a szoba másik végében a nők gyapjával foglalatostkodtak. Az öreg szintén nem énekelt.

Végül a felesége egy kevés dobot (p. 105.) ütött (kétféle ritmust is). Énekelni nem akart, *günah 'bün'* – mondta. Beszélgettünk, megittuk a szokásos teákat, azután továbbálltunk.

Az úton néhány beszélgető yörükkel találkoztunk, akiket Németországból már valami nő felgyűjtött, ők sem tudnak, mondták.

Már Kozanban egy kávézóban találkoztam viszont Özkozan bey fiával, Mehmet Özkozanoğluval, aki egy végtelenül szimpatikus ember. Megadta a címét is: Kozan / Rumeli

mah. Palmiye sok. No 52. Azt beszéltük meg, h. májusban 15 és 20 között visszajövök és akkor vele együtt az ő kocsijával Beypınar köyübe megyünk. Ott van yayla, sátrak, az ottaniak régi dolgokat tudnak. Nagyon igéretesen hangzik! Mindenesetre előbb levelet fogok írni és megvárom a választ.

A 3. öreg Osman Demir szerint Toprakkale szinte teljesen yörük. A Környékén sátor is van, de ide csak télen jönnek. A toprakkalei Odabaşı fia Ali bey (p. 106.) állítólag ismerős, lehet, h. segít: Ümit Kaftancıoğlu, Köroğlu Kol Destanları Kültür Bakanlığı 311

Megjegyzések: 1) Türk Folk Araştırmaları 1984 (Reinhard), Ankara, Kült. ve Tur. Bakanlığı, Türk H. M. Repertuarı – összekötött kötetekben megszerezni!, 2) Mehmet Önder – bitmez - tükenmez Anadolu, 3) Halil bey mondta: - nyáron együtt jövünk, 4) Toprakkaléba H.E. M. nincsen, de Osmaniyében van, azt ugyan nem ismeri, de elintézi

(p. 107.) Lehetséges helyek a következő kutatások számára:

1. Sarımazı köyü (95. old.) - Tufanbeyli yayla, kışlak
2. Beypınar köyü – Ali Kurt és Mehmet Özkozanoğlu is ezt mondta (ld. 149. és 103. old.) tavasszal, Beypınar köyübe jó magnót és fényképezőgépet mindenképp vinni kell!
3. Toprakkale és környéke (Osman Demir), akár télen is
4. Mersin, Mut ott is sok van (Toprakkalében és Mersinben ismerősöket kellene találni!)

Egyébként H. úr nagyon szimpatikusan viselkedett az alattvalóival. Itt vmi hibát követtek el, a jegyeket összecserélték és erre azt mondta, h. érti, mert fáradtak, ezért hibáztak. Sokat dolgoztak. Az ügy különben prot. jellegű hiba, de nagyon elszomorodtak. Varan terminal / Garajlar 11h > 6h (p. 109.)

Adana tennivalók: 1. telefon Ahmetnek az Ö. Eviből délután, 2. Ahmet – kaval van- e?, 3. kazettákat elkérni, az engedélyt visszaadni, tusolás, ruhacsere, mit akar pontosan?, 4. Elbúcsúzni Halil beytől, kíséret tud- e adni? Toprakkale- be akarok menni, 5. Kell Adana İl Haritası (Adana Müzesi, Kültür Müd.)

Ankarai teendők: 1. kazettákat átmásolni, - vázlatos dallamkatalógust készíteni, 2. - a szalagokon lévő beszédeket leíratni, 3. A. Saygun könyvét átolvasni, 4. Kamil Beyhez bemenni: Mersinben van- e ismerőse? - Van- e yörük anyag az archívumban? - Jó gyűjtő kérdések átmásolása (mit és hogyan kell megkérdezni), 5. mit értenek anonymon?, mi a makam (ayak) a népzeneben?

venni: egy jó automata fényképezőgépet (a többit eladni!) és egy jó hangot adó hangfalat, névjegykártyát csináltatni, UHER javíttatása!

(p. 149.) Sayın Ali Kurt, Yastı Çalı köyü (foto gönderilecek)

Kayhan petrol çadır içinde ailesi ile birlikte Kozan

Yayla adresi: Beypınar köyüne çadır kuruyor, Saimbeyli (bizi davet etti), göç 15 Nisanda dönüş Kasım ayında

(p. 152.) Nevek: Hısmet Köşkün (1955) – zurna, Neçatın At (1963)

A táncokról a zenészek:

- Dügünde oyun havalarından önce serbest stilde davul ile zurna çalar. Sabahı, Dev..., Mahmut bey. Mahmut bey davul ile çalındı

A táncok nevei: Kaba, üçayak, Maraş üçayağı, pekmez, yağlık kenarı, Kırıkhan, Halebi, Şirbani, Lorke, Acem, Çiftetelli.

Dügünlerde halk oyunları olarak *kadın erkek karışık* oynanan oyunların sırası isimleri: 1. üçayak, 2. kırıkhan, 3. Lorke 4. çifte telli. - Bu oyunlar Adana'nın bazı köylerinde oynanıyor.

Örnek Karataşı Bahçe Yamanlı

Dügünlerde *yalnız erkeklerin oynadığı* oyunlar ve bu oyunların sırası. Bu oyunlarda Adana'nın her köyünde oynanmıyor oynanan bazı köylere örnek: Düziçi, Kozan, Karaisalı ve Karsantı.

- Şimdi de *yalnız kadınların oynadığı oyunlar* ve sırası Konyalı, Develi, Çiftetelli (a nók a dobot lágyabban ütük – kézzel)

Halk oyunlarının dışında kalan havalar: kına havası, gelin indirme/bindirme, Güreş havaları, Köroğlu, Göysun, illetve Karşılama (lakodalmi vendégek fogadása)

(p. 153.) Nóknek ugyanazon táncok, talán más sorrendben. Különböző falvakban különböző táncrendek vannak. Yörüköknek is játszanak, de kb. ugyanazt, mint más falvakban – kivéve Konyalı, Derdi, Çiftetelli – ezeket a yörüköknek gyakrabban.

A zurnás irányít, hogy mi kövekezük, nem a davulos.

Egy oyunhoz (tánc) általában egy dal van (Ramazankor is kb. ezekből játszanak, mint a nóknek is.)

kérdések:

- dob ritmusok (külön- külön)

- hogy irányít a zurnás (milyen jellel?)

- Adanában dalok: Adana ağırlaması, Serçe, Serhoş, Hasandağı, Dağılı, Ceyhan Garibi, Şende

A zurna hangsorát még egyszer felvenni.

(p. 158.)

Kérdések:

1. Dügünlerde çalınan oyunların belli bir sırası var mı?

2. İsimleri?

3. Oyunlar değişirken kim karar verir, niçin?

4. Bu oyunları kadın erkek beraber mi oynar?

5. Ayrı ayrı oynanan oyunlarda sıra nedir

6. Oyunların konuları var mıdır?

7. Her oyunun adı var mıdır?

8. Her köyde aynı oyunları mı çalarsınız?
 9. Halk oyunlarının dışında çalınan ezgiler var mı?
 10. Ne türlü ezgiler ve ne zaman çalınıyor?
 11. Ezgisi aynı fakat usulleri farklı çalınan oyun havası var mı? Birbirini takip ediyor mu?
 12. Ezgilerin sözleri var mı?
 13. Kimler için hangi olaylarda ne zaman çalılıyorsunuz?
- (p. 160.) yürük = aydınlı = 'aşiret'
Kemal Güngör (1936) Niğde – Adana – Mersin

Yörük törzsek

- Karahacili aşiret
- Karakoyunlu aşiret
- Bahşiş aşiret
- Hayta aşiret
- Manavlı aşiret
- Köşereli aşiret
- Karakayalı aşiret
- Gacar aşiret (kaçan)
- Kesefli ve Muhtelit aşiret

yörük anatóliai nomád és félnomád törzsek, meghat. helyük

tengerparthoz közel	500 - 1000 m	1500 – 4000 m
kışlak (febr.–márc.): 40 napig a birkákat nevelik	tavaszi yayla	yazlak

Engedély kell: Kayseri, İçel, Antalya, Burdur, Isparta için ve Toroslar'da (p. 161.)

Elkészítendő anyagok:

- kavalos anyagot letisztázni
- zurna- davul leírni és letisztázni a régi zurna- davulos anyaggal együtt
- Sarisözen anyag, szöveggel tisztázni
- semah- os anyagot leírni
- M. Demircitől lejegyezni
- az új gyűjtés anyagai
- Ezeket a Bartók renddel ill. K. R. teóriáival összevetni

Alaposan áttanulmányozni

- Bartók könyv + Saygun jegyzetei

- Vargyas – magyar népzene, módszerek
- Yörükökről könyv
- Török népzene
- K. Reinhard könyvei
(p. 196.)

Kérdések a kaynak kişi-től

- adı ve soyadı
- doğum yeri ve tarihi
- öğrenim durumu
- işi (mesleği)
- ev adresi
- aşiret
- en sevdiği türküsü hangı ve niçin?
- türkü ve çalgı ile ilgili sorular
- türkünün adı
- nerede, kimden öğrenmiş?
- Ne zaman söylüyorlar? (tören, iş...)
- türkünün yöresi
- bu türküyü başka kişi de biliyor mu?
- Başka bir şey bir türküden aklına geliyor mu?

ölüm, doğum, düğün, ninni, çocuk, yaylaya çıkıp, yolda sevgile ilgili türküler, tekerleme

Általános kérdések

- legfontosabb ünnepek, ahol zene is van: pl. születés, halál, eljegyzés, lakodalom, altató, indulás a yaylára, úton mely dalok
- állattartással kapcsolatos dalok: itatás, terelés stb.
- Mikor énekelnek együtt?
- ünnepeken ki zenél? hogyan fogadják meg? milyen hangszereken?
- szövegek leírása/leíratása
- hangszerekről kép (mellé mérőszalag) (p. 197.)

dalok fajtái

çocuk için: ninni, tekerleme
 ölüm: ağıt
 düğün: kına gecesi, gelin indirme/bindirme, halayda türkü
 sevgili için
 tarlada çalışırken
 hayvanlarla – çoban gaydası
 inek sağmak

doğa – tabiat ile ilgili (dağ, ağaç)

- En önemli törenler

- türküler ne zaman söylüyorlar (hangi olaylarda), e.g. doğum, ölüm, düğün, ninni, yaylaya çıkış, yoldaki türküler

- Beraber ne zaman ve kim türkü söylüyor? (p. 198.)

Kis szótár a gyűjtéshez

dal, tartalom	dallamtípus, név
gyerekdal	çocuk türküsü
szerelemesdal	bozlak sevgili için
vallási	dini
mennyegző	düğün, nisanlık türküleri
vicces	şakalı
utazó dal	göçebe
katonadal	askerlik
sírató	ağit
pásztor élet	çoban hayatı
eposz	efsane
játék – versengés	oyun verseny
tánc	halay, oyun havası

hangszerek (ld. adanai múzeum)

saz	már alig van
zurna- davul	Abdal aşiret
deblek	kisdob
hosszú furulya	újraéled
kaval	5 vagy 7 lyukú (dünnyögés!?)
kemençe	B. B. talált, K. R. nem (van- e?)
gayda	duda
dilli düdük	nádsíp (p. 199.)

makam-ok

bozlak, ağit, uzun hava – ezek nehezen definiálhatók

- bozlak: főleg szerelmes dalokhoz, oktávnál szélesebb ambitus, 3 részes (+ ismétlés, refrén lehet), díszített „füles” előadás

Bozlak dallamvázlatok (bár sok szabadság lehet)

1. 5. v. 6.

ha ismétlés van: rövidebb dallamív, záróhang 5

2. 3. v. 4. (gazdagon díszített)

3. alaphang

Hangnem: dur, moll, frig, dór stb.

Szóveg: 4- soros, főleg 11- szótagos (78%) (Koşma?), de van 8 szótagos is (13%)

Ağıt: főleg halottsiratók: egyszerűbb dallam, refr ... lehet a bozlaknál. Zenei szerkezetük eléggé eltérő lehet, de két csoport van:

- I. 8 szótagos (48%) xxyx
- II. 11 szótagos (43%) xyxy majd xxyx

Dallamvázlat: általánosan igaz, h. a bozlak leszálló dallama soronkénti ereszkedéssé változott)

Két fő típusa: a kvint, ill. az oktáv vagy nagyobb ambitusú

a záróhang (dó) még egy tercet lemegy,

1., 2. sor: ez alatt a dó alá szállhat a dallam a fenti módon

3. sor: ugyanígy süllyed, főhang a kvint

4. sor: csak az alsó kvartban

Egyéb típusok: az oktáv helyett septim hangsáv, szekvenciásan ereszkedik

hangnemek: modális eol, dor, mikrohangok vannak

Uzun hava – nagyon tág fogalom (még giusto előadású is lehet), ritmusa általában szabad – „parlando”

(p. 200.) Derleyenler: M. Sarısözen, **1938.VIII.2.** más gyűjtők: Ulvi Cemal, Nurullah Şevket, M. Arif

adı	doğum yeri
Vasfiye Avcı	Adana
Ahmet Ceyhan	Ceyhan, Vaysiye köyü
Hasan Tekin	Ceyhan, Vaysiye köyü
Mehmet Kocagönül	Adana
Ahmet Torun	Kadirli, Avlar köyü
Kır İsmail Güngör	Gökçayır (Bahçe)
Huriye Koç	Karataş, Sirınsı
Fethi Güler	Adana
Halil Atasever	Saimbeyli
Mehmet Yılmaz	Seyhan – Kozan - Düzağaç
Mehmet Küçükaydın	Seyhan – Saimbeyli – Beypınar
İbrahim	Seyhan – Saimbeyli – Kayacık
Hüsam Ali (cura)	Seyhan–Feke – Torpan – Kırıkusağı
Saim Özarslan	Seyhan – Saimbeyli
Ahmet Çemrek	Seyhan – Saimbeyli – Kayacık
Hakkı Sapmaz	Seyhan – Feke
Memiş Akçam	Seyhan–Feke – Kızılyer (Kızılyaz?)
Kamil Öcal	Seyhan – Feke

Hüseyin Sert	Seyhan – Feke - Bekirhacılı
Yasiz Özarslan	Seyhan – Kozan
Hasan Tekin	Çeyhan – Vassı (Veysiye)
Hayri Dağlı	Seyhan – Kozan – Faydalı
Ali Arık	Seyhan – Kozan
Ali ?	Seyhan – Kozan – Düzağaç
Ali Cura	Seyhan – Kadırlı
Ahmet Sönmez	Seyhan – Kozan
Osman Soy	Seyhan – Kozan - Kabaktepe
Avcı Osman	Seyhan – Kozan – Alapınar
Ömer Acık	Seyhan – Kozan – Alapınar
Süleyman Gökçe	Niğde – Üçkapılı yaylası

(p. 201.) **Bartók T.o.- ban**

vándorzenészek az İstanbul Konzervatórium gyűjtésében, His Master's Voice (130 dallam)

Ankarából A. Saygun + Necil Kazim + Ulvi Cemal Adanába (yörükök télen tengerpart közelében, nyáron a Toroszbán)

1., 2. – Adana beteretelt énekesekkel (2 napig) jó eredmény

3. – Mersin, semmi különös (meleg volt)

4. Osmaniye (+ néhány szomszéd falu, az Ulaş törzshöz tartozik), d.u. Ali Bekiroğlu Bekir kemençén, magyar párhuzamok, Ramazán vacsora, Este jó gyűjtés, de nő nem énekelt.

5. Çardak – eleinte nem akart beindulni a gyűjtés, de jött egy helyi parlamenti képviselő. Jó gyűjtés az iskolai tanteremben. zurna-davul és tánc

6. Toprakkale-ből szekéren. Az 1. sátortáborban a férfiak távollétében csak egy kisfiú énekelt, a 2. sátortáborban (tecirli törzs) 5- 7- ig beszélgetés, éjfélig gyűjtés

Ali Atılgan	Seyhan – Kadırlı
Mehmet Yediaylık	Seyhan – Kadırlı
Mehmet Alpdağın	Seyhan – Kadırlı - Kızılamerli
Yusuf Yılmaz	Seyhan – Kadırlı – Çıganlı
Hasibe Türkmen	Seyhan – Kadırlı
36 kişi	

Kozan Belediye Otobüsü Pazartesi

Bartók Adana vilayeti (régebbsen Seyhan)

Kadırlı

Osmaniye

Haruniye

Tabaklarköy

Maraş

Kísérőm: **Ahmet Kamacı** – Ç. Ü. Kùltür Sanat Merkezi, tel.: 9- 71, iş: 145049, ev: 175617
Balcalı, Adana, Sümer mah. 581 sok. No 7.

Ahmet Yücel, Zerbank, Düziçi / 01600, Adana, Halk Eğitimi Müdürü

Ömer Karslıoğlu, Kozan, Tel.: 1178 Öğretmenevi

Adana İmar ve İskan md. Konukevi, Yeni Baraj Mah. Adana - itt aludtam, az igazgatója

Halil Bey testvére

Aşığı Kayhan köyüben az igazgató: Refik Altunok

Y. Kayhan İlkokulu Öğretmeni Kozan, Adana

Ev adresi: Refik Altunok, Tufanpaşa mah. Ful sok. No. 16. Kozan, Adana

No 490 Fetiş Çan (40), Ankara. Çubuk. Ovacık, 1989.5

- Esővarázslás

Arabada çamur

Teknede hamur

Ver Allah'im sulu sulu yağmır [yağmur].

Yer altında karınca

Ben de köye varınca

Cephedeki yiğitler sıra sıra söğütler

Ver Allah'im sulu sulu yağmur.

Refr.: Ver Allah'im sulu sulu yağmır [yağmur].

A kocsiban sár van

A teknőben tészta

Adj Allahom bővizű esőt!

A föld alatt hangya

Amint a faluba érek

Fronton a vitézek, sorban álló fűzek

Adj Allahom bővizű esőt!

Adj Allahom bővizű esőt!

Yağ satarım, bal satarım

Ustam ölmüş ben satarım

Yörüklerin ana geleneklerinden tiriki çalması, başta gelen çalgılarıdır.

Asmaya kurdum salıncak

Eline de verdim oyuncak
Uyumuş kalmış yavrucak
Nee... nee, nennisi var
Uzaklarda evlisi var.

Şu dağların dağı taşı
Sönmez gönlümün ataşı
Bu soğuk kış gününde
Bişer mi çobanın aş

Kayanın arkası dağdır
Önü yazı
Geçimi koyun ile kuzu
Şu soğuk kış gününde
Tutar mı çobanın dizi

Hacı Osman'a can eylemiş
Oğlum kaldır kollarını
Gızım yarana bakardım
Gurşun girdi bellerini

Halil İbrahim başlar tacı
Yürekten çıkmıyan acı
Gülü getmiş mor siyeci
Bülbül konmaz dallarına.

- Kazan'ın Şevkiler Mahallesi'nden **Mehmet Bayrakçı** (1938 doğumlu), Serbest meslekte.

- Ne söyleyeceksiniz? Ağıt mı bozlak mı? - Bozlak. Bir genç oğlanın bir genç kıza yaktığı ağıt.

II/7B kasetta Ali Boğaz, Osman Demir

Horzum aşireti işte, Horzum aşireti değil mi lan?

Veli Ağa varmış. Osman Ağa bilir ya. Onların bir şeyinden Eyipli aşireti abi sonra Eyipli aşireti olarak kalmış.

Horzum aşiretinde de Veli Efendi varmış. Veli Efendinin aşiretindeniz biz. Mesela onun şeyindeniz de. Şimdi düğünler şöyle oluyordu bak. O zaman düğünler develeri süslüyorlardı, develerin yüzleri hep bütün boncuk, ayna, develerin bu taraflarında ayna, ordan develerin

bütün süslü. Şimdi bir gelin evine giderken gelin almaya bir tane o gelin gibi gelin bindiriyorlar kadını devenin üstüne. Devenin üstüne biniyordu, devenin arkada ökçeğinin şeyinde bir binecek yer olur orda, oraya geline bindiriyorlar gelinin duvağını yapıyorlar, oraya güzel bindiriyorlar gelini.

Şimdi bunu da burdan oraya varıyorlar. Orada temsil edelim. Bunun önüne gegeçiyorlar tabii millet toprak bastı verecen, salmayacağım, durun, toprak bastı. Arkadaş işte üç- beş neyse, öte yanı beri yanı şey etme hallediyor adam gaylı.

Bişeyler veriyor ona toprak bastı parasını.

- Geçin arkadaş – diyorlar.

Onlar geçiyor orda temsil davul çalınıyor, ordan bıçağınlan öyle kamalar olurdu eskiden. Sen belki duymuşundur. Hani o kamalarla oyun oynuyorlar, zeybek oynuyorlar. O zamanın oyunu zeybek oyunu. Böyle kuşaklarına böyle ede ede kuşakları birbirine ede ede ne güzel oynuyorlardı. Tabi ben o zaman gördüğümü konuşuyorum.

- O zaman ezgi söylediler mi?

- Hiç bilmeyem ki gardeşim.

- Biz bilmeyük. Vallahi ezgi söylediğini bilmeyem.

- Yalnız böyle ezgi gibi tekerleme gibi hiç bildiğin yok mu? Aklınızda bir şey yok mu?

- Vallahi ben hiç bir şey bilmiyom ki.

- Mesela düğünlerde ne çalarlardı. Bak burda bir tane var. Değişiklerini arıyoruz.

Söylenen var mesela burda.

- Mesela.

- Adınız

- Adım Ayşe.

- Kendi sesiyle söylese daha iyi olur.

- Mesela diyor ki

Çek deveci develeri yokuşa amman

Ağa Memet Ali birbirine tokuşur amman, tokuşur amman

Bahçelerde mor guzu,

çengel mengel boynuzu

Sen koyun ol ben kuzu da

Kandırırım şu kızı

- Biz şimdi düğün yerine vardık. Düğün yerine vardık mı, şimdi böyle geçin arkadaşlar, geçin diye çereze oturulur amma yalnız gelini almanıza, gelini diye bindiriyoruz, ata bindiriyoruz. Gelin süslü ata biniyor, geri gelir kene ata biniyor gelin develer hep bütün aynı gene, bütün develer giyimli, güzel develer giyimli, ordan çeyizleri hep devede yüklü, şimdi kamyon var, yok o zaman kızın çeyizleri hep devede yüklü.

Geri dönüşü hiç yok, atın yalnız kızın duvağını alıp açmak için atınan kaç kişi dolaşıyo böyle, kızın duvağını alıp kaçıp senden para alacaklar. Duvağını alıp kaçarlarsa kızı gitti, senden

çok para alırlar. Yediğin parayı alacak adam. Adam diyecek ki bana 1.000.000 para getirecen diyecek.

Gelinin duvağını atın etrafında geziyorlar zaten. Bir öte, bir beri, bir öte, bir beri bir de koruyucusu var iki üç tane onun koruyucular değneklemesela böyle caylan koruyorlar onu. Aaa koruyorlar onu.

Gelini devenin üstünden çekiyorlar geriye koruyorlar.

O zaman eğer gelinin duvağını alır kaçarsan çok palırlar senden. O zaman geline sahap olacan. Atınan böyle peşinde böyle dönerler ordan giderkene birbirine beri öte dolanırlar şimdi beri öte zeytin kadar giderler, bir atı koştururlar ordan geri dönerler, seni uyutmaya çalışırlar.

Ellerinde gelirse herif senin baş tarafını buldu mu, tamam. Ve o zaman mavzer- muzzer, tabanca zaten yok. Ha martini olur. Martini ha. Vuluç mu diyorlar ve Osman Ağa?

Martinin adı. Böyle şeyden giderken develerin gelini alır da geri dönünce martin sıkırlar, çat- çat.

Yok baba çok sıkarlardı 10- 20- 30- 100 belki sıkarlardı. Aynı şimdi şimdiki tüfek doldurup sıkıtığın gibi sık babam sık ederlerdi. Ötede kız çapları anamızı siktiniz bunu edeceğinizi bilsek size kız bindirmezdik derler, evlerine giderler.

- Arada sırada işte bir iki tane bayit olsa arasında.
 - Günah diyor kadın, ben söylemem diyor. Ne varsa, günah oluyor.
 - Günah, günah.
 - Osman emmi sen hiç bilmen mi?
 - Yok bilmem. Ben çağırmadım bunuynan. Türkü bilmem, laf bilirim.
- (Bir eğlence var.)